

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM REHBERLİK PROGRAMI

ANKARA 2012

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SAYI:159	TARİH:14.09.2012	KONU: Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı
ÖNCEKİ KARARIN		
SAYI:	TARİH:	

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 18/08/2012 tarih ve 3206 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen **Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı**nın ekli örneğine göre, 2012-2013 Öğretim Yılında Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne belirlenecek il ve eğitim kurumlarında pilot uygulamasının yapılması ve uygulama sonuçları doğrultusunda gerekli düzenlemelerin yapılarak Kurula sunulması kararlaştırıldı.

Ömer DİNÇER
Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. Emin KARİP
Kurul Başkanı

Dr. Hüseyin ŞİRİN
ÜYE

Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT
ÜYE

Doç. Dr. Hatice Duran YILDIZ
ÜYE

Abdülkadir YILMAZ
ÜYE

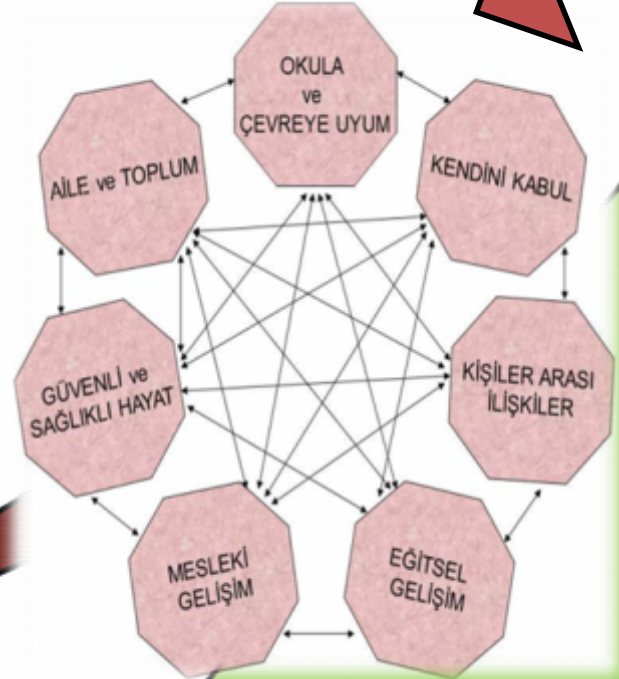
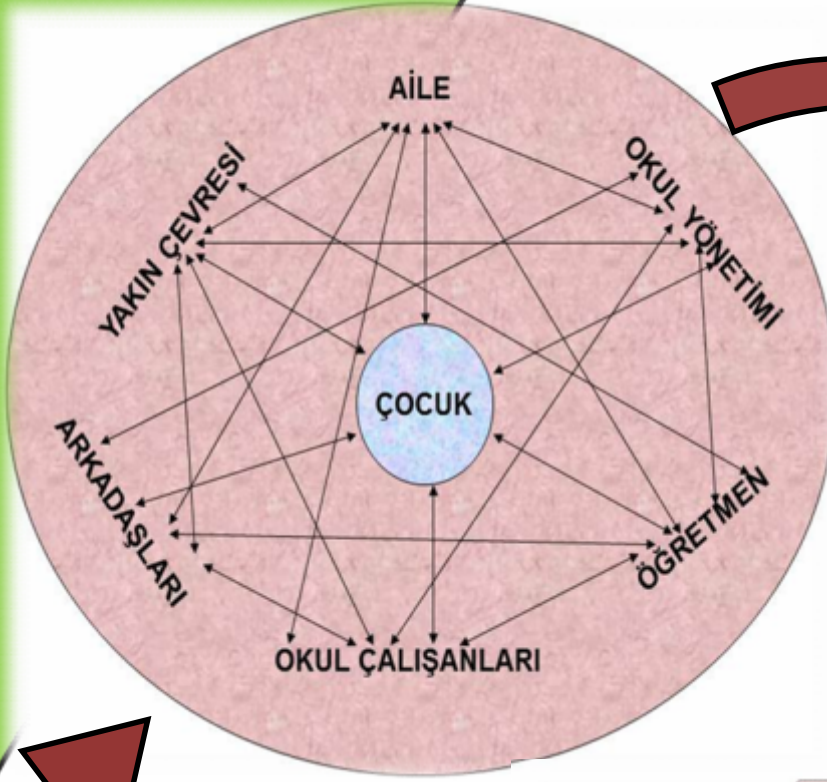
Prof. Dr. Cengiz ALACACI
ÜYE

İbrahim BÜKEL
ÜYE

Dr. İbrahim DEMİRCİ
ÜYE

Doç. Dr. Güray KIRPIK
ÜYE

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI

ANKARA - 2012

İÇİNDEKİLER

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI	4
Programın Genel Amaçları	4
Programın Vizyonu	4
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında PDR Çalışmalarının Yapısı.....	4
Programı'nın Yapısı.....	7
Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı Yeterlik Alanları	8
Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Göz Önünde Bulundurulması Gereken Hususlar	9
Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programının Uygulanması.....	10
Okul Müdüründen Beklentiler	10
Okul Rehber Öğretmeninden Beklentiler	10
Okul Öncesi Eğitimi Öğretmeninden Beklentiler	11
Aileden / Veliden Beklentiler	11
 OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI	12
Yeterlik Alanları - Kazanımları - Açıklamaları	12
 OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	32
I. Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme	32
İhtiyaç Analizi Formları.....	32
Kazanım Kontrol Listesi	32
Gözlem Formları	33
Kullanılabilecek Diğer Araçlar	33
II. Çocukta, Kazanımların Gerçekleşmesinin Değerlendirilmesi	33
Kazanımlara Kısa Vadede Ulaşma Durumunu Değerlendirme	33
Kazanımlara Orta Vadede Ulaşma Durumunu Değerlendirme	35
Kazanımlara Uzun Vadede Ulaşma Durumunu Değerlendirme	35
III. Toplanan bilgilerin kullanılması, muhafaza edilmesi	35
IV. Okul PDR Hizmetleri Kapsamında Ölçme Değerlendirmelere İlişkin Müşavirlik ...	35
 EKLER.....	36
EK 1- Okul PDR Hizmetleri Çerçeve Planın İçeriği.....	37
EK 2- Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı Etkinlik Örnekleri	45
EK 3- Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanımları ile Rehberlik Programı Yeterlik Alanlarının Eşleştirilmesi.....	97
EK 4- Ölçme Değerlendirme ile İlgili Örnek Formlar.....	117
 KAYNAKÇA.....	132

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI

Okul öncesi eğitim, çocuğun gelişiminin oldukça hızlı olduğu bir dönemdir. Bu dönemde verilen eğitim daha sonraki dönemler için çocukta hazır bulunuşluk oluşturacağından sunulan eğitim ortamının niteliği özel bir öneme sahiptir. Çocuğun bu dönemde ana-babadan bağımsızlaşma, sosyal rollerin öğrenilmesi, okula uyum, potansiyelini ortaya koyma gibi bilişsel, sosyal ve fiziksel alanlardaki becerileri kazanması ancak uygun öğrenme ortamlarında mümkün olacaktır. Bu dönemde özellikle kendini kabul, özgüvenini geliştirme, ben kavramını oluşturma, merakını giderme, hayal ve isteklerini açığa vurma vb. gereksinimlerine yönelik etkinliklerin yapılması gerekmektedir. Gelişimin sürekliliği rehberlik hizmetlerini de sürekli kılmaktadır. Bu açıdan rehberlik hizmetlerinin okul öncesi eğitim döneminde yapılandırılması amacıyla program hazırlanmıştır.

PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı'na katılan çocukların;

- Okula ve çevreye uyum sağlamaları ayrıca ilkokula hazırlanmaları,
- Eğitim ortamlarına ve öğrenmeye karşı olumlu tutum ve anlayış geliştirmeleri,
- Kendilerini tanımaları ve geliştirmeleri,
- Kişiler arası ilişkilerini geliştirmeleri,
- Aile ve topluma ilişkin farkındalık ve duyarlılık kazanmaları,
- Sağlıklı ve güvenli yaşam için bilgi ve becerilerini geliştirmeleri,
- Meslekleri tanımaları, mesleklerin insan hayatındaki yeri ve önemine ilişkin farkındalık geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN VİZYONU

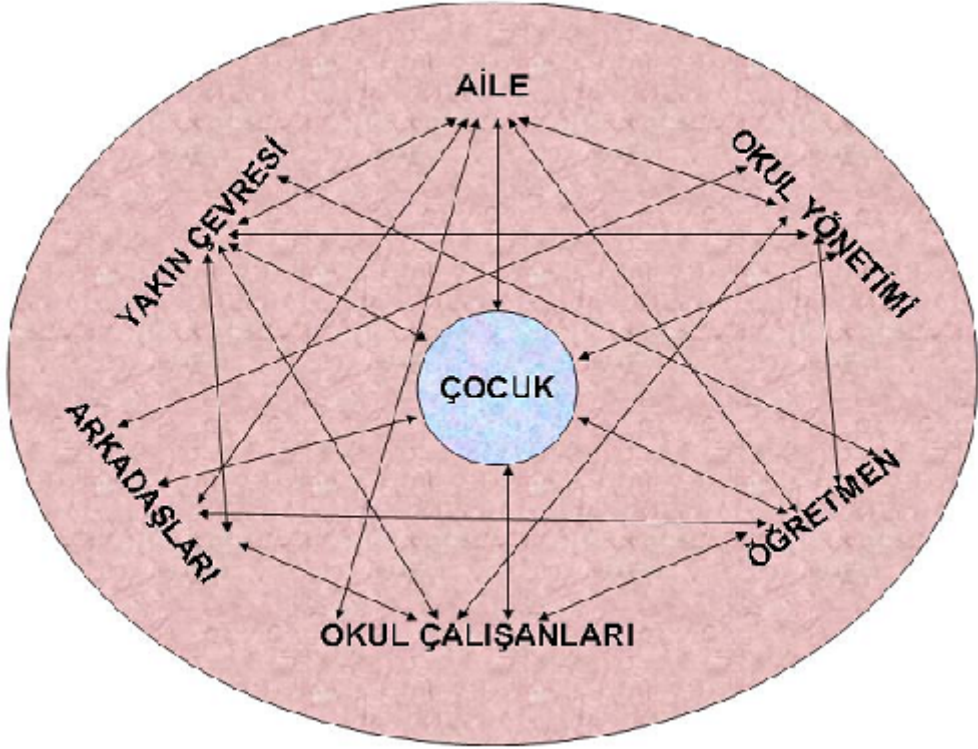
Okul öncesi dönemde tüm gelişim alanlarında beklenen düzeye erişmiş her çocuk, ülkesine ve insanlığa katkıda bulunabilecek bireyler olacaktır. Bu çerçevede programın vizyonu; araştırmaktan ve keşfetmekten hoşlanan, duygu ve düşüncelerini ifade edebilen, aile ve arkadaşlık ilişkilerine önem veren, paylaşmayı bilen, doğayı ve çevreyi koruyan, mutlu ve üretken bireyler yetiştirilmesine katkı sağlamaktır.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK ÇALIŞMALARININ YAPISI

Okullarımızda gerçekleştirilen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde kapsamlı gelişimsel rehberlik anlayışı benimsenmektedir. Bununla birlikte rehberlik hizmetleri, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda koruyucu, önleyici ve krize müdahale hizmetlerini de içermektedir. Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) hizmetleri, çocuğun yaşam alanındaki tüm bireylerle iş birliği ve etkileşim içinde sunulur. Okul öncesi dönemdeki çocuklara verilen rehberlik hizmetleri, çocuğun yaşam alanındaki aile, okul yönetimi, öğretmen, okul çalışanları, arkadaşları ve yakın çevresi ile iletişime geçerek çocuğun gelişimine katkı sunacak şekilde tüm çalışmaları organize eder. Çocuğun gelişimini destekleyici başka çalışmalar da varsa

gerektiğinde destek sunar ve yürütür. PDR hizmetlerinin çalışma alanındaki etkileşim şekil-1’de verilmiştir.

Şekil 1
PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNİN ÇALIŞMA ALANI

1960’lı yıllarda ortaya çıkan gelişimsel rehberlik yaklaşımında bireyin gelişimsel ihtiyaçları ön plandadır ve rehberlik hizmetlerinin, öğrencilerin içinde bulundukları gelişim dönemlerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olması gerektiği savunulur. Yaklaşımın ya da yaklaşımı temel alan programların ilkeleri aşağıdaki biçimde özetlenebilir (Myrick,1993. Akt. Erkan 2011):

1. Bazı öğrencilerin problemlerinin daha yoğun olmasına, belirli ihtiyaçları ya da ortamları gereği özel ilgiye ihtiyaç duymalarına karşın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri tüm öğrencilere yöneliktir.

2. Gelişimsel rehberlik yaklaşımı organize edilmiş ve planlı bir müfredatı gerektirir. Bu müfredat öğrencilerin gelişimleri ile ilgili genel ve özellikli amaçlara sahiptir.

3. Gelişimsel rehberlik müfredatları ardışık ve esnek bir yapıya sahiptir. Rehberlik üniteleri farklı yaşlardaki öğrencilerin düzeylerine ve ihtiyaçlarına göre birbirini izleyecek biçimde sıralanır. Bu ardışıklık programın sürekliliğine hizmet eder. Ayrıca, müfredat katı ve sabit bir yapıda değildir, ihtiyaçlar ve imkânlar göre değişik düzenlemeler yapılabilir.

4. Her ne kadar psikolojik danışma ve rehberlik programı akademik programlardan ayrı bir programsa da, bu durum psikolojik danışma ve rehberlik programı ile akademik programların birbirinden kopuk olduğu anlamına gelmez. Aksine, programlar birbiri ile bağlantılı ve etkileşim

halindedir. Buna göre gelişimsel rehberlik, okuldaki eğitimsel süreçler bütününe tamamlayıcı bir parçasıdır.

5. Psikolojik danışma ve rehberlik programının geliştirilmesi, yürütülmesi ve değerlendirilmesinden birinci derecede okul rehber öğretmen/psikolojik danışmanları sorumlu olmakla beraber eğer okuldaki tüm personelin katılımı ve iş birliği sağlanamazsa programdan beklenen verim alınamayacaktır.

6. Gelişimsel rehberlik; öğrencilerin kişisel gelişimleri ve bireysel potansiyelleri üzerinde odaklanmıştır ancak bu durum öğrencilerin akademik başarılarının dikkate alınmadığı anlamına gelmez.

7. Birçok rehberlik kazanımı, öğretim programlarının ve rehberlik müfredatı çerçevesinde gerçekleştirilebilir ancak bunların dışında psikolojik danışmanların bireysel olarak ilgilenmeleri gereken öğrenciler de söz konusudur.

Okullarımızda verilen PDR hizmetlerinin güçlü yanlarından biri grup rehberliği, bireysel planlama, müdahale hizmetleri, program geliştirme-araştırma-müşavirlik-profesyonel gelişim ve diğer başlıkları altındaki çalışmalarla gerçekleştirilmesidir. Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı da grup rehberliği bölümündeki sınıf sütunu bölümünde yer almaktadır. Çerçeve plan, okulun rehberlik programını da içeren tüm PDR çalışmalarının yansıtıldığı bir plandır. Aşağıda çerçeve plandan, eylül ayının 3.haftasına ilişkin örnek şekil-2’de verilmiştir. Ayrıca **Ek-1** de Okul PDR Hizmetleri Çerçeve Planında yer alan her bir hizmet alanına ilişkin açıklayıcı bilgiler ve boş çerçeve plan örneğine yer verilmiştir. Ayrıca “Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı” yıllık plan örneğine de yer verilmiştir.

Şekil 2

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ ÇERÇEVE PLANI

EYLÜL

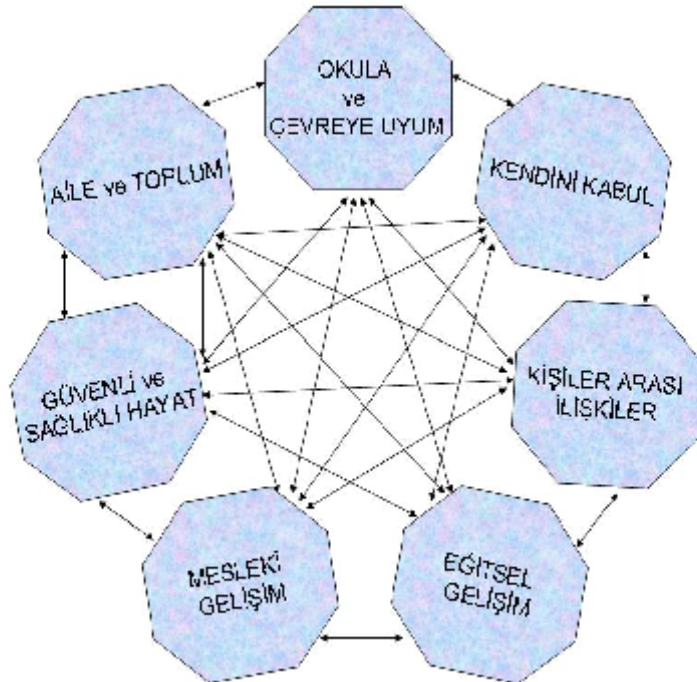
Örneği

HAFTA	GRUP REHBERLİĞİ			BİREYSEL PLANLAMA	MÜDEHALE HİZMETLERİ Çocuk-Aile/Veli	PROGRAM GELİŞTİRME, ARAŞTIRMA, MÜŞAVİRLİK VE PROFESYONEL GELİŞİM	DİĞER
	SINIF	OKUL					
3. HAFTA	YAŞ GRUPLARI (Aylar)	PDR KAZANIM NUMARASI	ÖGE KAZANIM NUMARASI	Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin ve Okulun Tanıtımı	"Aile/Veli-Çocuk Tanıtım Formları"nın düzenlenmesi	Özel durumu olan öğrencileri gerekli kurum ve kuruluşlara yönlendirme	Gerekli olduğunda öğretmenlere ve ailelere / velilere müşavirlik yapılması
					Herhangi bir konuda sorun yaşayan veya muhtemel çocukların ailelerine yönelik bireysel ve grup rehberliği	Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Çerçeve Planını öğretmenlerle görüşme	Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Çerçeve Planını öğretmenlerle görüşme
					Okul korkusu yaşayan çocuklara yönelik müdahale hizmetlerinin yapılması	"Okul Korkusu" ile ilgili ailelere bilgilendirme	Okul Korkusu ile ilgili ailelere bilgilendirme

PROGRAMIN YAPISI

Hazırlanan rehberlik ve psikolojik danışma programları incelendiğinde karşımıza çok fazla olmamakla birlikte bazı programlar çıkmaktadır. Farklı psikolojik danışma ve rehberlik programlarına, *Arizona Yeterlik-Temelli Rehberlik Programını* (eğitsel alan, mesleki alan, kişisel/sosyal alan, serbest zaman alanı), *Virginia Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programını* (eğitsel çıktılar, kişisel / sosyal çıktılar, kariyer gelişimi çıktıları), *Indiana Gelişimsel Okul Psikolojik Danışma Programını* (kişisel-sosyal alan, eğitsel alan, kariyer gelişimi alanı) alan / yeterlik alanları ile örneklendirebiliriz (Erkan, 2011).

Ülkemizde rehberlik programları incelendiğinde ilk yapılandırılmış rehberlik programı 2005–2006 MEB-Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü’ nün bünyesinde oluşturulan ihtisas komisyonu tarafından “İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı” adı ile hazırlanmıştır. İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı’nın hazırlanmasında öğrenci-öğretmen-velilere yönelik yapılan ihtiyaç analizi sonuçları, literatür taraması, kişisel – sosyal, eğitsel ve mesleki rehberlik hizmet alanları kapsamında yedi yeterlik alanı belirlenerek kazanımlar hazırlanmıştır. Bu yeterlik alanları İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı’nda şematize edilmiştir. Gelişimsel rehberlik anlayışı çerçevesinde İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı’nda yer alan yedi yeterlik alanı, Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı’nın yeterlik alanlarına ve kazanımlarına da temel oluşturmuştur. Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı’ndaki yedi yeterlik alanı (Okula ve Çevreye Uyum, Eğitsel Gelişim, Kendini Kabul, Kişiler Arası İlişkiler, Aile ve Toplum, Güvenli ve Sağlıklı Hayat, Mesleki Gelişim) “bal peteği” modeli ile şematize edilerek şekil 3’de verilmiştir.

Şekil 3- Bal Peteği Modeli

Rehberlik Programı Yeterlik Alanları

Okula ve Çevreye Uyum: Çocuğun aileden sonra sosyalleşme sürecine devam ettiği yerlerden biri de okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna devam etmesi sosyalleşme alanlarının ve yaşantılarının zenginleşmesi anlamına gelmektedir. İlk kez aile ortamından ayrılarak yapılandırılmış bir eğitim programına katılan çocuğun sosyalleşme sürecine katkı sağlaması ve katıldığı yeni ortama alışması amacıyla belirlenen bu yeterlik alanında yer alan kazanımlar ile çocuğun, okulun ve sınıfın bir bireyi olarak sosyalleşmesi okul içinde olumlu ilişkiler geliştirerek kişiler arası ilişkilerin gelişimine katkı sağlaması, en küçük toplumsal kurum olan aileden sonra okul ve sınıfın bir üyesi olarak toplumsal kuralları öğrenmesi amaçlanmıştır.

Eğitsel Gelişim: Bu yeterlik alanı ile çocuğun öğrenme hayatına ilişkin olumlu tutum geliştirmesi amaçlanmıştır. Bununla beraber, bağımsız iş yapabilme, bağımsız davranabilme, öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirme, başarıya ulaşmak için bir birey olarak yapması gerekenleri kazanması amaçlanmıştır.

Kendini Kabul: Çocuğun kendini kabulü, olumlu benlik algısı geliştirmesi, duygusal ve sosyal becerilerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi amacıyla belirlenen bu yeterlik alanı ile çocuğun; güçlü olan ve güçlendirmesi gereken yönlerini tanıması, kendi işlerini yapabilmesi ve bireysel farklılıklarının farkına varması gibi özellikleri kazanması amaçlanmıştır.

Kişiler Arası İlişkiler: Çocuğun kendini ve sosyal dünyayı anlamlandırmasında kişiler arası ilişkiler oldukça önemlidir. Bununla birlikte kişiler arası ilişkiler çocuğun sosyalleşme sürecine de katkıda bulunur. Sosyalleşme sürecinde çocuklarda kazandırılacak davranışların büyük çoğunluğu, okul öncesi dönemde eğitim kurumları aracılığı ile gerçekleştirilir. Bu yeterlik alanındaki kazanımlarla; iletişimin önemi, iletişim kuralları, empati kurabilme, paylaşma, akranlarını tanıma ve birlikte oyun oynama gibi becerilerinin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Aile ve Toplum: Bu yeterlik alanı ile çocuklara; en küçük toplumsal kurum olan aile ve yaşadığı topluma ilişkin farkındalık kazandırma, ailenin ve toplumun bir bireyi olarak kendisine düşen görev ve sorumlulukları fark ettirme, demokratik tutum kazandırma gibi becerilerin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Güvenli ve Sağlıklı Hayat: Okul öncesi dönem, çocukların kazaya ve tehlikeye en fazla maruz kaldıkları ve risklerin yüksek olduğu bir dönemdir. Aynı zamanda gelişim gereği iyi beslenmeleri ve düzenli bir beslenme alışkanlığının da kazandırılması gereken bir dönemdir. Bu yeterlik alanı ile çocuklara; sağlıklı yaşamak için yapılabilecekler, tehlike durumlarında yapılması gerekenler ile güvenli ve sağlıklı bir hayat için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmıştır.

Mesleki Gelişim: Mesleki gelişim bir süreçtir ve okul öncesi dönemde başlar. Bu dönemde çocuklarda mesleklerle ilgili kalıp yargılardan uzaklaşmaları ve mesleklere ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Bu yeterlik alanında yer alan kazanımlar ile çocukların meslekleri tanımaları, mesleklere ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri, mesleklerin insan hayatındaki yeri ve önemine ilişkin farkındalık geliştirmeleri amaçlanmıştır.

Yeterlik alanları “bal peteği” modelinde gösterildiği gibi birbiri ile ilişkilidir, etkileşim halindedir ve birbirinden tam olarak ayrıştırılamaz.

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı’nın Uygulanmasına İlişkin Göz Önünde Bulundurulması Gereken Hususlar

1. Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı, Okul Öncesi Eğitim Programı ile etkileşim halindedir.

2. Kazanımların ve açıklamalarının ifade ediliş biçimleri Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımları ve açıklamaları ile benzerlik göstermektedir. Bu benzerlik programların bütün bir yapı içinde uygulanmasını sağlayacaktır.

3. Programda her bir yeterlik alanından bir kazanıma örnek etkinlik hazırlanmıştır. Etkinliklerde çocuğun aktif katılımı, sorgulayan ve üreten bireyler haline getiren öğrenci merkezli yaklaşım temel olarak alınmıştır. Etkinlik örnekleri **Ek-2’**de yer almaktadır.

4. Programda yer alan kazanımlar, çocukların bulundukları gelişim dönemi özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmakla birlikte kazanımlar kazanım havuzundan seçilirken, çocukların yine gelişim özellikleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak seçilmelidir. Seçim yapılırken ve uygulanırken Okul Öncesi Eğitim Programı uygulamaları ile paralellik sağlanması çocuğun gelişimini olumlu yönde desteleyecektir. Okul Öncesi Eğitim Programı, kazanım ve göstergeleri ile rehberlik yeterlik alanları eşleştirilmiştir. Bu eşleştirme ile ilgili bölüme **Ek-3** te yer verilmiştir.

5. Kazanımların seçiminde ve işleniş sırasının düzenlenmesinde okul öncesi eğitimi öğretmeni ve okul rehber öğretmenin iş birliği ile hazırlanması çocuğun gelişimini olumlu yönde destekleyecektir.

6. Kazanımların değerlendirilmesinin süreç ağırlıklı olması öngörülmüştür.

7. Program yapısı ve etkinliklerin içeriği ve tasarlanması bakımından pedagojik formasyona sahip öğretmenler tarafından da uygulanabilecek yapıda hazırlanmıştır. Bu bağlamda okul öncesi eğitimde rehberlik programında belirlenen ve rehber öğretmenin girmesi gereken etkinlikler, rehber öğretmeni olan okullarda rehber öğretmen tarafından, programda belirlenen sınıf düzeyindeki diğer etkinlikler ise rehber öğretmen iş birliğinde öğretmen tarafından uygulanmalıdır. Rehber öğretmeni bulunmayan okul öncesi eğitim kurumlarında etkinlikler öğretmen ve rehberlik araştırma merkezi iş birliğinde yürütülmelidir. Ayrıca öğretmenlere etkinlik uygulanması konusunda rehber öğretmen tarafından müşavirlik yapılmalıdır.

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programının Uygulanması

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı, Okul Öncesi Eğitimde PDR Hizmetlerinin bir parçasıdır. Bu programın etkililiğini artırmak için okul müdürüne, okul rehber öğretmenine, sınıfın sorumlusu öğretmene ve çocuğun ailesine / velisine düşen birtakım görevler vardır. Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programının uygulamasında etkililiği artırmak için;

Okul Müdüründen Beklentiler:

Okul müdürü, pozisyonu gereği okuldaki diğer tüm etkinliklerde olduğu gibi psikolojik danışma ve rehberlik etkinliklerinin yürütülmesinde de lider konumundadır.

Bu amaçla okul müdürlerinin:

- Programın sağlıklı yürütülebilmesi için uygun çalışma ortamlarını hazırlaması, gerekli materyalleri temin etmesi,
- Programın yürütülmesi için sınıfın sorumlusu olan öğretmen, okul rehber öğretmeni, veliler arasında eş güdüm sağlaması,
- Programın uygulanmasından kaynaklanabilecek sorunları tespit ederek bunların düzeltilmesi için okul rehberlik servisi, öğretmenler ve müdür yardımcıları ile eş güdümlü bir şekilde çalışması,
- Rehber öğretmeni bulunmayan okullarda, rehberlik araştırma merkezleri ile eş güdüm sağlaması beklenir (Sınıf Rehberlik Programı,2006).

Okul Rehber Öğretmeninden Beklentiler:

Programın başarıyla uygulanabilmesi için okul rehber öğretmenlerinin programın içeriğini anlayarak sınıfın sorumlusu olan öğretmenlere gerekli desteği sağlaması ve programın uygulanmasına ilişkin geri bildirimleri değerlendirerek önlemler alması gerekmektedir.

Bu amaçla rehber öğretmenler:

- Programın yürütülmesi sürecinde okul öncesi eğitim öğretmenlerine müşavirlik etmesi, gerekli kaynak, materyal ve ölçme araçlarını sağlaması,
- Program içerisinde okul rehber öğretmenlerinin işlemesi gerektiği belirtilen kazanımlara yönelik etkinlikleri gerçekleştirmesi,
- Gerektiğinde okul öncesi eğitim öğretmenleri ile program değerlendirmesini yaparak eksiklikleri belirlemesi ve gerekli görülen önlemleri okul öncesi eğitim öğretmeni ve okul müdürünün iş birliği ile alması,
- Velileri program konusunda bilgilendirmesi ve programla eş güdümlü olarak veli eğitimine yönelik programlar hazırlaması,
- Programda okulun koşul ve ihtiyaçlarına göre gerekli düzenlemeleri yapması,
- Okul PDR programını hazırlaması ve program geliştirmeye ilişkin diğer işleri, okuldaki diğer paydaşların da katkıları ile yerine getirmesi beklenir (Sınıf Rehberlik Programı,2006).

Okul Öncesi Eğitimi Öğretmeninden Beklentiler:

Programın başarılı biçimde yürütülebilmesi için okul öncesi eğitim öğretmenleri tarafından programın temel yapısının ve amaçlarının anlaşılabilmiş olması, esnek, ılımlı ve kararlı tutumların sınıf ortamına taşınması gerekmektedir.

Bu doğrultuda okul öncesi eğitim öğretmenlerinin:

- Programda yer alan konulara yönelik araştırma yapması ve sınıf uygulamalarına hazırlıklı katılması,
- Okul rehber öğretmeni ile eş güdümlü çalışması ve gerekli durumlarda okul rehberlik servisinden yardım alması,
- Programı yaşantı sağlamaya, tutum, değer ve beceri kazandırmaya yönelik bir süreç olarak düşünmesi,
- Çocukların kendilerini rahatça ifade edebilecekleri sınıf ortamını oluşturması, onları etkinliklere katılmaya teşvik etmesi, birbirleriyle karşılaştıran eleştirel davranış ve ifadelerden kaçınması, yargılayıcı olmayan tutum ve davranışlar sergilemesi, çocuklara kazandırılmak istenen becerilere uygun model olması,
- Kazandırılmak istenen becerileri takip etmesi, gerektiğinde çocuklara pekiştireçler vermesi,
- Öğretmenler ve veliler ile işbirliği yaparak çocukların gelişimini takip etmesi,
- Velilerin program sürecine katılması için gerekli çalışmaları düzenlemesi beklenir (Sınıf Rehberlik Programı,2006).

Aileden/Veliden Beklentiler:

Programda yer alan kazanımların kazandırılma sürecinde okul aile iş birliği kaçınılmazdır. Bu sebeple kazanımlara yönelik yaşantıların aile ortamında da sağlanması, takibinin yapılması ve aile desteği programın etkililiğini artırmak için gereklidir.

Bu amaçla velilerin:

- Çocuklara kazandırılması istenen beceriler konusunda model olması,
- Okul ile iş birliği yaparak çocuğun takibi ve değerlendirilmesinde okul öncesi eğitim öğretmenine ve okul rehber öğretmene destek sağlaması,
- Okulda düzenlenen velilere yönelik çalışmalara katılması beklenir (Sınıf Rehberlik Programı,2006).

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI

Yeterlik Alanları - Kazanımları - Açıklamaları

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı'nda 7 yeterlik alanı ve toplam 83 kazanım yer almaktadır. Yeterlik alanı; birbiri ile ilişkili beceri, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği özgün bir yapıyı ifade etmektedir. Kazanımlar, çocuğun öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla edinmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumları ifade etmektedir. Açıklamalar ise kazanımlara ve etkinliklere ilişkin, çocuğun gelişimini destekleyici, öğretmene yardımcı olacak ve yol gösterecek ifadeleri içermektedir. Yeterlik alanı, kazanım ve açıklamalara ilişkin bilgiler aşağıda şematize edilmiştir. Programda yer alan yeterlik alanları, kazanımlar ve kazanımlara ilişkin açıklamaların tamamı aşağıda yer almaktadır.

Birbiri ile ilişkili beceri, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği özgün bir yapıdır.

Çocuğun öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla edinmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlardır.

Kazanımlara ve etkinliklere ilişkin, çocuğun gelişimini destekleyici, öğretmene yardımcı olacak ve yol gösterecek ifadelerdir.

YETERLİK ALANI: GÜVENLİ

AKTİF YAŞAMLI HAYAT

	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
68	Günlük yaşamda tehlike oluşturabilecek durumları açıklar.	<ul style="list-style-type: none">✓ Günlük yaşamda tehlike oluşturabilecek durumları; elektrik prizleri ve kibritle oynama, merdiven tırabzanlarından kayma, servis aracı durmadan yerinden kalkma, yolda karşıdan karşıya geçerken ışıklara dikkat etme gibi durumları açıklaması beklenmektedir.❖ Etkinlik sürecinde ya da sonrasında, geçmişte ciddi bir tehlike yaşamış ve bundan hala etkilenen öğrenci tespit edilirse okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile işbirliği yapılarak çocuğa destek hizmetleri sağlanmalıdır.

YETERLİK ALANI: OKULA VE ÇEVREYE UYUM

KAZANIMLAR		ACIKLAMALAR
1.	Evinin çevresinde bulunan varlıkları söyler.	✓ Çocuğun kendini güvende hissetmesi, aidiyet duygusu geliştirmesi, çevre bilinci oluşturmaya, yaşadığı alanda nelerin olduğunu fark etmesi ve herhangi bir şekilde yolunu kaybetmesi durumunda evinin çevresinde bulunan bakkal, market, oyun parkı, karakol, fırın vb. söylemesi beklenmektedir. ✓ Ailenin çocuğuna evinin çevresini tanıtmaya konusunda gerekli öneriler sunulur.
2.	Okulunun semtini, adını, sınıfının ismini söyler.	✓ Çocuğun okul adresine ilişkin temel bilgileri (okulun semti, adı ve sınıfının adını) doğru bir şekilde söylemesi beklenmektedir.
3.	Okula geliş gidiş yolunda gördüklerini söyler.	✓ Çocuğun çevresini tanıması, çevresine karşı farkındalık geliştirmesi ve çevreye uyum sağlamaya amacıyla okula geliş gidişlerde okul yolunda gördüklerini (bakkal, market, oyun parkı, karakol, fırın gibi) söylemesi beklenmektedir. ✓ Oryantasyon programı çerçevesinde ailelere okula geliş gelişle ilgili yapacaklarına ilişkin öneriler sunulur. Öğretmenin de çocuklara çevre gezisi kapsamında okul çevresini tanıtmaya uygundur.
4.	Öğretmeninin dışındaki okul çalışanlarını tanır.	✓ Okula aidiyet duygusu geliştirmesi, kendini güvende hissetmesi, gerektiğinde yardım alması için okul çalışanlarını tanıması önemlidir. Burada öğretmeni dışında da okulda çalışanlar olduğunu fark etmesi, bu çalışanların isimleri ile olmasa da müdür, müdür yardımcısı, rehber öğretmen, bakıcı, hizmetli, memur, güvenlik görevlisi, aşçı vb. görev alan personeli tanıması beklenmektedir.
5.	Okuluna ilişkin duygularını açıklar.	✓ Çocuğun okula ilişkin mutlu, mutsuz, heyecanlı gibi (okulda yaşadıklarına, hafta sonu okulu özleyip özlemediği, faaliyetlere ilişkin duyguları vb) değişik duygularını açıklaması beklenmektedir. 🌈 Çocuğun okula ilişkin olumlu tutum sergilemesinde duygularını ifade edici fırsatlar sunulması önemlidir. Okula ilişkin olumsuz tutumlarından dolayı yoğun sorun yaşayan çocuklar için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM (Rehberlik Araştırma Merkezi) ile işbirliği yapılarak çocuğa destek hizmetleri sağlanmalıdır.
6.	Sınıfın bir üyesi olduğunu fark eder.	✓ Sınıfının bir üyesi olduğunu fark ederek sınıftaki yerinin ve öneminin farkına varması, olumlu bir benlik algısı geliştirmesi beklenmektedir. Aynı zamanda okula ilişkin aidiyet duygusunu güçlendirerek eğitim ortamlarına ilişkin olumlu tutum geliştirmesi beklenmektedir.

7.	Okulun bir üyesi olduğunu fark eder.	✓ Okulunun bir üyesi olduğunu fark ederek olumlu bir benlik algısı geliştirmesi hedeflenmektedir. Aynı zamanda okula ilişkin aidiyet duygusunu güçlendirerek eğitim ortamlarına ilişkin olumlu tutum geliştirmesi beklenmektedir.
8.	Kuralların neden var olduğunu söyler.	✓ Kuralların neden konulduğunun önemini farkına varması, toplumsal düzen açısından önemini, yaşamımızı kolaylaştırdığını, güvenli hale getirdiğini ve yaşamındaki kuralların gerekliliğini söylemesi beklenmektedir.
9.	Grup oyunlarının kurallarına uygun davranır.	✓ Grup oyunlarında kuralların neler olduğunu (sıra bekleme, grupla paylaşım, lidere uyma vb) ve neden uyulması gerektiğini açıklaması ve grup oyunlarında kurallara uygun davranması beklenmektedir.
10.	Sınıf kurallarına uyar.	✓ Sınıf kurallarının neler olduğunu ve herkesin haklarının korunması, sınıfın düzenini ve sınıfta yapılan çalışmaların işleyişini kolaylaştırması ve herkesin eşit haklara sahip olması gerektiğini fark etmesi ve bu kurallara uyması beklenmektedir. 🚩 Öğretmenlerin sınıf kurallarını belirlemede çocuklarla birlikte karar vermeleri kurallara uyma davranışını olumlu yönde etkileyecektir.
11.	Okul kurallarına uyar.	✓ Okul kurallarının neler olduğunu ve herkesin haklarının korunması, okulun düzenini ve okulda yapılan çalışmaların işleyişini kolaylaştırması ve herkesin eşit haklara sahip olması gerektiğini fark etmesi ve bu kurallara uyması beklenmektedir. 🚩 Okul kurallarının çocuklara aktarılması, çocukların bu kurallara uyması için yönetsel tedbirlerin alınması (çocukların tehlikelerden korunması, merak uyandıracak durumlar gibi), model olunması, velilerin de bilgilendirilerek desteklerinin alınması çocukların kurallara uyma davranışını olumlu yönde etkileyecektir.

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL GELİŞİM

KAZANIMLAR		ACIKLAMALAR
12.	Yönergeleri takip etmenin nedenlerini açıklar.	<p>✓ Yaşamda yönergelerin var olduğunu, kendine verilen bir görevi yerine getirebilmesi için yönergelerin gerekli olduğunu fark etmesi beklenmektedir.</p> <p>🌈 Amaca ulaşma sürecinde, yönergelere dikkat etmenin ve uymanın kişinin başarısına, güvenliğine, zamanı etkili kullanmasına, kısaca hedefine en doğru ve en kısa zamanda ulaşmasına imkân sağlayacağına yönelik farkındalık oluşturulmalı ve desteklenmelidir.</p>
13.	Öğretmenin sözel / görsel yönergelerine uyar.	<p>✓ Öğretmenin verdiği tüm görsel ve sözel yönergeleri (etkinlik, sınıf içi kurallar, öz bakım becerileri ile ilgili yönergeler vb.) takip edip uyması beklenmektedir.</p> <p>🌈 Öğretmen, çocuklara yönerge verirken beden dilini etkili kullanmalıdır. Yönergeleri algılamak ve uygulamak, çocuğun gelişim özelliği ve bireysel farklılığına bağlı olarak değişebilir. Bu nedenle belirli aralıklarla yönergelere uyma çalışması yapmak yararlı olur.</p>
14.	Sabırlı olmanın önemini açıklar.	<p>✓ Hayatın her alanında başarıya ulaşmada sabırlı olmanın önemli olduğunu fark eder. Amacına ulaşmak için karşılaşılabileceği engeller olsa da bunların üstesinden gelebileceğini, beklemenin önemini ve hayatından örnekler vererek sabrın önemini açıklar.</p>
15.	İsteklerini elde etmek için çaba gösterir.	<p>✓ İstekleri elde etmek için çaba harcamanın önemli bir etken olduğunu, emeğe saygı duyması gerektiğini, çaba harcayarak isteklerine ulaşmanın gururunu fark etmesi ve yaşamına yansıtmaya çalışması beklenmektedir.</p>
16.	Başarıya ulaşmanın önemini açıklar.	<p>✓ Günlük hayatında yapmak istediği ya da yapılması istenen herhangi bir konuda başarıya ulaşmanın neden önemli olduğunu, başarıya ulaştığında hayatında nelerin değiştiğini fark etmesi beklenir.</p> <p>🌈 Çocukların başarıya ilişkin duyguları tatması amacıyla yaptıkları uygulamalar/etkinlikler vb. çalışmaları öğretmenin takdir etmesi onların benlik algısını olumlu yönde etkileyecektir. Her çocuğun başarılı olduğu bir alan mutlaka vardır. Çocuk kendi potansiyelini fark etme konusunda yeterli algıya sahip olmayabilir. Öğretmenin buradaki rolü çocuğun potansiyelini açığa çıkarmaktır. Çocukların potansiyellerinin açığa çıkarılmasında yaşantı zenginliği önemli bir unsurdur. Velilerin de bu konuda yönlendirilmesi uygun olacaktır.</p>

17.	Başarılı olabilmenin ön koşulları olduğunu fark eder.	✓ Başarıya ulaşmak için bireyin yerine getirmesi gereken görev ve sorumlulukları vardır. Başarıya ulaşma sürecinde istekli olma, çalışma, azimli olma, sabırlı olma ve çaba harcamanın başarıya ulaşmadaki gerekliliğini fark etmesi beklenmektedir.
18.	Yeni bir şey öğrenmenin önemini fark eder.	✓ Yeni bir şeyler öğrenmenin ne kadar önemli olduğunu, bireyi güçlü kıldığını başka öğrenmelere zemin hazırladığını fark etmesi beklenmektedir. 🚩 Hayatın her aşamasında yeni öğrenmelerin olduğunu bu nedenle kendini sürekli yenilemesi ve geliştirmesi gerektiğine ilişkin imkânlar sunulmalı ve desteklenmelidir.
19.	Amaç belirlemenin önemini açıklar.	✓ Amaç belirlemek, bireyin isteklerine ulaşma sürecinde planlama yapmasına imkân sunar. İsteklere ulaşmak için yapması gerekenleri görmesini, ayrıca olası engelleri ve olası engellere ilişkin önceden tedbir almasını sağlar ve isteğine ulaşmasını kolaylaştırır. Çocukların amaç belirlemenin önemini fark etmeleri beklenmektedir.
20.	Bağımsız iş yapmanın önemini fark eder.	✓ Çocuğun herhangi bir yetişkin müdahalesi olmaksızın bir işe başlama, o işi bitirme ve bağımsız iş yapmanın önemini fark etmesi beklenmektedir. Bu amaçla öğretmen tarafından çocuğa farklı görevler verilerek bağımsız iş yapmanın önemini fark etmesi sağlanır. 🚩 Ailenin çocuğuna bağımsız iş yapabilmesi için fırsatlar sunması, çocuğu cesaretlendirmeleri gibi konularda gerekli öneriler sunulur.
21.	Günlük yaşamda kendisine ait işleri yapar.	✓ Günlük yaşamında yapması gereken (ayakkabı bağlama, düğme ilikleme, elini yüzünü yıkama, diş fırçalama, kendi yemeğini yeme, oyuncaklarını toplama gibi) işleri yapması beklenmektedir. 🚩 Çocuğun hayatında yer alan bireyler model olacağından, öğretmenin ilgili bireyleri bu konuda yönlendirmesi önemli olacaktır. Çocuğun bu işleri rahat yapabilmesi amacıyla velilerin kıyafet seçimi, ayakkabı seçimi, masa düzenlemesi, vb. konularda bilgilendirilmesi ve gerektiğinde desteklenmesi uygun olacaktır. Çocukların bu davranışı kazanmaları ve sürdürebilmeleri için öğretmenin yaklaşım tarzını evde velilerin de desteklemesi önemlidir. Bunun gerçekleşmesinde öğretmenlerin velileri yönlendirmesi önemli bir etken olacaktır.
22.	İlkokula ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.	✓ Çocuğun ilkokula ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade etmesi beklenmektedir. 🚩 Çocuğun hazır bulunuşluk düzeyi onun yeni durumlara uyumunu belirleyici önemli etkenlerden biridir. Çocuğun, yeni durumlara alışma sürecinde ön hazırlığın olması da uyumunu kolaylaştırır. Bundan dolayı çocuğun duygusal-sosyal ve bilişsel hazır bulunuşluğunu gözlemek, duygu ve

		<p>düşüncelerini ifade edeceği fırsatlar sunmak, yapılacak ön hazırlığın içeriğini belirlemede önemli veriler oluşturur. Çocuklar okula ilişkin olumsuz düşünce, mutsuzluk, korku, vb. duygularını da ifade edebilir. Bu durumda öğretmenler rehber öğretmenlerle de iletişime geçerek çocuğun ilkökula ilişkin olumlu düşünce ve mutluluk, heyecan, vb. duygular hissetmesine yönelik çalışmalar yapmalıdırlar.</p> <p>❖ İlkokula ilişkin olumsuz düşünceleri ve mutsuzlukları, korkuları, kaygıları, vb. olan ve bundan dolayı yoğun sorun yaşayan çocuklar için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM (Rehberlik Araştırma Merkezi) ile işbirliği yapılarak çocuğa destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p>
23.	Bir iş yaparken dikkat toplamanın önemini söyler.	<p>✓ Bir işi yaparken yoğunlaşmak, yapılan işin niteliğini belirlemede önemli bir etkidir. Çocukların dikkatini toplayarak iş yapmanın önemli olduğunu fark etmeleri ve bunu uygulamaya çalışmaları beklenmektedir. <u>Örneğin</u>: makas kullanırken dikkatini eline, kestiği kâğıda ve makasa vererek yaptığı işe yoğunlaşması çocuğun kâğıdı yönergeye uygun bir şekilde kesmesini sağlayacaktır. Ayrıca çocuğun öğretmenin yönergelerine ve yaptığı faaliyete yoğunlaşması, faaliyetini en iyi şekilde yapmasını sağlayacak etkenlerden biridir.</p> <p>🚦 Günlük yaşam ile ilgili güvenliği tehdit eden durumlarda da dikkatini yoğunlaştırmanın önemli olduğu ayrıca vurgulanmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: KENDİNİ KABUL

KAZANIMLAR		AÇIKLAMALAR
24.	Kendini tanıtan özellikleri söyler.	✓ Kendisine ait kişisel özelliklerini (adı, yaşı, cinsiyeti, ten rengi, saç rengi, boyu, göz rengi gibi) ayrıca kendisini diğer bireylerden ayıran özelliklerini fark etmesi ve ifade etmesi beklenmektedir.
25.	Kendinde gördüğü olumlu özelliklerini söyler.	✓ Çocukların yardımseverliği, paylaşımcılığı, güzel konuşması, şarkı söylemesi, yapabildikleri, başarılı oldukları ve hoşuna giden özellikleri fark etmesi bunları daha da geliştirmesi beklenmektedir. ✚ Bu yönde yapılacak çalışmalar, çocuğun kendisi ile ilgili olumlu bir benlik algısı geliştirmesini ve grup içinde kendini rahat ifade etmesini sağlar. Her çocuğun mutlaka olumlu özellikleri vardır. Öğretmenler, çocukların bu özelliklerini fark etmeleri konusunda destekleyici olmalıdır. Çocukların olumsuz özelliklerini söndürmek için olumsuz özelliğe değil olumlu özelliğine odaklanılmalıdır. Olumsuz özelliği giderici tedbirler alınmalıdır. Gerekli görüldüğü takdirde okul rehber öğretmeni ile iletişime geçerek aile de bu konuda yönlendirilmelidir.
26.	Yapmaktan hoşlandığı ve hoşlanmadığı etkinlikleri / faaliyetleri açıklar.	✓ Bireylerin ilgilerinin oluşması ve ayrışması onların yapmaktan hoşlandığı ve hoşlanmadığı etkinliklerle / faaliyetlerle gerçekleşir. Çocuklara sunulan yaşantı zenginliği de onların ilgilerinin oluşmasına temel oluşturur. Burada yapılacak çalışmalarda çocukların hoşlandığı ve hoşlanmadığı şeyleri fark etmesi ve söylemesi beklenmektedir.
27.	Bir olay ya da durumla ilgili duygularını açıklar.	✓ Bir olay ya da durumla ilgili olarak duygularını fark etmesi, duygusunun nedenlerini sorgulaması, bunu uygun yollarla ifade etmesi beklenmektedir. ✚ Gerek sınıf ortamında gerekse aile ortamında rahatsız olduğu olay ya da durumda öncelikle duygu ve düşüncelerini uygun şekilde ifade etmesinin kişiler arası ilişkileri olumlu yönde etkileyeceği vurgulanmalıdır. Bununla ilgili sınıf ortamında çeşitli drama çalışmaları yapılarak yaşantısına aktarması sağlanmalıdır. Çocukların yaşadığı olay, durum ya da herhangi bir kişinin davranışı ile ilgili yaşadığı kendisini mutlu eden duyguları da ifade etmesinin önemi vurgulanmalıdır. <u>Örneğin</u> : kendisine yardım edildiğinde – bana yardım ettiğin için çok mutlu oldum- demesi gibi.
28.	Temel duyguların (mutlu, üzgün, kızgın, korku, şaşkınlık) dışındaki duyguların neler olduğunu söyler.	✓ Bireylerin, kendini kabul ve kendini ifade etmede, başkaları ile kurduğu ilişkilerde duyguları fark etmesi, anlamlandırması iletişimini ve ilişkilerini güçlendirir. Temel duyguların dışındaki duyguları fark etmesi, bunu iletişimine ve ilişkilerine yansıtması çocuğun kendini daha doğru ifade etmesini, başkalarını da daha doğru anlamasına temel oluşturur. Burada temel duyguların dışında şaşkınlık,

		kırgınlık, heyecan, öfke, gurur, alınganlık, hayranlık, hüzn, sevinç, şefkat vb. duyguların olduğunu da bilmesi beklenmektedir.
29.	Hata yapılabileceğini fark eder.	<p>✓ İnsanların kusursuz varlıklar olmadığını, gelişim süreci içerisinde olduğunu, bu gelişim sürecinde de zaman zaman hatalar yapılabileceğini fark etmesi beklenmektedir.</p> <p>✚ Çocuklar, hata yaparım endişesi ile yeni öğrenmelere girmede ya da öğrendiklerini sergilemede çekingenlik gösterebilirler. Burada yapılacak çalışmalarla hata yapabilecekleri, bu durumun yeni öğrenmelere ya da öğrendiklerini sergilemelerine engel teşkil etmeyeceği vurgulanarak çocuklar yüreklendirilmelidirler. Ayrıca önemli olanın hata yapmak değil hataların düzeltilmesi için çaba sarf etmenin önemi hatırlatılmalıdır.</p>
30.	Evdeki basit işlerde sorumluluk alır.	<p>✓ Bireylerin, hayatın içinde görev ve sorumlulukları olduğunu fark etmesi beklenmektedir. Kendisinin de yemek masasının hazırlanmasına yardım etme, çiçek sulama, kuşlara yem verme, oyuncaklarını toplama, odasını toplama gibi işlerde sorumluluk alabileceği gösterilerek sorumluluk alması beklenmektedir.</p> <p>✚ Burada sorumlulukları yerine getirirken yardım etme duyarlılığına da dikkat (evin toplanması, alışveriş sırasında ebeveyninin poşet taşımaya yardım etme, vb.) çekilmelidir. Öğretmen sınıf içinde de öğrencilere basit düzeyde sorumluluklar vererek evde sorumluluk almasını desteklemelidir. Öğretmen ve aile/velinin çocuğun sorumluluk almasına yönelik eşgüdümlü çalışmada fayda vardır.</p>
31.	Basit düzeyde verilen görevleri tamamlar.	<p>✓ Bir görevi üzerine almak ve başlamak kadar bitirmenin de önemli olduğunu farkına varması beklenmektedir.</p> <p>✚ Çocuklar bir işi tamamlamada zaman zaman sorun yaşayabilirler. Böyle durumlarda çocuklara gerekli destek sunularak cesaretlendirilmelidir. Desteğin ve cesaretlendirilmenin ötesinde çocuğun bireysel özelliklerinden (küçük kas becerisi zayıf olanlar, dil gelişimi yaşlılarından geri olanlar gibi) dolayı öğretmen zaman zaman kolaylaştırıcılık rolü üstlenilerek çocuğun faaliyeti tamamlaması sağlanmalıdır.</p>
32.	Bir işi istekli yapmanın önemini farkında olur.	<p>✓ Çocuklar bir işi yaparken zaman zaman istekli ya da isteksiz olabilir. Bir işi yaparken istekli olmak hem yapılacak işin niteliğini hem de kişinin mutlu olmasını sağlar.</p> <p>✚ Çocukların bir işi istekli yapmalarının önemini fark etmeleri ve bunu yaşamlarına aktarmalarına yönelik destekleyici çalışmalar yapılmalıdır.</p>

YETERLİK ALANI: KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

KAZANIMLAR		ACIKLAMALAR
33.	Kendini ifade etmenin önemini açıklar.	✓ Kişiler arası ilişkilerde bireylerin kendini ifade etmesi çok önemlidir. Yaşadıklarına ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade etmek, çocukların olumlu davranış sergilemesinde önemli bir etkidir. Bu durum, çocukların diğer insanlar tarafından doğru anlaşılmasını ve ona yönelik doğru tepkilerin verilmesini sağlar. <u>Örneğin</u> ; çocuğu mutsuz, tedirgin eden bir şey ya da herhangi bir konuda bir şeye ihtiyacı varsa, bunu ağlayarak ya da başka şekilde ifade etmek yerine uygun yollarla ifade etmesinin onun yaşamını kolaylaştıracağı özellikle vurgulanmalıdır. Kendini ifade etmesi ve bunun öneminin fark etmesi beklenmektedir.
34.	Paylaşmanın önemini açıklar.	✓ Paylaşmak, bireylerin insani duygularının göstergelerinden birisidir. Hayatın herhangi bir noktasında bireyler bir şeyleri paylaşma durumuna karşılıklı olarak ihtiyaç duyabilirler. Burada günlük hayatında paylaşmaya ve paylaşmanın önemine ilişkin model olmak, örnekler sunmak vb. etkili olacaktır. Paylaşmanın önemini fark etmesi ve bunu yaşamında uygulaması beklenmektedir.
35.	Başkalarına yardım etmenin önemini söyler.	✓ Yardım etmek bireylerin insani duygularının göstergelerinden birisidir. Yardım etmenin, paylaşmanın vb. davranışların önemini fark etmesi ve bunu yaşamında uygulaması beklenmektedir. 🌈 Öğretmenler sınıf ve okul içinde yardımlaşma becerilerini geliştirmeye yönelik fırsatlar sunmalıdır. Bu tarz davranışlarda bulunan çocuklara davranışları ile ilgili olumlu geri bildirimler verilmeli ve davranış pekiştirilmelidir.
36.	İnsanların farklı özellikleri olduğunu açıklar.	✓ Bireylerin ortak özellikleri olduğu gibi farklı özelliklerinin de olabileceği örneklenilerek vurgulanmalıdır. Bu farklılıkların aynı zamanda hayatın içindeki zenginlikler olduğuna özellikle dikkat çekilmelidir. Farklı ve ortak özellikler sıralanırken engelli bireylerin özellikleri de diğer özelliklerle birlikte sıralanmalıdır. <u>Örneğin</u> ; şişman, zayıf, gözlüklü, gözlüksüz, uzun saçlı, kısa saçlı, görme engelli, zihinsel engelli gibi. Çocukların, bireylerin farklı özelliklerinin olabileceğini fark etmeleri yaşamında karşılaştığı/karşılaşabileceği farklı özelliklere (kaynaştırma öğrencisi olan çocuklarla, farklı dilde konuşan çocuklarla gibi) sahip bireylerle yaşamını kolaylaştıracaktır.
37.	Farklı özelliklere sahip bireylere nasıl davranılması gerektiğine örnek verir.	✓ Bireylerin ortak özellikleri olduğu gibi farklı özelliklerinin de olabileceği örneklenilerek vurgulanmalıdır. Farklı özellikler zaman zaman bireylere farklı davranılmasını gerektirebilir. Çocukların bu bireylere nasıl davranılması gerektiğini öğrenmeleri beklenmektedir. <u>Örneğin</u> ; sınıfta

		işitme engelli bir çocuk varsa oyun oynarken onun kullandığı cihaza dikkat etmek, tekerlekli sandalyede sınıfa gelen çocuğun uzanamadığı nesnelere uzanmalarına yardım etmek ya da nesneyi vermek gibi davranışları kazanmaları beklenmektedir.
38.	İletişimde nezaket sözcüklerini kullanır.	✓ Kişiler arası ilişkide iletişim çok önemlidir. Nezaket sözcüklerini kullanmak iletişimi etkili kılar. Çocukların nezaket sözcüklerini (Günaydın, iyi günler, geçmiş olsun, hoşça kal, lütfen, teşekkürler, iyi akşamlar, tebrik ediyorum, vb.) kullanırken aynı zamanda istekleri olduğunda bunu da uygun (“Ver” yerine “verir misin?”, “yaparım” yerine “yapabilir miyim?”) olarak ifade etmesi beklenmektedir.
39.	Başkalarının başarılarını tebrik eder.	✓ Başarının önemini, başarıya ulaşmak için emek harcanması gerektiğini ve bunların değerli olduğunu fark etmesi ve başarıyı yaşayan bireyi takdir ve tebrik etmesi beklenmektedir. 🌟 Öğretmen burada başarılı olan çocukları tebrik ederek model olmalıdır. Başarıyı yaşamadığı düşünülen çocuklarında bu duyguyu yaşayabilmeleri için potansiyellerinin açığa çıkarılarak bu duyguyu ve tebrik edilme davranışını yaşamalarına fırsat sunacak destekleyici çalışmalar yapılmalıdır.
40.	Akranları ile oyun oynamanın önemini açıklar.	✓ Çocukların gelişiminde etkili olan unsurlardan birisi akranları ile oyun oynaması, paylaşımda bulunması, ortak zaman geçirmesidir. Çocukların akranları ile oyun oynaması önemlidir. Çocukların akranları ile oyun oynamalarının önemini fark etmeleri ve açıklamaları beklenmektedir. 🌟 Öğretmen, akranları ile oyun oynamada zorluk yaşayan çocukları teşvik edecek grup oyunlarına önem vermelidir. Çocuğun neden akranları ile oyun oynamak istemediği sorgulanmalı, gerekirse rehber öğretmenle iletişime geçerek çocuğa özellikle sosyal-duygusal gelişimlerini destekleyici çalışmalar yapılmalıdır. Velilerin de çocukların akranları ile oyun oynayacakları vakit geçirecekleri okul dışında da fırsatlar sunmaları konusunda yönlendirilmelidirler.
41.	Akranları ile oyun oynamaya istekli davranır.	✓ Çocuğun akranları ile etkili ve verimli paylaşım yaşayabileceği oyunlar oynaması beklenmektedir. 🌟 Öğretmen, akranları ile oyun oynamada zorluk yaşayan çocukları teşvik edecek grup oyunlarına önem vermelidir. Çocuğun neden akranları ile oyun oynamak istemediği sorgulanmalı, gerekirse rehber öğretmenle iletişime geçerek çocuğa özellikle sosyal-duygusal gelişimlerini destekleyici çalışmalar yapılmalıdır. Veliler de çocuklarının, okul dışında akranları ile oyun oynayacakları, vakit geçirecekleri fırsatlar sunmaları konusunda yönlendirilmelidirler.
42.	Her bireyin özel alanı olduğunu söyler.	✓ Bireylerin kişisel sınırları vardır. Bu kişisel sınırlarını bilmek, korumak ve başkalarının kişisel sınırlarına müdahale etmemek bireylerin yaşamlarının güvenli ve sağlıklı olması açısından önemlidir.

		<p>Bu nedenle çocukların özel ve genel alanları bilmesi ona göre davranması beklenmektedir. Bunun temeli olarak günlük yaşam içinde özel ve genel olan her şeyden örnek verilmelidir. Özel ve genel eşyalar, mekânlar, en önemlisi de her bedenin kendine özel olduğuna vurgu yapılarak kendi bedeninin de kendisine ait ve özel olduğu vurgulanmalıdır.</p> <p> Bu kazanım ile ilgili çalışma özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için varsa okul rehber öğretmeni tarafından gerçekleştirilecektir. Öğretmen de destekleyici rol alacaktır. Rehber öğretmeni yoksa diğer kazanımlara yönelik etkinlikler yapılabilir. Ayrıca kazanım gerçekleşmesine yönelik ailelere ya da çocuklara uygulama yapılması için dışarıdan uzman çağrılabilir.</p>
43.	Bireylerin özel alanlarına saygı duyulması gerektiğini fark eder.	<p>✓ Kişiler arası ilişkilerde bireylerin kendisinin ve başkalarının kişisel sınırlarına dikkat etmesi son derece önemlidir. Bu bağlamda özel ve genel olarak adlandırılan mesafeler son derece önem taşır. Karşımızdaki insanların yakınlık durumuna göre bu mesafeler ve alanlar ayarlanır. Özellikle, erken yaşlardan itibaren bu konuda çocuklar bilinçlendirilmeli ve her bireyin özel alanına saygı duyulması gerektiği vurgulanmalıdır. Ev, okul ve sınıf ortamındaki özel ve genel mekânlara dikkat çekilmelidir. <u>Örneğin</u>; anne babanın yatak odası (özel), mutfak (genel), anne babaya ait eşyalar (özel), okul müdürünün odası (özel), okul bahçesi (genel), sınıf içinde öğretmenin dolabı (özel), sınıf alanı (genel), öğretmenin çantası (özel), çocukların kendilerine ait eşyaları (özel), sınıfa ait oyuncaklar (genel) gibi. Bireylerin özel alanlarına (Özel alanlara girerken izin almaları, kapıyı tıklatmaları gibi) saygı duyulması gerektiğine yönelik davranışların önemine ilişkin farkındalık oluşturmayı destekleyici çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p> Bu kazanım ile ilgili çalışma özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için varsa okul rehber öğretmeni tarafından gerçekleştirilecektir. Öğretmen de destekleyici rol alacaktır. Rehber öğretmeni yoksa diğer kazanımlara yönelik etkinlikler yapılabilir. Ayrıca kazanım gerçekleşmesine yönelik ailelere ya da çocuklara uygulama yapılması için dışarıdan uzman çağrılabilir.</p>
44.	Gerektiğinde “hayır” der.	<p>✓ Kişiler arası ilişkilerde, bireylerin gerektiğinde hayır diyebilmesi onu koruyan davranışlardan birisidir. Çocuklara erken yaşlardan itibaren kendisinden her istenilene “evet” dememesi gerektiği,</p>

		<p>istenilen şeyin ona zarar verme, rahatsız etme ihtimali olduğunda yapmak zorunda olmadığı ve “hayır” demesi gerektiği bilinci yerleştirilmelidir. Ayrıca gerektiğinde, hayır deme hakkı olduğu, hayır diyebileceği konusunda cesaretlendirilmelidirler. Bununla ilgili sınıfta “hayır” deme oyunları ve dramatizasyon çalışmaları yapılabilir. Öğretmen yapacağı çalışmalara aile bireylerini de katmalıdır. <u>Örneğin</u>; çocuğu, aile bireyleri öpmek için izin istemeli, çocuk istemiyorsa saygı ile karşılanmalı, çocuğun herhangi bir eşyası istenirken izin istenmeli hayır dendiğinde buna da saygı duyulmalıdır (Paylaşmamayı destekleyici bir süreç kastedilmemektedir, gerektiğinde gerektiği kadar paylaşmayı öğrenmesini de destekleyecektir). Ayrıca, yapmak istemediklerine uygun şekilde “hayır” demesinin önemine de dikkat çekilmelidir.</p> <p> Bu kazanım ile ilgili çalışma özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için varsa okul rehber öğretmeni tarafından gerçekleştirilecektir. Öğretmen de destekleyici rol alacaktır. Rehber öğretmeni yoksa diğer kazanımlara yönelik etkinlikler yapılabilir. Ayrıca kazanım gerçekleşmesine yönelik ailelere ya da çocuklara uygulama yapılması için dışarıdan uzman çağrılabilir.</p>
45.	Kendisini üzen durumları başkası ile paylaşmanın önemini fark eder.	<p>✓ Bireylerin zaman zaman farklı duyguları yoğun olarak yaşaması son derece normaldir. Bu yoğun duyguların yaşanmasına neden olan olaylar ya da durumlar vardır. Çocuğun hoşuna gitmeyen ve üzen durumu ya da olayı bir başkası ile paylaşmak, çözüm gerektiren bir durumsa çözüme ulaşmayı, çözüm gerektirmiyorsa çocuğun duygusal yükünü paylaşarak rahatlamasını sağlayacaktır. Çocukların, yardıma ve desteğe herkesten daha fazla ihtiyacı vardır. Anne-babaların ve öğretmenlerin çocuklara yardım ve destek sürecinde etkili olabilmelerinde, onların yaşamlarında neler olduğunu bilmeleri önemli olacaktır. Dikkat edilmesi gereken konulardan biri de, yaşadıkları ile bunu paylaştığı kişi arasındaki bağlantıyı kurması, her şeyi herkes ile paylaşmaması gerektiğidir.</p> <p> Ailelerin de duygu ve duygulara kaynaklık eden olay ya da durumları çocukları ve diğer aile bireyleri ile paylaşımlarının ne kadar önemli olduğu, çocukta bu davranışın kazandırılmasında da etkili olacağı bilinmeli, veli/anne-babalar da bu doğrultuda yönlendirilmelidir. Örneğin; akşam yemeğinde ya da yemekten sonra anne-baba ve varsa diğer aile fertlerinin de bir araya gelerek günü nasıl geçirdikleri ve gün içinde kendilerini en çok mutlu ve mutsuz eden olay ya da durumlar hakkında sohbet etmeleri, ikili</p>

		sohbetlerde anne-babanın kendisini üzen bir durumu çocuğun çok da üzülmeyeceği yani olayı ya da durumu dramatize etmeden paylaşarak model olunmasının çocuğun gelişimi ve okulda yapılan çalışmaları desteklemek açısından önemli olacağı konusunda yönlendirilmelidirler.
46.	Zorbalıkla karşılaştığında yapılması gerekenleri söyler.	<p>🚩 Zorbalık, okullarda meydana gelen saldırganlık olaylarının bir türüdür. Yaşça daha büyük ya da fiziksel olarak daha güçlü çocukların kendilerinden daha güçsüz olan çocukları sürekli olarak hırpalamaları, eziyet etmeleri ve rahatsız etmeleridir. Zorbalık; dövme, vurma, tekme atma gibi fiziksel güç içerdiğinde de aynı zamanda şiddettir; ancak zorbalık; alay etme, dalga geçme, kızdırma, isim takma, kötü söz söyleme, arkadaş grubuna almama, dışlama, yalnızlığa terk etme, iftira etme, söylenti çıkarıp yayma gibi saldırganlık türlerini de içermektedir.</p> <p>✓ Çocuğun zorbaca davranışlara maruz kaldığında yapması gerekenleri bilmesi, kendini güvende hissetmesi, güvenliğini sağlaması ve haklarını koruması onun gelişimi açısından önemlidir. Burada çocuğun zorbaca davranışlara maruz kaldığında neler yapabileceğini ve gerekiyorsa ailesi, öğretmenleri, vb. kişilerden yardım alabileceğini söylemesi beklenmektedir.</p> <p>🚩 Bu kazanıma ilişkin etkinlik yapılırken zorbaca davranışa maruz kaldığı ve bundan dolayı yoğun sorun yaşayan çocuklar için okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yok ise RAM (Rehberlik Araştırma Merkezi) ile iş birliği yapılarak çocuğa destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p> <p>★ Bu kazanım ile ilgili çalışma özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için varsa okul rehber öğretmeni tarafından gerçekleştirilecektir. Öğretmen de destekleyici rol alacaktır. Rehber öğretmeni yoksa diğer kazanımlara yönelik etkinlikler yapılabilir. Ayrıca kazanım gerçekleşmesine yönelik ailelere ya da çocuklara uygulama yapılması için dışarıdan uzman çağrılabilir.</p>
47.	Olaylar karşısında başkalarının ne hissettiğini açıklar.	<p>✓ Bireylerin kendi duygularının farkına varması, bunu uygun bir şekilde ifade etmesi ne kadar önemli ise başkalarının ne hissettiğini anlamak yani empati kurmak da bir o kadar önemlidir. Kişiler arası ilişkilerde bireylerin karşılıklı olarak birbirini anlaması ilişkinin niteliğini güçlendirir. Çocukların benmerkezciliklerinden sıyrılmalarının temelini oluşturacak davranışlardan biri de başkalarının olay ya da durumlar karşısında neler hissedebileceğini fark etmesi ve düşünmesi olacaktır. <u>Örneğin;</u> bir çocuğun parkta düştükten sonra canının acıdığını gördüğünde çocuğun, babaya hazırlanan sürpriz bir</p>

		doğum günü kutlaması karşısında babanın, anneye tatlı rüyalar dilendiğinde annenin neler hissettiğini sorgulaması kişiler arası ilişkilerinin niteliğini ve insani özelliklerini (duyarlı olmak, yardım etmek, paylaşmak, vb.) güçlendirecektir.
48.	Karar vermenin önemini açıklar.	<p>✓ Karar vermek, verilen kararın sonuçlarının sorumluluğunu almak bireylerin kişilik gelişimi açısından çok önemlidir. Çocuklardan günlük hayatlarındaki basit durumlarla ilgili karar vermeleri beklenmektedir. <u>Örneğin</u>: markete girdiklerinde şeker, çikolata, oyuncak, vb. hangisini alacağına, oyuncaklarından hangisini kuzenine hediye edeceğine, hangi kıyafeti giyeceğine benzer kararlar vermesi gibi.</p> <p>✚ Durumu açıklama, alternatifleri değerlendirme gibi aşamalar karar vermede büyük önem taşır. Çocukların kendileri ile ilgili temel kararları vermesi için basit düzeyde sınıf ortamında alternatif karar verme çalışmaları yapılması önemlidir. Bu kararları vermenin önemine de dikkat çekilmelidir. Anne-babalar, çocuğun karar verme becerisini geliştirmek için fırsatlar sunma konusunda yönlendirilmelidirler.</p>
49.	İsteklerini uygun yolla ifade etmenin önemini söyler.	<p>✓ Hangi yaşta olursa olsun istekler her zaman olacaktır. İsteklerin uygun yolla ifade edilmesi de kişiler arası ilişkilerin niteliğini güçlendirir. Çocuklardan, isteklerini ağlayarak ya da mızımızlanarak değil, doğru kelimeler, jest ve mimiklerle doğru zamanda uygun kişilere dile getirmesi beklenmektedir.</p> <p>✚ Çocuklarla sınıf ortamında dramatizasyon yapılabilir.</p> <p>✚ Ayrıca anne-babaya, aile fertlerinin de diğer birçok konuda olduğu gibi bu konuda da uygun modeller olmasının önemi vurgulanarak gerekli yönlendirmenin yapılması gerekmektedir.</p>
50.	Günlük yaşamda sorunlarını çözmeye yönelik çaba gösterir.	<p>✓ Sorun hayatın bir parçasıdır. Önemli olan sorunlarla baş etme becerisidir. Sorunların çözümleri bazen bireyin kontrolündedir bazen de bireyin kontrolü dışında olabilir. Çocukluk döneminde sorunların çözümüne ilişkin çaba gösterme davranışı ya da bu algı onun yetişkinlik döneminde sorunlarla baş etme becerisine temel oluşturacaktır. Dikkat edilmesi gereken nokta, çocuğun dünyasındaki basit sorunlara ilişkin çaba sarf etmesini beklemektir. <u>Örneğin</u>: oyuncağını bulamaz ve çok üzgündür, oyuncağını bulmaya çalışması, bulmak için alternatifler üretmesi vb.</p> <p>✚ Anne-babalar da sorunlar karşısındaki tavırları, gerektiğinde soğukkanlı duruşları, alternatifler üretmeleri, çözüme yönelik tavırlar sergilemeleri konusunda model olmaları konusunda da</p>

		yönlendirilmelidirler.
51.	Kişiler arası ilişkilerde iletişimin önemini söyler.	<p>✓ Aile, okul idarecileri, öğretmenler, okul çalışanları, arkadaşları ve yakın çevresindeki kişiler ile iletişim kurmak sosyal yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Çocuklardan iletişimin önemini fark etmesi ve yaşına uygun iletişim kurması beklenmektedir.</p> <p>🌈 Çocuklar iletişimi başlatma, devam ettirme ve sonlandırma konusunda desteklenmeli ve cesaretlendirilmelidirler. Çocuklarla iletişim kurarken “Bu oyuncacı sevdiğin mi?” gibi kapalı uçlu sorular yerine (kapalı uçlu sorular evet ya da hayır diye cevaplandırılır ve iletişimi sonlandırabilir.) “Bu oyuncacığın en çok nelerini sevdiğin? Sevmediysen nelerini sevmeydin?” gibi açık uçlu sorular sormak iletişimin devamını ve çocuğun hakkında da bilgi sahibi olunmasını sağlar.</p>
52.	Beden dilinin iletişimde etkili olduğunu söyler.	<p>✓ Bireyler arası ilişkilerde iletişimi etkili kılacak unsurlardan biri de beden dilidir. Çocuklardan iletişimde beden dilini kullanmanın önemini fark etmeleri ve gelişim özelliklerine uygun olarak beden dilini kullanabilmeleri beklenmektedir.</p>
53.	İş birliği yapmanın önemini açıklar.	<p>✓ Ortak ürün çıkarmada iş birliği yapmak işin kalitesini etkilemektedir. Ürün çıkarma sürecinde işbirliği yapmanın, işin kalitesini artırdığı gibi aynı zamanda bireylerin bilgi ve becerisini en etkili şekilde kullanmaları, gerektiğinde görev dağılımının yapılarak ortak ürünün en iyi şekilde hazırlanmasını sağlamaları beklenmektedir.</p>

YETERLİK ALANI: AİLE VE TOPLUM

KAZANIMLAR		AÇIKLAMALAR
54.	Ailede bireyler arası dayanışma ve yardımlaşmanın önemini söyler.	✓ Dayanışma ve yardımlaşma bireylerin insani özelliklerdendir. Bu insani özellikleri yaşayarak öğrenmek, yardımlaşma ve dayanışmanın içselleştirilmesini sağlar ki bu da öncelikle ailede başlar. Aile içinde her bireyin farklı görev ve sorumlulukları vardır. Çocuğun aile içinde, bireylerin birbirleriyle yardımlaşma ve dayanışma içinde olmasının önemini söylemesi beklenmektedir.
55.	“Arkadaşlığın” önemini söyler.	✓ İnsan sosyal bir varlıktır ve sosyal gelişiminde aile, sonrasında da arkadaşları ve diğer bireylerle kuracağı iletişim ve paylaşımlar önemlidir. Bunun temeli erken çocukluk döneminde atıldığından, bu dönemde yapılacak çalışmalar, çocuğun sosyalleşmesinde etkin rol oynayacaktır. Bu kapsamda, çocuğun kişiler arası ilişkiler bağlamında arkadaşlığın önemini fark etmesi beklenmektedir.
56.	Olumlu iletişim kurmanın önemini fark eder.	✓ Kişiler arası ilişkilerde olumlu iletişim kurmak, ilişkinin niteliğini belirler. Akranları, aile fertleri ve diğer kişilerle olumlu iletişim kurmanın önemini fark etmesi beklenmektedir.
57.	Hak ve sorumlulukların farkında olur.	✓ Bireylerin hak ve sorumlulukları vardır. Hakların kullanılabilmesi için de sorumlulukların yerine getirilmesi gerekmektedir. Yani çocuğun temiz bir sınıfta eğitim öğretim görme hakkı vardır ama bu hakkını kullanırken sınıfı da temiz tutma sorumluluğu vardır. Şiddete maruz kalmama, korunma hakkı vardır, başkalarına şiddet uygulamama, zarar vermeme sorumluluğu vardır. Bu bağlamda hak ve sorumlulukların verilmesi bireylerin özellikle ilerleyen yaşlarında haklarına vurgu yaparken sorumlulukları yerine getirmeyi de gözetmelerine temel oluşturacaktır. Çocukların hak ve sorumluluklarının farkına varmaları beklenmektedir. Bu farkındalık çocuğun gelişimi açısından da toplumsal düzen ve diğer insanların yaşam kalitesini korumak ve yükseltmek açısından da önemli bir yaklaşım olacaktır. 🌟 Öğretmenlerin ve velilerin bu konuda olumlu yaklaşım sergilemeleri ve model olmaları hak ve sorumlulukların yerine getirilmesinde önemli bir etkidir.
58.	Haklarının ve sorumluluklarının olduğunu söyler.	✓ Bireyin haklarını bilmesi, yerine göre kullanması ve sorumluluklarının farkına vararak bunları yerine getirmesi önemlidir. Çocukların da kendi yaş ve gelişim özelliklerine uygun haklarının ve sorumluluklarının olduğunu söylemesi beklenmektedir. 🌟 Velilerin de haklar ve sorumluluklar konusunda bilinçlendirilmeleri, buna uygun davranışları gerektirir.

59.	Aile içinde kuralların önemini ifade eder.	✓ Aile içi kurallar, aile fertlerinin birbirleri ile iletişimini, sorumluluklarını, ailenin düzenini belirleyen önemli bir unsurdur. Demokratik aile ortamında ortak görüş ve anlayış çerçevesinde belirlenen bu kurallar konulurken çocukların da fikirleri alınmalı, bu kuralların neden konulduğu açıklanmalıdır. Bu kurallara sadece çocukların uyması beklenmemeli, uygulamada tutarsızlıklar olmamalı ve tüm aile bireyleri beraberce uymalıdır.
60.	Toplumu düzenleyen kuralları söyler.	✓ Kurallar, insan hayatında kaçınılmazdır. Çocukların özellikle aile yaşantısının dışına çıktığında uyum sorunu yaşamamasında, ailede, sınıfta, okulda ve toplumda birtakım kuralların olduğunu fark etmesi, bu alanlardaki kurallara uyması gerektiğinde uyumunu kolaylaştırır. Bireysel faydasının dışında ailenin ya da toplumun devamlılığını, bireylerin huzur ve mutluluğunu, yapılması gereken işlerin en iyi şekilde yapılmasını vb. sağlar. Çocuğun, toplumu düzenleyen (görgü kuralları, kanunlar, örf-adetler ve ahlak kuralları) kuralların olduğunu fark etmesi beklenmektedir.
61.	Türk toplumunun değerlerinin neler olduğunu söyler.	✓ Türk toplumuna özgü olduğu düşünülen ve önem verilen değerlerin (yardımlaşma ve dayanışma, dürüstlük, misafirperverlik vb.) neler olduğunu fark etmesi ve söylemesi beklenmektedir.
62.	Duyarlı olmaya örnek verir.	✓ Duyarlı olmak, aile ve toplumu birbirine bağlayan çok önemli insani bir değerdir. Bu özelliğin alt yapısını çocukluk döneminde hazırlamak, geleceğin yetişkinlerinin insanlara ve çevreye duyarlı olmasını sağlayacaktır. ✓ Çocukların, duyarlı olmanın önemini fark etmeleri, çevreye, insanlara, hayvanlara, bitkilere vs. duyarlı olmayla ilgili örnekler vermesi beklenmektedir.
63.	Yakın akrabalarının kimler olduğunu söyler.	✓ Akrabalık ilişkileri çocukların gelişim sürecinde (kendini güvende hissetmesi, güçlü hissetmesi, yalnız hissetmemesi, sevildiğini-saygı duyulduğunu-güvenildiğini hissetmesi vb.) destekleyici bir unsurdur. Bu açıdan aile bireylerinin akrabalık ilişkilerini göz ardı etmemesi gerekir. Çocuktan, akrabalarını tanıması, kimler olduğunu bilmeleri beklenmektedir. Burada yapılacak çalışmalarla çocukların akrabalıkla ilgili amca, dayı, teyze, hala, büyükanne, büyükbaba, kuzen vb. kavramların da ne demek olduğunu öğrenmelerine de yardımcı olacaktır. Öğretmenler, velileri de bu konuda olumlu anlamda yönlendirmelidir.
64.	Bireylerin farklı toplumsal rolleri olduğunu söyler.	✓ Aile ve topluma uyum sağlamak, ailenin ve toplumun etkin bir bireyi olma bireyin gelişimi açısından önemlidir. Çocukluktan itibaren bireylerin toplumsal rolleri olduğunu bilmeleri ve bu rolleri gerektiğinde, gerektiği şekilde üstlenmeleri önemlidir. <u>Örneğin</u> ; vatandaşlık, komşuluk vb. toplumsal

		roller.
65.	Kitle iletişim araçlarının insan hayatındaki önemini açıklar.	<p>✓ Kitle iletişim araçları (Televizyon, bilgisayar, cep telefonu vb.) hayatın büyük bir alanında kullanılmaktadır. Kitle iletişim araçlarını kullanmanın faydaları olduğu gibi bilinçsiz kullanmanın da zararları vardır. Kitle iletişim araçlarının neler olduğu (görsel- yazılı), kitle iletişim araçlarının insan hayatındaki önemini fark etmeleri ve bu önem doğrultusunda da bilinçli kullanmaları beklenmektedir.</p> <p>🚦 Öğretmenlerin birçok konuda olduğu gibi kitle iletişim araçlarının kullanımı ile ilgili de velileri yönlendirmesi gerekmektedir.</p>

YETERLİK ALANI: GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT

<u>KAZANIMLAR</u>		<u>AÇIKLAMALAR</u>
66.	Sağlıklı olmak için yapılması gerekenleri açıklar.	<p>✓ Sağlıklı olmak için yapılması gereken düzenli beslenme, yemek seçmeme, spor yapma, dinlenme ve uyuma gibi etkinlikleri açıklaması beklenmektedir.</p> <p>🚦 Veliler de bu konuda uyarılmalı, uyku saati, dinlenme, spor yapma vb. konularda çocuğa evde de uygun ortam sağlanması konusunda bilgilendirilmelidir.</p>
67.	Sağlıklı ve dengeli beslenmenin önemini açıklar.	✓ Sağlıklı ve dengeli beslenmenin önemine ilişkin hasta olmama, fiziksel olarak büyüme gibi durumları açıklaması beklenmektedir.
68.	Günlük yaşamda tehlike oluşturabilecek durumları açıklar.	<p>✓ Günlük yaşamda tehlike oluşturabilecek durumları; elektrik prizleri ve kibritle oynama, merdiven tırabzanlarından kayma, servis aracı durmadan yerinden kalkma, yolda karşıdan karşıya geçerken ışıklara dikkat etme gibi durumları açıklaması beklenmektedir.</p> <p>❖ Etkinlik sürecinde ya da sonrasında, geçmişte ciddi bir tehlike yaşamış ve bundan hâlâ etkilenen öğrenci tespit edilirse okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa RAM ile işbirliği yapılarak çocuğa destek hizmetleri sağlanmalıdır.</p>
69.	Güvenli yaşam için yapması gerekenleri söyler.	✓ Günlük yaşamda tehlike oluşturacak durumları söylemenin ardından güvenli yaşamak için bireysel olarak yapması gerekenleri (prizlerden uzak durma, kibritle oynamama, merdiven tırabzanlarından kaymama, servis aracı durmadan yerinden kalkmama, yolda karşıdan karşıya geçerken ışıklara dikkat etme vb.) söyler.
70.	Acil durumlarda nerelerden ve kimlerden yardım	✓ Günlük yaşamda bazı acil durumlar olabileceği, böyle durumlarda yardım alınacak kişilerle (komşu, hala, teyze, amca, okulda öğretmen, rehber öğretmen, müdür vb.), yardım alabileceği yerleri

	alınabileceğini ifade eder.	(polis imdat 155, ambulans 112, itfaiye 110) söylemesi beklenmektedir. 🚒 Veliler de evde dönem dönem yardım alınacak kişi ve kurumlarla ilgili çocukla pratik yapmaları konusunda bilgilendirilmelidir.
71.	Kitle iletişim araçlarını bilinçli kullanmanın gereğini açıklar.	✓ Televizyon, bilgisayar, cep telefonu gibi kitle iletişim araçlarını kullanırken dikkat edilmesi gereken noktaları, TV’de program seçerken akıllı işaretlere uyması gerektiğini, cep telefonu ile konuşurken hoparlörü açması gerektiği vb. durumları açıklaması beklenmektedir. 🚒 Velilerin çocukların bilgisayarla oynama, TV izleme ve cep telefonu ile konuşma konularında bilgilendirilmesi, çocukların sağlığı üzerine etkileri konusunda uyarılması uygun olacaktır.

YETERLİK ALANI: MESLEKİ GELİŞİM

<u>KAZANIMLAR</u>		<u>AÇIKLAMALAR</u>
72.	Sevdiği etkinlikleri söyler.	✓ Mesleki ilgi 12–13 yaşlarından itibaren oluşmaya başlar. Mesleki ilgilerin oluşması ve ayrışması sürecinde çocuğun yapmaktan hoşlandığı ve hoşlanmadığı, severek yaptığı etkinlikleri fark etmesi beklenmektedir. 🚒 Çocuklar hoşlanmadığı etkinlikleri dile getirdiğinde öğretmen, yargılayıcı ve sorgulayıcı ifadelerden kaçınmalı, velileri de bu konuda bilgilendirmesi uygun olacaktır.
73.	Başarılı olduğu etkinlikleri açıklar.	✓ Mesleki gelişimde ilgilerin ve yeteneklerin oluşması, gelişmesi, ayrışması çok önemlidir. Bunların gerçekleşebilmesinde de bireyin yaşantı zenginliği ve kendisi ile ilgili farkındalık düzeyi çok önemlidir. Çocuğun başarılı olduğu etkinlikleri fark etmesi ve geliştirmesi beklenmektedir. 🚒 Öğretmenler çocukların bu potansiyellerini açığa çıkaracak çalışmalar yapmalı ve velileri de gereken desteği sağlamaları konusunda desteklemelidirler.
74.	Ebeveynlerinin mesleklerini söyler.	✓ Anne babasının ya da bakmakla yükümlü velisinin mesleğinin adını söylemesi beklenmektedir.
75.	Akrabalarının mesleklerini söyler.	✓ Akrabalarının (hala, teyze, amca, dayı, babaanne, dede vb.) mesleklerinin adını söylemesi beklenmektedir.
76.	Ebeveynlerinin mesleklerini basit düzeyde tanıtır.	✓ Anne babasının ya da bakmakla yükümlü velisinin mesleğini, bu mesleğe ve temel görevlerine ilişkin bilgileri sözel olarak anlatması beklenmektedir.
77.	Okul çalışanlarının	✓ Okulda görevli personelin (öğretmen, aşçı, servis şoförü, hizmetli vb) meslek adlarını söylemesi

	mesleklerini söyler.	beklenmektedir. Çocuğun yaşadığı ortamlarda farklı meslek elemanları olacağını fark etmesi ve mesleklere ilişkin farkındalık geliştirmesi sağlanacaktır.
78.	Yaşadığı çevredeki mesleklerin adını söyler.	✓ Çocuğun yaşadığı çevrede gördüğü mesleklerin adını söylemesi beklenmektedir.
79.	Yetişkinlerin neden meslek sahibi olmaları gerektiğini açıklar.	✓ Meslek sahibi olmanın toplumsal hayatta gerekliliğine ilişkin para kazanmak, söz sahibi olmak vb. ifadeleri kullanarak açıklama yapması beklenmektedir.
80.	Büyüyünce ne olmak istediği ile ilgili hayallerini söyler.	✓ Çocukların “büyüyünce ne olacaksın?” gibi çevreden sorulan sorular da dahil olmak üzere sınıf içinde düzenlenen etkinlikte hayallerini açıklaması beklenmektedir.
81.	Toplumda çeşitli mesleklerin olduğunu söyler.	✓ Çocuğun yaşadığı çevrede gördüğü mesleklerin dışında da meslekler olduğunu söylemesi beklenmektedir.
82.	Mesleklerin benzer ve farklı yönlerini açıklar.	✓ Her mesleğin kendine özgü özellikleri olduğunu, birbirine benzerlik gösterse de (polis ve asker üniformalı, doktor ve hemşire beyaz önlük giyiyor, ambulans, itfaiye ve otobüs şoförü araç kullanıyor vb.) farklılıkları da olabileceğini (doktor hasta muayene eder, hemşire hasta bakar; otobüs şoförü yolcu taşır, ambulans hasta taşır vb.) açıklaması beklenmektedir.
83.	Bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğunu fark eder.	✓ Mesleklerin toplumda ne işe yaradığını, meslek elemanları olmadığında (Okulda aşçı olmadığında, servis şoförü olmadığında, market/bakkal olmadığında vb.) toplumda/okul hayatında/aile hayatında aksayan yönleri fark etmesi beklenmektedir. Meslekleri iyi ya da kötü diye nitelendirmeden, her mesleğin önemli olduğunu ve her meslek elemanına saygı duymaya ilişkin farkındalık geliştirmesi beklenmektedir.

Açıklamalar

: **Kazanıma ilişkin açıklamaları içerir.**

: **Kazanımlara ve etkinliklere ilişkin, çocuğun gelişimini destekleyici, öğretmene yardımcı olacak ve yol gösterecek ifadelerdir.**

: **Etkinlik sürecinde çocukta gözlemlenen olumsuz bir davranışa ilişkin yapılacak işbirliğine ilişkin ifadelerdir.**

: **Rehber öğretmen tarafından öğretmenle birlikte uygulanacak kazanımlardır**

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Okul PDR hizmetleri, kapsamı gereği bireylerin duyuşsal alanlarına hizmet etmektedir ve psikolojik içeriğe sahiptir. Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı da okul PDR hizmetlerinin bir parçasıdır ve aynı özelliğe sahiptir. Kazanımların bazılarının gerçekleşmesi süreç gerektirmektedir. Bazı çocuklarda, yapılan çalışmanın ardından kazanımlar gerçekleşirken, bazı çocuklarda bu ilerleyen dönemlerde gerçekleşebilir. Kazanımlar; tutum, beğeni, duygu gibi özellikleri içerdiğinden, objektif göstergelerin bulunma ve ölçülmesinde kısıtlamalar vardır. Çocukların gelişim özelliklerinden ve okuma yazmayı bilmiyor olmalarından dolayı da birtakım sınırlılıklar ortaya çıkmaktadır.

Okul PDR hizmetleri kapsamında yapılacak ölçme ve değerlendirme çalışmaları şöyle sıralanabilir.

I. Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı'nda Ölçme ve Değerlendirme

İhtiyaç Analizi Formları

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı kapsamında yer alan kazanımlardan, eğitim öğretim yılı başında çocukların rehberlik ile ilgili ihtiyaçlarının neler olduğunu belirlemeye yönelik uygulanacak formlardır. İhtiyaç analizi formları anne-baba ve öğretmenlere uygulanmak üzere ayrı ayrı hazırlanarak uygulanabilir. Bu formların hazırlanmasında kazanımlardan yararlanılabilir. **Form-A** (anne babalar), **Form-B** (öğretmenler) örnek ihtiyaç analizi formları olarak hazırlanarak, **Ek-4**'de yer verilmiştir.

Kazanım Kontrol Listesi

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı kapsamında yer alan kazanımların, dönem sonlarında uygulanarak çocuklarda hangi düzeyde gerçekleştiğini görmek için uygulanabilecek formlardır. Burada kazanımların gerçekleşmesinin süreç gerektirdiği de unutulmamalıdır. **Form-C** “örnek kazanım kontrol listesi” öğretmenler için hazırlanmış ve **Ek-4**'de verilmiştir. Örnek olarak hazırlanan “Kazanım Kontrol Listesi”, Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı'nda yer alan tüm kazanımlardan hazırlanmıştır. Fakat uygulamada, sınıfın sorumlusu öğretmen ve okul rehber öğretmeni birlikte eğitim öğretim dönemi için hangi kazanımları seçmişler ise, kontrol listesini o kazanımlara yönelik hazırlamalıdır. **Form-C** içeriği itibari ile Okul Öncesi Eğitim Kurumunu tamamlamış olan çocuğa uygulanarak, bir sonraki eğitim kurumuna yönlendirilmesinde kullanılabilir içeriktedir.

Gözlem Formları

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı uygulamalarında yer alan kazanımların çocuklar tarafından sergilenip sergilenmediğine ilişkin tanımlanacak göstergelere dayalı yapılandırılmış gözlem formları düzenlenebilir. Bu formlar, öğretmenlerin çocukları daha sistemli bir şekilde gözlemlmelerine fırsat sunacaktır. Bu formlar etkinlik sonrası uygulamak üzere de hazırlanabilir, eğitim-öğretim dönemi sonunda da uygulanabilir. Alınacak sonuçlar çocuklar hakkında veri sağlarken aynı zamanda çocukların rehberlik ihtiyaçlarının belirlenmesine de kaynaklık edecektir. **Ek-5 de Form-D** öğretmenler için hazırlanmış örnek gözlem formu olarak verilmiştir.

Kullanılabilecek Diğer Araçlar

Belirtilen ölçme değerlendirme formlarının dışında, hazırlanması, uygulanması ve puanlanması uzmanlık gerektiren gelişim envanterleri (GEÇDA, DENVER II) de kullanılabilir. Ayrıca RAM’larda zekâ testleri de uygulanmaktadır. Bu ölçme değerlendirme araçları testin gerektirdiği uzmanlık alanında eğitim almış kişiler tarafından uygulanmaktadır.

II. Çocukta Kazanımların Gerçekleşmesinin Değerlendirilmesi

Program çerçevesinde kazandırılmak istenen kazanımların gerçekleşmesi rehberlik hizmetlerinin doğası gereği kısa, orta ve uzun vadede gerçekleşebilir. Dolayısı ile bazı kazanımlara ve yeterliklere ulaşıp ulaşılmadığının gözlenmesi de zaman alabilir.

1. Kazanımlara Kısa Vadede Ulaşma Durumunu Değerlendirme

Kazanımlara kısa vadede ulaşma durumunu değerlendirme, gerçekleştirilen her etkinliğin hemen ardından yapılır. Çocuklara yönelik yapılacak bu değerlendirme de “Yansıtma ve Değerlendirme Soruları” açık uçlu sorular sorularak yapılabilir.

Popham’e (1999) göre, açık uçlu soruları eğitimde değerlendirme amaçlı öğrencilerin yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, analiz ve yaratıcılık gibi üst düzey zihinsel becerilerini ölçmede etkili olarak kullanılabileceğini belirtmektedir. Bu tip sorularda cevabın içeriği, niteliği ve uzunluğu açısından cevaplayıcı serbest bırakılır (Akt. Ömeroğlu ve d.2012).

1. a) Yansıtma Soruları:

Sürecin sonunda çocuğu, kazanımın gerçekleşmesinde rol oynayan ve kendisinden kaynaklanan etkenler üzerinde düşündürmek önemli olacaktır. Çocuğu, etkinlikte ulaşılması istenen temel amaç ve başarısı konusunda düşündürmek gerekecektir.

- ✓ Bu hikâyenin en çok sevdiğin bölümü neresiydi?
- ✓ Bu etkinlikte en çok neleri sevdin?

Bu ve bunun gibi soruların değerlendirme sorularından farkı, yanıtın çocuğa özel olması ve bir doğru ya da yanlışın olmamasıdır. Öğretmenlerin, çocukların bu tür sorulara verdikleri cevaplardan, özellikle çocuğun gelişimine katkı getiren olumlu cevaplara

odaklanmaları ve çocuğun dikkatini çekecek biçimde bu olumlu etkenler hakkında çocuğa geri bildirim vermesi yerinde olacaktır. Bu, çocuğun gelişimine katkı sağlayacaktır (Akt. Ömeroğlu ve d.2012).

1. b) Değerlendirme Soruları:

Değerlendirme sorularının amacı, çocukların kendilerine kazandırılması amaçlanan kazanımlar hakkında ne düzeyde bilgi sahibi olduklarının ve bu bilgilerin gerçek yaşam durumlarında ne düzeyde kullanılabildiğinin belirlenmesi (durum belirleme)'dir. Bu sorular, çocuklara etkinliğin yapılması sırasında sorulabileceği gibi etkinliğin bitiminde de sorulabilir. Öğretmenler de benzer değerlendirme soruları üretebilir ve bunları izleme amaçlı sorabilir. Değerlendirme sorularından elde edilen cevaplara ilişkin görüşler, çocuk hakkında bir yargı içermekten çok, çocuğun ilgili beceriyi istenen nitelikler açısından ne kadar beklenen düzeyde öğrenebildiği ve günlük yaşamla ne kadar ilişkilendirebildiğine odaklanmalıdır (Akt. Ömeroğlu ve d.2012).

Mullis, Martin, Gonzales ve Kennedy'e (2003) göre, değerlendirme soruları hazırlanırken basitten karmaşığa dört aşamalı bilişsel bir sınıflama kullanılmıştır (Akt. Ömeroğlu ve d.2012).

Düzyey 1: Etkinlikte açıkça yer alan düşünceleri bulma, doğrudan çıkarım yapma.

Soru: Sabah tanıdığımız bir kişiyle karşılaştığımızda ona öncelikle ne söyleriz?

Örnek Doğru Cevap: Günaydın

Düzyey 2: Etkinlikte açıkça yer almayan düşünceleri bulma, yorumlama.

Soru: Sabah, akşam ya da gece yatarken verilen selamların benzer ve farklı yönleri nelerdir?

Örnek Doğru Cevap: Sabahları günaydın, akşamları iyi akşamlar, geceleri de iyi geceler diyerek selam veririz. Bunlar farklı yönleridir. Ortak yönleri ise karşımızdaki kişinin gözlerine bakarız ve gülümseriz.

Düzyey 3: Etkinlikte geçen olayları kişisel bilgi ve deneyimlerle ilişkilendirme, bilgileri güncel yaşamla ilişkilendirme.

Soru: Bu etkinlikte öğrendiklerini düşün. Öğrendiğin her bir selamlaşma için evde ve okulda yaşananlardan örnekler verir misin?

Örnek Doğru Cevap: Çocuk bu soruya, öğrendiği her bir selamlaşma için günlük yaşamda gözlediği durumlardan örnekler verir. Sabah okula gitmek için servise bindiğimde arkadaşlarıma ve şoför amcaya "günaydın" dedim

Düzyey 4: Etkinliğin içeriğini eleştirme, değerlendirme.

Soru: Can, sabah okula gidiyordu. Arkadaşı Ayşe'yle karşılaştı. Suratı asık biçimde Ayşe'ye günaydın dedi.

Bu örnekte Can'ın doğru ve yanlış yaptığı davranış nedir? Neden?

Örnek Doğru Cevap: Günaydın demesi doğru, suratının asık olması yanlıştır çünkü sabah tanıdığımız bir kişiyle karşılaşınca yüzümüz gülerek günaydın deriz.

2. Kazanımlara Orta Vadede Ulaşma Durumunu Değerlendirme

Kazanımlara orta vadede ulaşma durumunu değerlendirme, Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı'nın uygulandığı eğitim öğretim döneminde ya da eğitim öğretim yılı sonunda yapılır. Bu tür değerlendirmelerde, yaş gruplarına uygun seçilen kazanımlar dikkate alınarak, hazırlanacak kazanım kontrol listeleri ya da gözlem formlarının uygulaması yapılabilir. Ayrıca burada elde edilecek verilerle okul öncesi çocuğunun daha önceki yaş grubunda seçilen kazanımlara ilişkin kazanım kontrol listesinin karşılaştırması çocuğun gelişimi hakkında da veri sağlayacaktır.

3. Kazanımlara Uzun Vadede Ulaşma Durumunu Değerlendirme

Kazanımlara uzun vadede ulaşma durumunu değerlendirme ise çocuğun okul öncesi eğitim sürecini tamamlandıktan sonraki süreçte yapılacaktır. Bu değerlendirmelere temel oluşturacak veriler, testler, görüşmeler, gözlem kayıtları ve ilgili gelişim araçlarıdır.

III. Toplanan bilgilerin kullanılması, muhafaza edilmesi

Okul PDR hizmetleri kapsamında ölçme ve değerlendirme amacıyla öğretmenin uygulayacağı formlar kullanıldığı gibi çocuk hakkında veri elde edilecek başka ölçme ve değerlendirme araçları da kullanılabilmektedir. Bunlar okul rehberlik servisinin kullandığı (GEÇDA, DENVER II, AGTE, gibi) araçlardır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarını öğretmen de yapsa, okul rehber öğretmeni de yapsa “çocukların özel yaşamını etkileyeceği düşünülen, çocuğun ruh sağlığının korunması açısından önemli olan, paylaşılması durumunda çocuğa zarar vereceği düşünülen bilgiler” okul rehber öğretmeni ile iş birliği içinde dikkate alınması ve gizliliğin sağlanması gereklidir (Erkan, 2006). Hangi türden olursa olsun değerlendirme işleminin yapılış nedeni kişisel merakın tatmini değil elde edilen verilerin yorumlanarak, gerekli önlemlerin alınmasıdır.

Okul Öncesi Eğitim Kurumunda, çocuklara yönelik yapılan her türlü ölçme ve değerlendirme sonuçlarının çocuklar için tutulan dosyalarda bulundurulması çocuğun yönlendirilmesinde ve gelişiminin desteklenmesi sürecinde önemli olacaktır.

IV. Okul PDR Hizmetleri Kapsamında Ölçme Değerlendirmelere İlişkin Müşavirlik

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı kapsamında kullanılacak tüm ölçme ve değerlendirme formlarının ve araçlarının gerek hazırlanmasında gerek seçilmesinde gerekse kullanılmasında okul rehber öğretmenin müşavirliğinden yararlanılmalıdır.

Bazı ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılması, sonuçlarının değerlendirilmesi ve gerekli yönlendirmelerin yapılması uzmanlık gerektirmektedir. Okul rehber öğretmenleri ya da RAM'da görev yapan rehber öğretmenler tarafından çocukların gelişim düzeylerini değerlendirmek amacıyla uygulamalar yapılmaktadır. Öğretmenin, okul rehber öğretmeni ya da RAM ile işbirliği yapması çocuğun gelişimini desteklemek için yararlı olacaktır.

EKLER

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ ÇERÇEVE PLANININ İÇERİĞİ

Okullarımızda gerçekleştirilen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde kapsamlı gelişimsel rehberlik anlayışı benimsenmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda rehberlik hizmetleri koruyucu önleyici ve krize müdahale hizmetlerini de içermektedir. PDR hizmetleri bu anlamda, çocuğun yaşam alanındaki tüm bireylerle iş birliği ve etkileşim içinde sunulur. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar, çocuklara verilen PDR hizmetlerini, çocuğun yaşam alanındaki aile, okul yönetimi, öğretmen, okul çalışanları, arkadaşları ve yakın çevresi ile iletişime geçerek çocuğun gelişimine katkı sunacak şekilde çalışmaları organize eder, gerçekleştirir, çocuğun gelişimini destekleyici başka çalışmalar da varsa gerektiğinde destek sunar.

02.08.2006 tarih ve 329 sayılı Talim Terbiye Kurul kararı ile kabul edilen “İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı”nın okul PDR hizmetlerine entegrasyonunu sağlamak amacı ile Kapsamlı Rehberlik Programları Modeli temel alınarak “Okul PDR Hizmetleri Programı Modeli”nin hizmet alanları “Grup Rehberliği, Bireysel Planlama, Müdahale Hizmetleri, Program Geliştirme-Araştırma-Müşavirlik-Profesyonel Gelişim ve Diğer” başlıkları altında gruplandırılmıştır. Bu program modelinin hizmet alanları referans alınarak “Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Çerçeve Planı” oluşturulmuştur (Erkan S. ve d. 2006)

PDR hizmetleri çerçeve planının hazırlama ve uygulama sorumluluğu öncelikle “Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu”nın sorumluluğundadır. Grup rehberliği bölümünün sınıf bölümünde yapılacak çalışmaların aktif bir şekilde yürütülmesinden öğretmen sorumludur. Grup rehberliği bölümünde yer alan okul bölümü ve diğer bölümlerde yer alan çalışmaların yürütülmesinden de okul rehber öğretmeni yükümlüdür. Okul rehber öğretmenin yürüteceği çalışmalarda okul idaresi tarafından uygun koşulların ve imkânların sunulması da yapılacak çalışmaların niteliğini ve niceliğini belirleyecektir. Ayrıca bu bölümlerin neleri içerdiğine ve hangi konularda çalışmalar yapılabileceğine örnekler verilmiştir. Bu çalışmaların bazıları uzmanlık gerektirebilmektedir. Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışmanın donanımı önemlidir. Bazı konularda RAM ile ya da uzman kişilerle iletişime geçerek ve okul idaresinin de desteği ile çalışmalar yapılabilir.

Okul Öncesi Eğitim Kurumunda farklı yaş gruplarından oluşan sınıflardır

Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı kazanımlarının numarası

Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımlarının numarası

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ ÇERÇEVE PLANI EYLÜL

Örneği

HAFTA	GRUP REHBERLİĞİ			BİREYSEL PLANLAMA	MÜDEHALE HİZMETLERİ Çocuk-Aile/Veli	PROGRAM GELİŞTİRME, ARAŞTIRMA, MÜŞAVİRLİK VE PROFESYONEL GELİŞİM	DİĞER
	SINIF	OKUL					
3. HAFTA	YAŞ GRUPLARI (Aylar)	ÖÖE KAZANIM NUMARASI	Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin ve Okulun Tanıtımı	Aile/Veli-Çocuk Tanıtma Formları'nın düzenlenmesi	Ozel durumu olan öğrencileri gerekli kurum ve kuruluşlara yönlendirme	Gerekli olduğunda öğretmenlere ve ailelere / velilere müşavirlik yapılması	İlköğretim Haftası
					Herhangi bir konuda sorun yaşayan veya muhtemel çocukların ailelerine yönelik bireysel ve grup rehberliği	Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Çerçeve Planını öğretmenlerle görüşme	
					Okul korkusu yaşayan çocuklara yönelik müdahale hizmetlerinin yapılması	'Okul Korkusu' ile ilgili aileleri bilgilendirme	

A-Grup Rehberliği:

a) Sınıf Bölümü: Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı, Okul Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Programı değil, onun bir parçasıdır. Grup Rehberliği bölümünün sınıf bölümünde, Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programında yer alan kazanımlara yönelik yapılacak rehberlik etkinliklerini içermektedir. Yaş gruplarına uygun olarak kazanımlar seçilmeli ve kazanım numaraları ile çerçeve planı sınıf bölümüne yerleştirilmelidir. Kazanımlar, çocukların gelişim özellikleri ve öğretmenler, rehber öğretmenler ve okul idarecilerinden elde edilen ve alanda yapılan çalışmalarla ilgili veriler doğrultusunda hazırlanmıştır. Yaş gruplarına uygun kazanımlar seçilirken sınıftaki çocukların gelişim özellikleri, hazır bulunuşlukları, ihtiyaçları göz önünde bulundurulması ve Okul Öncesi Eğitim Programı kapsamında seçilecek kazanımlarla paralellik kurulması çocukların gelişimine olumlu katkı sağlayacaktır.

Sınıf bölümünde üç bölüm bulunmaktadır. Bunlardan;

Yaş Grupları; Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında sınıflar çocukların yaş gruplarına göre oluşturulacaktır. Bu sütuna hangi yaş gruplarından oluşan sınıflar varsa yaş grubu olarak yansıtılacaktır.

PDR Kazanım Numarası; Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programında yer alan kazanımların numarasını içermektedir.

OÖE Kazanım Numarası; Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanımları içermektedir.

b) Okul Bölümü: Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı dışında, yer alan okul genelinde çocuklara yönelik düzenlenen grup rehberliği etkinliklerini içermektedir. Çocuklara yönelik düzenlenecek grup rehberliği çalışmaları yaş gruplarına göre ayrılmış sınıflar bünyesinde de yapılabilir, farklı sınıflarda olmasına rağmen, ortak ihtiyaçlarına göre belirlenecek çocuklardan oluşturulacak gruplarla da çalışmalar yürütülebilir.

Okul bölümünde, çocuklara yönelik aşağıda yer alan konularda (Rehber Öğretmen/ Psikolojik Danışmanın donanımı ile uygun koşullar ve ihtiyaçlar doğrultusunda) grup rehberliği yapılabilir;

Okula yeni başlayan çocuklara yakın çevre, okul binası, okul birim ve görevlilerinin tanıtılması (oryantasyon çalışmaları), okul rehberlik panosunun hazırlanması, sınıf kuralları panosu oluşturma, okulu sevmeye ve ilkökula hazırlanma, çocuklarda çevre bilinci geliştirme, doğada insanlar dışında da canlıların yaşadığı ve bu canlıların da yaşama hakkı olduğu, benlik algısı ve öz saygı, toplumsal değerler (millî birlik, beraberlik, barış, vb.), sağlıklı yaşama, iletişim becerilerini güçlendirme, aile bireyleri ile iletişim, duyguları tanıma-anlama-ifade etme, farklı özelliklere sahip bireylerle (farklı kültürden, dilden, dinden ve

engelli bireyler, vs.) birlikte aynı toplumda yaşamayı öğrenme, farklılıklarımız ve farklılıklara saygı, bağımsız iş yapabilme becerisi, temizlik kuralları ve bulaşıcı hastalıklarla ilgili bilinçlendirme, kendini koruma, gerektiğinde hayır diyebilme becerisi geliştirme, gruba katılma-iş birliği yapma-grup kurallarına uyma-iş bölümü yapma-gruptaki sorumluluklarını yerine getirme, zamanı etkili kullanma, akran baskısı ile baş etme, öfkesini ve diğer duygularını uygun bir şekilde ifade etme, dinlemenin önemi, cinsiyet farklılıkları, hoşlandıklarını-hoşlanmadıklarını fark etmelerini sağlama, ileriye dönük ilgilerinin belirginleşmesi, günümüz toplumsal koşullarına uygun farklı roller, aynı kişilerin farklı rolleri olduğunu kavrama, haklarını fark etme, başkalarının haklarına saygılı olma, sorumluluklarını fark etme, sorumlulukları yerine getirmenin sonuçlarını fark etme, meslekler hakkında basit düzeyde bilgi sahibi olma ve tüm mesleklerin önemli olduğu (grup rehberliği, meslek elemanının okula çağrılarak çocuklarla iletişim kuracağı söyleşiler, kurum gezileri _postane – banka - diş hekimi muayenehanesi - tiyatro, kütüphane - vs. _ gezileri), zararlı alışkanlıklar, sağlıklı yaşama, izin isteme, konuşmayı başlatma ve sürdürme, günlük hayatta karşılaşılan sorunlara çözüm üretme, arkadaşlığın-paylaşmanın-yardımlaşmanın önemi, yaz tatiline hazırlık gibi.

B.Bireysel Planlama: Çocukların gelişimine yardımcı olmak amacıyla; çocuğu tanıma, yönlendirme, yerleştirme ve izleme hizmetleri çerçevesinde gerçekleştirilecek, bireysel görüşmeler, bireysel ya da grup test veya ölçeklerinin uygulanması, sonuçlar hakkında geribildirim verilmesi gibi tüm çalışmalar bu bölümde yer alır. Okul öncesi eğitimde gelişimin değerlendirilmesi önemlidir. Bu amaçla gelişimi değerlendirme envanterlerinin kullanılması ve değerlendirilmesi, sonuçlarının aile/veli ve öğretmenlerle paylaşılması gereklidir.

Bireysel planlama bölümünde, çocukları tanımaya, yönleltmeye, yerleştirmeye ve izlemeye yönelik aşağıdaki çalışmalar (Rehber Öğretmen/ Psikolojik Danışmanın donanımı ile uygun koşullar ve ihtiyaçlar doğrultusunda) yapılabilir;

Göz tarama testi, sınıf içi-dışı gözlemler, oyun gözlem formları, anekdot kayıtları gözlem formları, kazanım takip listelerinin incelenmesi, tanıma testleri uygulama, gelişim raporları, öğretmen-aile/veli-çocuğun kendisi ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, rehber öğretmenin uygulama yetkisi ve yeterliliği olan GEÇDA, DENVER II gibi gelişim ölçeklerinin uygulaması yapılabilir. Özel gereksinimi olan çocukların değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi de bu bölümde yer alacaktır.

Çocukların gözlenmesi süreklilik gerektirdiği için bu bölümün her haftasına “Çocukların gelişiminin, davranışlarının gözlenmesi ve takibinin yapılması” ifadesi kullanılabilir fakat yapılacak değerlendirme çalışması önceden belirli ise “Göz Tarama Testi” gibi net bir şekilde de ifade edilebilir.

C.Müdahale Hizmetleri (Öğrenci – Aile/Veli): Herhangi bir yeterlik alanında, sınıf rehberliği dışında yardım gerektiren, yoğun ihtiyaç gösteren ya da sorun yaşayan çocuklara yönelik her türlü bireysel ya da grupla gerçekleştirilen etkinlikler (bireysel ya da grupla psikolojik danışma, krize müdahale vb) ile bu hizmetlerden yararlanacak öğrencilerin tespitine yönelik çalışmalar bu bölümde yer alır. Özel gereksinimi olan (kaynaştırma öğrencisi olan çocuklar, tek anne-babalı çocuklar vb.) çocuklara yönelik yapılacak çalışmalar da bu bölümde yer alır. Ayrıca önleyici müdahale kapsamında sorun yaşaması muhtemel risk gruplarındaki öğrencilere yönelik psikososyal hizmetler (okuldaki risk durumlarının belirlenmesi, varsa şiddet vakaları, devlet koruması altında olup özel destek alan çocuklar, krize müdahale, gelişimi risk altında olan çocukların belirlenmesi vb.) yer alır. Çocuklara yapılan müdahale hizmetlerinde, ebeveyne de gerekli ve uygun müdahale hizmetlerinin sunulması çocuğun gelişimini olumlu yönde destekleyecektir.

Müdahale hizmetleri bölümünde, çocuklardan yoğun sorun yaşayan ya da ihtiyaçları olan çocuklara yönelik her türlü bireysel ya da grupla gerçekleştirilecek etkinliklere (bireysel ya da grupla psikolojik danışma, krize müdahale, vb) ilişkin aşağıdaki çalışmalar (Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışmanın donanımı ile uygun koşullar ve ihtiyaçlar doğrultusunda) yapılabilir;

Okul korkusu yaşayan, uyum sorunu yaşayan, davranış bozukluğu, özel gereksinimi, istenmedik davranışları, şiddet eğilimi, saldırgan davranışı, travmatik yaşantısı olan çocuklara ve parçalanmış -“tek ebeveynli çocuklar”- aile çocuklarına vb. yönelik çalışmalar yapılabilir. Ayrıca gerekli kurum ve kuruluşlara yönlendirme de yapılabilir. Çocuklara yapılan çalışmanın daha etkili olması amacıyla bu müdahale sürecine velileri katmak ve onlara da gerekli müdahale hizmetlerini yapmak önemli olacaktır.

Çocuklara ve velilere yönelik müdahale hizmetleri ile ilgili önceden belirlenemeyen durumlar ortaya çıkabilir. Bundan dolayı bu bölümün her haftasına, “Özel durumu olan öğrencileri gerekli kurum ve kuruluşlara yönlendirme”, “Herhangi bir konuda sorun yaşayan veya sorun yaşaması muhtemel çocukların ailelerine yönelik bireysel ve grup rehberliği” ifadesi kullanılabilir fakat yapılacak müdahale hizmetleri önceden belirli ise “okul korkusu yaşayan çocuklara yönelik müdahale hizmetlerinin yapılması” gibi net bir şekilde de ifade edilebilir.

D.Program Geliştirme, Araştırma, Müşavirlik ve Profesyonel Gelişim:

Okul Öncesi PDR Hizmetleri Çerçeve Planının, planlanmasının, hazırlanmasının, uygulanmasının ve Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı'nın planlanması, uygulanması ve değerlendirmesine yönelik etkinlikleri, araştırma etkinliklerini, kurulları, toplantıları, kongre, sempozyum, hizmet içi eğitim gibi bilimsel etkinliklere katılmayı, aile/veli, öğretmen ve yöneticilere müşavirlik, halkla ilişkiler gibi tüm etkinlikler bu grupta yer alır. Ayrıca özel eğitim gerektiren öğrencilerin öğretmenlerine ve aile/velilerine yönelik çalışmalar da bu bölümde yer alır.

Program geliştirme, araştırma, müşavirlik, profesyonel gelişim bölümünde; veli, öğretmen ve yöneticilere müşavirlik yapmaya ve kurullara-toplantılara ilişkin aşağıdaki çalışmalar (Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışmanın donanımı ile uygun koşullar ve ihtiyaçlar doğrultusunda) yapılabilir:

Toplantılarla ilgili olarak, Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonunun toplanması, BEP ekibinin toplanması, aile/veli toplantısı gibi toplantılar yapılabilir.

Öğretmenlere, çocukların okula uyumlarına, iletişim becerilerine, sınıf yönetimine, okul öncesi eğitimin çocuğun gelişimindeki önemine, kaynaştırma öğrencisi olan çocukların derslerine giren öğretmenlerin BEP ekibi ile hazırlayacağı programa, bu programın uygulama sürecinde yaşanabilecek sorunlara destek olunması ve özel gereksinimli çocuklara nasıl yaklaşım sergileneceği vb. konularda çalışmalar yapılabilir.

Ailelere, gerekli görüldüğünde öğretmen/okul idarecilerinden birisi ve rehber öğretmen/psikolojik danışmanın aile/veli ziyaretlerinde bulunması, çocukların gelişimine katkı sunacak, ailelere yönelik bülten-broşür-veliye mektup vb. eğitici yazılar hazırlanması, okulda yapılan çalışmaları ailelerinde desteklemelerinde kaynaklık edecek yazılı dokümanlar hazırlanması, okul öncesi eğitimin çocuğun gelişimindeki önemi, bilgilendirme toplantıları, özel gereksinimli çocuklara nasıl yaklaşım sergileneceği, çocuklara olumlu davranış kazandırma, öfkeyi kontrol etme, sorumluluk edinme, yemek yeme alışkanlığının kazandırılması, kardeş kıskançlığı, içine kapanık çocuklara nasıl yaklaşım sergileneceği, güven duygusunun-sorumluluk duygusunun-paylaşma duygusunun nasıl kazandırılabilceği, anne-baba tutumları, aile içi iletişim, öğretmen veli işbirliği, aile içi şiddet, davranış ve uyum bozuklukları (tırnak yeme, parmak emme, vs.), dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB), cinsel eğitim, parçalanmış aileler ve çocuk, okul öncesi çocuklarının gelişimsel özellikleri, oyuncak ve kitap seçiminde nelere dikkat edileceği, kitle iletişim araçlarının kullanımı vb. konularında çalışmalar yapılabilir.

Veli, öğretmen ve yöneticilere yapılacak müşavirlik hizmetleri ile ilgili önceden belirlenemeyen durumlar ortaya çıkabilir. Bundan dolayı bu bölümün her haftasına “Gerekli olduğunda yöneticilere, öğretmenlere ve velilere müşavirlik yapılması” ifadesi kullanılabilir fakat yapılacak çalışmalar önceden belirli ise “0-18 Yaş Aile Eğitimi”, “Aile Eğitimi, Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara sahip ailelerin sorunlarını belirleme ve destek konusunda toplantı”, “Sınıf yönetimi”, “Sağlıklı beslenme ve hijyen konusunda aileleri bilgilendirme”, “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu Toplantısı”, “BEP Ekibinin Toplanması”, gibi net bir şekilde ifade edilebilir.

E.Diğer: Programın diğer unsurları içine yerleştirilemeyen etkinlikler (“belirli gün ve haftalarla ilgili çalışmalar, törenler vb.”) bu grupta yer alır

20... / 20... EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

..... OKULU

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ ÇERÇEVE PLANI ÖRNEĞİ

EYLÜL -I- (.....)

HFT	Grup Rehberliği			Bireysel Planlama	Müdahale Hizmetleri Öğrenci-Aile/Veli	Program Geliştirme, Araştırma, Müşavirlik ve Profesyonel Gelişim	Diğer
	Sınıf		Okul				
	Yaş Grupları 1 (Aylar)	PDR Kazanı m Numara sı	OÖE Kazanı m Numara sı				
1.HAF							

EYLÜL -II- (.....)

HFT	Grup Rehberliği			Bireysel Planlama	Müdahale Hizmetleri Öğrenci-Aile/Veli	Program Geliştirme, Araştırma, Müşavirlik ve Profesyonel Gelişim	Diğer
	Sınıf		Okul				
	Yaş Grupları 1 (Aylar)	PDR Kazanı m Numara sı	OÖE Kazanı m Numara sı				
2.HAF							

Rehber Öğretmen
AÇIKLAMALAR

Okul Müdürü

20... – 20... EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI YILLIK PLAN ÖRNEĞİ

AY	HAFTA	YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR (Kazanım Numarası ile birlikte)	ETKİNLİK	AÇIKLAMA (Kim tarafından işlenecek, İşlenirken nelere dikkat edilecek)	KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ YÖNTEM	DEĞERLENDİRME
EYLÜL	1.Hafta						
	2. Hafta						
	3.Hafta						
	4.Hafta						

Okul Öncesi Eğitimi Öğretmeni

Rehber Öğretmen

Okul Müdürü

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Hazırlanan programın etkililiğini artırmak ve çocuklarda kazanımın gerçekleşmesine katkı sağlamak amacıyla her bir yeterlik alanından seçilen birer kazanıma yönelik örnek etkinlikler hazırlanmıştır. Bu etkinlikler örnek olarak hazırlanmış olduğundan kazanımın gerçekleşmesine hizmet edecek başka etkinlikler de kullanılabilir. Aşağıda etkinlik seçiminde dikkat edilecek noktalar ile etkinlikleri uygularken dikkat edilmesi gereken noktalar ve önerilere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

ETKİNLİK SEÇİMİNDE DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

Etkinlikler “Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı” kazanımlarına yönelik hazırlanmalıdır. Aşağıda her bir yeterlilik alanından birer kazanıma ilişkin örnek etkinlik hazırlanmıştır. Örnek etkinliklerin dışında, çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak, öğretmenin uygulama becerisine uygun, kazanımların gerçekleşmesine hizmet edecek etkinlikler seçilebilir ve hazırlanabilir.

Program kitabında sunulan etkinlikler örnek niteliğindedir. Örnek etkinlikler de dahil olmak üzere her etkinliğin ülkenin her yerinde kullanılması zorunlu değildir. Böyle bir yaklaşım zaten rehberliğin ilkelerine de aykırı olacaktır. Okulun ve çocukların ihtiyaçlarına göre, kazanıma bağlı kalınarak farklı bir etkinlik uygulanabilir ya da aynı etkinlik yeniden düzenlenerek kullanılabilir.

Etkinliklere ilişkin yapılacak olan değişiklikler öğretmen tarafından değil, öğretmenin önerileri ile rehber öğretmen, rehber öğretmen yok ise Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu veya RAM'dan görevlendirilen Rehber Öğretmenler tarafından okulun ve öğrencinin ihtiyaçları göz önünde bulundurarak yapılmalıdır.

Örnek etkinlikler hazırlanırken, etkinliklerin uygulanabilir olması göz önünde bulundurulmuştur. Etkinlik uyarlarken ya da yeni etkinlik üretirken aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurulmalıdır. Etkinlik Kriterleri(Erkan, 2006):

- Etkinlik, programın genel amaçlarına ve anlayışına uygun mu?
- Etkinlik, kazanımı gerçekleştirebilecek nitelikte mi?
- Etkinliğin gerekleri için elde var olan ya da potansiyel kaynaklar yeterli mi?
- Etkinlik, aileler, çocuklar, öğretmenler ve toplum tarafından kabul edilebilir mi?
- Etkinlik, uygulayıcılar (danışman/öğretmen) tarafından uygulanabilir mi?
- Etkinliğin potansiyel yararları tahmin edilen maliyetten daha önemli görülebilir mi?
- Etkinliğin etkililiği ölçülebilir mi?
- Etkinliğin uygulanmasının riskleri var mı?
- Etkinlik açık, anlaşılır ve gerekli unsurları içeren bir biçimde düzenlenmiş mi?

ETKİNLİKLERİ UYGULARKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR VE ÖNERİLER

1. Etkinlikler uygulanırken rehberliğin tüm ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır (Erkan, 2006).

2. Etkinliklerin uygulanması öğretmenin sorumluluğundadır. Uygulamalar sırasında karşılaşılan güçlüklerle ilgili okul rehber öğretmeninden yardım alınabilir. Ayrıca aynı yaş grubundaki çocuklardan oluşturulan sınıfların sorumlusu olan öğretmenler uygulamalarla ilgili birbirlerine destek olabilir, ortak çalışmalar yapılabilir.

3. Çocuklar ile ilgili her konuda okul rehber öğretmeni ile iş birliği içerisinde çalışmak yapılan çalışmaların verimini artıracaktır.

4. Çocuklara aktardığınız bilgiler ve paylaştığınız konularda aileleri de bilgilendirmek, sürece katmak yararlı olacaktır çünkü bazı konularda veliler de yanlış ve eksik bilgilere sahip olabilir. Sadece çocuğu bilgilendirmek birçok konuda çocuk ve ailesi arasında çatışmalara yol açabilir.

5. Öğretmen, etkinliği uygulamaya başlamadan önce yapacağı etkinlik üzerinde çalışmalı, hazırlıklı olmalıdır. Etkinlikler uygulanmadan önce okunmalı, gerekli araştırma ve hazırlıkları yapılmalıdır. Bu, öğretmenin hem konuya daha hâkim olmasını sağlayacak hem de çocuklar için etkili, güvenli bir model oluşturmaya ve süreyi daha iyi kullanmasına olanak verecektir. Erkan' a (2006) göre sürekli yazılı materyale bakarak talimatlar veren öğretmen görüntüsü istenen etkiyi sağlamayacaktır.

6. Çocuklar ve veliler, önceden hazırlık yapmaları gereken etkinlikler için bilgilendirilmeli, yönlendirilmeli ve hazırlanmaları için yeterli süre verilmelidir.

7. Sınıf mevcudunun çok yüksek olduğu durumlarda sınıf ikiye bölünebilir (Erkan, 2006).

8. Etkinliklerin uygulanması sırasında empati, saygı, koşulsuz kabul ve saygınlık gibi hümanist bir öğretmenin benimsemesi gereken tutumları sergileyerek çocukların sınav kaygıları olmadan kendilerini çekinmeden ifade edebilecekleri, rahat ve güvenli hissedecekleri bir ortam oluşturulmalıdır.

9. Çocukların etkileşim süreçlerinde birbirlerinin paylaşımlarına ilişkin yorumlarının yapıcı olmasına dikkat edilmeli ve etkinlikler sırasında uyulacak kuralları ve dikkat edilecek noktaları ilk başta detaylı bir şekilde, örnekler vererek ve çocukları da sürece katarak belirtmek gerekir. Sınıfta çocuklara bu konuda sorumluluk verilir ve aşağıdakilere benzer kurallar birlikte oluşturulabilir. Böylece daha sonraki günlerde sadece küçük hatırlatmalarla çalışmalara devam edilebilir ve sınıf kendi otokontrolünü oluşturabilir. ,

- Anlamadığımız konularda soru sormaktan çekinmemeliyiz.
- Söz almadan konuşmamalıyız.
- Konuşan kişiyi dikkatle dinlemeliyiz.
- Kimsenin sözünü kesmemeliyiz.
- Etkinliklerin hepsine katılmaya çalışmalıyız.
- Konu ile ilgili söyleyeceklerimizi çekinmeden söylemeliyiz.
- Konuşmalarımızın konu ile ilgili olmasına özen göstermeliyiz.

10. Gruplara ayrılarak gerçekleştirilecek olan etkinliklerde grupların her seferinde aynı olmamasına ve farklı kişilerden oluşmasına dikkat edilmelidir (Erkan, 2006). Farklı yöntemlerle gruplar oluşturulabilir. Sayma yöntemi, sınıf listesinden rastlantısal olarak seçme, alfabetik sıraya göre, ortak bazı özelliklere göre ayrılabilir. Ayrıca ayakkabı kardeşliği, gözler kapalı dolaşırken gözleri aç ilk gördüğün 2 kişi ile eş ol gibi oyunlarla da gruplar oluşturulabilir. Her seferinde başka bir yöntem kullanılması eğlenceli olabilir.

11. Eğer sınıf uygunsa çember şeklinde ya da U düzeninde oturmak grup çalışmaları için daha yararlı olacaktır. Böylece çocuklar hem birbirini hem de öğretmeni daha iyi görebilir ve yapılan çalışmalar daha etkili olabilir.

12. Etkinlikler sırasında, çocuklar sunum yaparken ya da bir konuda sorulan soruyu cevaplarken ya da bir konuda düşüncesini belirtirken kendisini sıkılmadan rahat ifade edebilmelidir. Bu da sınıfta bir güven ortamı oluşması ile ilgilidir. Öğrencilere bu güveni vermek için şu açıklamayı yapmak yararlı olabilir. "Burada önemli olan düşüncelerin ifade edilmesidir. Paylaşımlar doğru, yanlış, hatalı, eksik olabilir. Herkes bazı konularda yanlış ya da eksik bilgilere sahip olabilir."

13. Paylaşımların fikir tartışması haline gelmesine asla izin verilmemeli, bu konuda çocuklar en baştan uyarılmalıdır. Ama etkinlik özellikle bunu gerektiriyorsa kuralları baştan belirlenerek tartışma oturumu düzenlenir ve bu kurallara uygun olarak tartışmaları istenir.

14. Çocukların çevrelerine zaman zaman çok acımasız davranabileceklerini, alaycı olabileceklerini, sabit fikirli ve dik başlı tavırlar sergileyebileceklerini, çocukların o "benmerkezci" özelliklerinin olması nedeniyle kendileri dışındaki kişilerin fikirlerini beğenmeyeceklerini, çok fazla eleştirel olabileceklerini hiçbir zaman göz ardı etmemeli ve buna göre önlemler alınmalıdır.

15. Etkinliklere, doğaçlamalara katılmayan hiç söz almayan çocuklar olabilir. Bu çocuklar, rehberliğin gönüllülük ilkesi göz önünde bulundurularak zorlamadan, uygun bir biçimde katılması için yüreklendirilmeli ve desteklenmelidir. Ya da bunun tersi her etkinlikte, her çalışmada sürekli öne çıkan ve kimseye fırsat vermeyen öğrenciler de olabilir. Bu öğrenciler de incitilmeden, hevesleri kırılmadan diğer arkadaşlarına da fırsat vermesi için özel olarak uyarılabilir.

16. Etkinlikler sırasında çocukların özel bir durum yaşadığı fark edilir ise bu durum sınıfta çözülmeye çalışılmamalıdır. Daha sonra özel olarak görüşülmeli ve gerekirse rehber öğretmen ve aile konu ile ilgili bilgilendirilerek gerekli yönlendirme yapılmalıdır.

17. Çocukların ailelerinin ya da arkadaşlarının özel hayatlarına ilişkin sınıf ortamında konuşulması uygun olmayan bilgileri açıklamalarını önlemek amacıyla "annem, babam, Ahmet, Ayşe v.b." ifadeler yerine "tanıdığım birisi" biçiminde ifadeler kullanmaları sağlanmalıdır (Erkan, 2006).

18. Etkinliklerde verilen formlar tıpkı diğer dersler için çoğaltıldığı gibi her çocuk için bir adet çoğaltılıp verilebilir. Bazı formların büyütülüp asılması gerekebilir eğer okulun bu tür olanakları yoksa büyük bir kartona ya da tahtaya yazılabilir.

19. Etkinlikler farklı şekillerde ve farklı ortamlarda da işlenebilir. Bazı etkinlikler sınıfta değil; bahçede, okulun konferans salonunda, spor salonunda vb. yerlerde gerçekleştirilebilir. Bazı etkinlikler de konu ile ilgili yerlere geziler düzenlenerek ya da sınıfa konu ile ilgili kişiler davet edilerek işlenebilir.

20. Etkinliklerde verilen öykü, şiir, yazı vb. materyaller yerine etkinliğin amacını ve akışını bozmayacağı düşünülen farklı materyaller kullanılabilir.

21. Bazı etkinliklerde ortaya çıkan ürünler (resim, broşür vb.) sınıf panosunda ya da diğer sınıflarla işbirliği yapılarak okul panosunda sergilenerek belli konularda okul çapında duyarlılık sağlanabilir.

22. Etkinlikler sırasında hafif, rahatlatıcı bir müzik kullanılabilir (İlköğretim ve Ortaöğretim Etkinlikleri, 2007)

Etkinliğin Adı : ÇİÇEK BUKETİ
Yaş Grubu : 48-66 Ay

YETERLİK ALANI-KAZANIM-AÇIKLAMASI

Yeterlik Alanı: Okul ve çevreye uyum

Kazanım : Sınıf kurallarına uyar

Kazanım Numarası: 10

Kazanımın Açıklaması:

Sınıf kurallarının neler olduğunu, herkesin haklarını korumak, sınıfın düzenini ve sınıfta yapılan çalışmaların işleyişini kolaylaştırmak ve herkesin eşit haklara sahip olması için gerekli olduğunu fark etmesi ve uyması beklenmektedir.

Kuralların çocuklarla birlikte oluşturulması bu kurallara uyulmasında daha etkili olacaktır. *

Materyaller: Form 1-Hikâye: Cezasını Çeken Berk ve Mete

Form 2-Kurallarımızın Resimleri
 Renkli Boya Kalemleri, Kâğıt, Pano

Sözcükler - Kavramlar: Sınıf Kuralları

Ortam: Sınıf Ortamı *

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocukların daire ya da U düzeninde oturmaları sağlanır..

Öğretmen Cezasını Çeken Berk ve Mete hikâyesini okur. Hikâye bittiğinde çocuklara şu soruları yöneltir:

- Berk ve Mete o sabah okula gittiklerinde arkadaşları nerdeydi?
- Arkadaşlarının tiyatroya gittiklerini duyduklarında ne hissettiler?
- Sizce Berk ve Mete neden tiyatroya gidemedi?
- Eğer öğretmeni sessizce dinleselerdi ne olurdu?
- Berk ve Mete bundan sonra öğretmeni onlara bir şey anlatırken ne yapmalı.

ETKİNLİK SÜRECİ

"Evet, çocuklar Berk ve Mete öğretmenleri sınıfta bir şey anlatırken onu sessizce dinlemediler ve eğlenceli bir geziyi kaçırdılar. Eğer "yapılan çalışmaları daha iyi takip edebilmek için öğretmenimizi dikkatlice ve sessizce dinlemeliyiz" kuralına uysalardı arkadaşları gibi onlar da eğlenebilirlerdi. Peki, sizce sınıf düzenimizi sağlamak için başka ne tür kurallar olabilir?"

Öğretmen, ipuçları vererek öğrencilerden gelen cevapları dinler. Çocukların cevaplarını kuralları anlatan resimlerle eşleştirerek cevapları pekiştirir. Kurallar belirlendikten sonra resimleri çocukların boyaması sağlanır. Bu resimleri çocuklarla birlikte ÇİÇEK BUKETİNDEKİ KURALLARIMIZ panosuna önceden renkli kartonlarla hazırladığı çiçek figürlerinin içine yapıştırır.

Çocuklarla birlikte ÇİÇEK BUKETİNDEKİ KURALLARIMIZ panosu oluşturulur.

2

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

➤ Eğer çocukların cevaplarında resimlerde olmayan kurallar varsa öğretmen bunların resimlerini de çizebilir. Önerilerde bulundukları kurallar dikkatle dinlenmeli, olumlu olanlar pekiştirilmelidir. Çocuklar daha önce kural oluşturma sürecinde bulunmamış olabilirler. Bu konuda cesaretlendirmek yararlı olacaktır. *

AİLE KATILIMI

Ailelere ev içi kuralları belirlenirken çocuklarını da bu sürece dahil etmeleri konusunda önerilerde bulunulur. Hazırlanan çiçek buketindeki kurallarımız resimleri boyama sayfaları halinde eve gönderilip aileleri ile birlikte boyamaları sağlanır. *

DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdakilere benzer sorular sorularak değerlendirilmesi yapılır.

- Sınıfımızdaki düzeni sağlamak için neler yapmalıyız?
- Sınıfımızda düzeni sağlamak için hangi kurallara uymalıyız?
- Bu kurallara uymazsak neler olur? *

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

- ✓ Aile katılımıyla boyama sayfalarının boyanması *

KAYNAKÇA:

Etkinlikte kurallar ile ilgili resimler Kadriye ÜZER tarafından çizilmiştir. *

FORM-1:HİKÂYE

CEZASINI ÇEKEN BERK VE METE

Berk ve Mete o sabah anneleriyle beraber okula geldiklerinde kimse okulda yoktu. Sınıfları bomboştu. Çok meraklandılar. Arkadaşları ve öğretmeni nerede olabilirdi? Anneleri bunun nedeni öğrenmek için müdürle konuşmaya karar verir. Müdür arkadaşlarının tiyatroya gittiğini ve tüm gün orada olacaklarını söyledi. Mete ve Berk bunu duyunca çok şaşırır. Öğretmenleri tiyatroya gideceklerini ne zaman söylemişti? Düşündüler taşındılar ama hatırlayamadılar. Üzgün bir şekilde evlerine gittiler. Ertesi sabah okula geldiklerinde tüm arkadaşları okuldaydı. Neşe içinde ve heyecanla izledikleri tiyatro oyununu anlatıyorlardı. O kadar çok eğlenmişlerdi ki! Sınıf arkadaşları Derya merakla

Berk ve Mete' ye sordu: Dün neden bizimle birlikte tiyatroya gelmediniz?

Berk cevap verdi: Bizim haberimiz yoktu ki.

Derya: Ama öğretmenimiz bir gün önce gideceğimizi hepimize söyledi.

Mete: Biz duymadık. Ne zaman söyledi?

Derya: Eğer öğretmenimiz bir şey anlatırken dikkatlice dinlemezseniz duyamazsınız tabi ki. Biliyorsunuz ki sınıf kurallarımızdan biri de öğretmenimizin sözünü kesmeden ve o bir şey anlatırken sessizce dinlememiz. Siz bu kurala uymadığınız için bizimle gelemediniz. Çok eğlenceli bir geziyi kaçırdınız.

Berk üzüntüyle cevap verdi: Haklısın Derya. Hem kurallara uymadık hem de eğlenceyi kaçırdık. Bundan sonra öğretmenimi can kulağı ile dinleyeceğim.

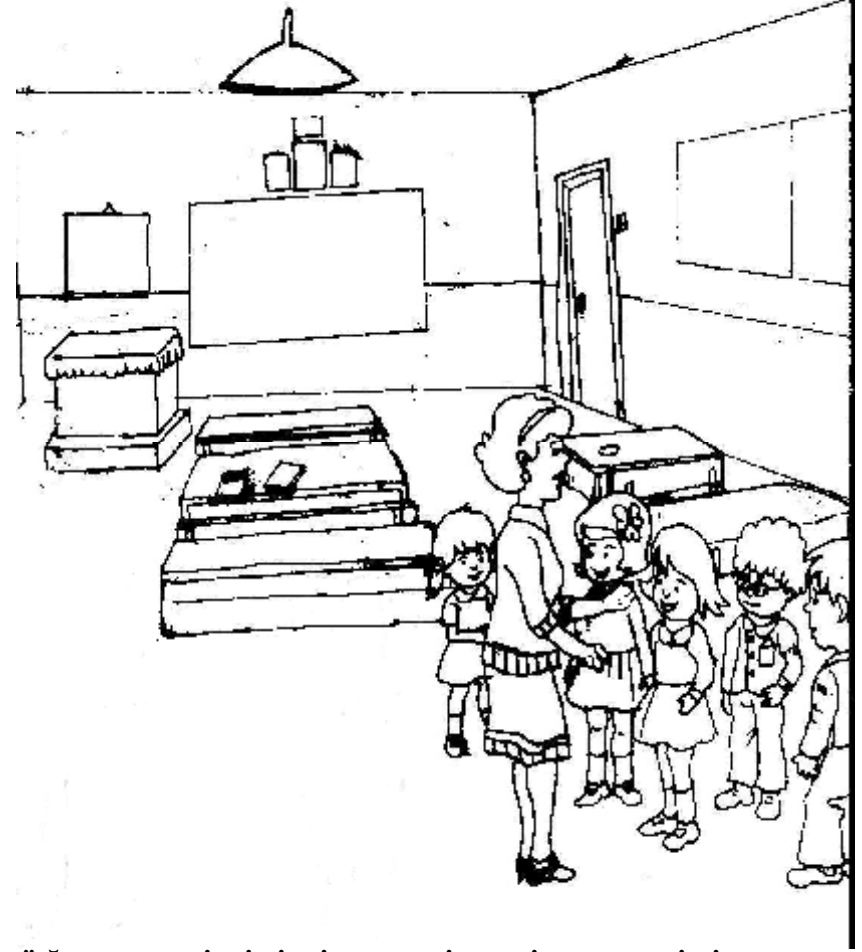
Mete başını salladı: Bütün bunlar öğretmenimiz bir şeyler anlatırken Berk ile kendi aramızda konuşmamızdan oldu. Ben de bundan sonra öğretmenimi daha iyi dinleyeceğim.

Berk ve Mete bu duruma bir daha düşmemek için kendi aralarında anlaştılar. Öğretmenlerinden özür dileyip sınıf kurallarına uymak için daha dikkatli davrandılar.

FORM-2: KURALLARIMIZIN RESİMLERİ

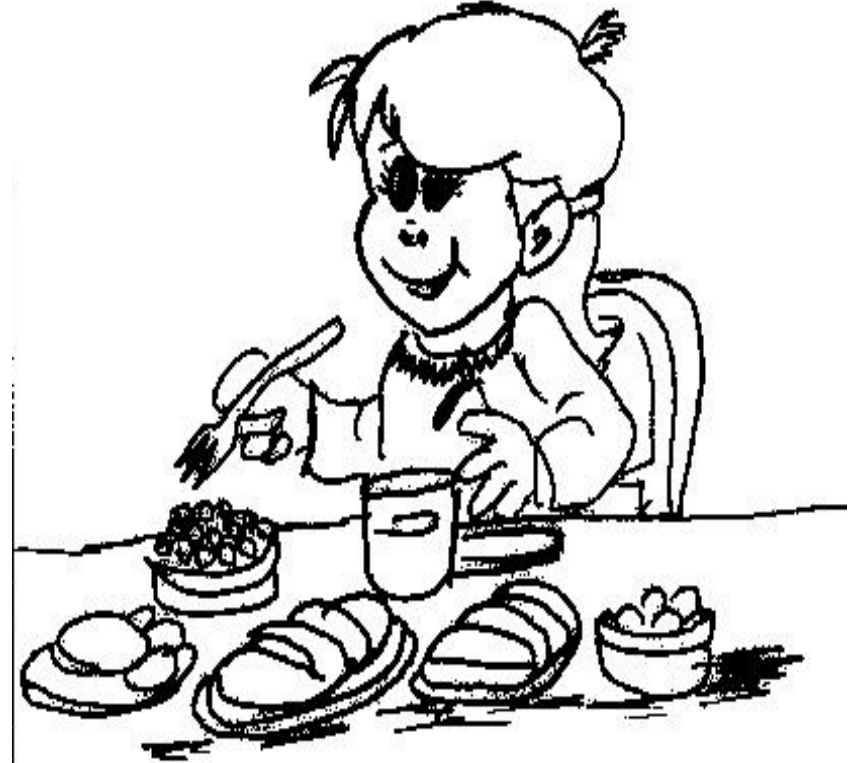
ARKADAŞLARIMIZLA GÜZEL GEÇİNMEİYİZ

**ÖĞRETMENİMİZİ DİKKATLİCE DİNLEMELİYİZ
SÖZ ALARAK KONUŞMALİYİZ**

ÇÖPLERİ ÇÖP KUTUSUNA ATMALIYIZ

TABAĞIMIZDAKİ YEMEĞİ BİTİRMELİYİZ

**KİTAPLARIMIZI VE OYUNCAKLARIMIZI
YERLERİNE KOYMALIYIZ**

**FAALİYETLERİMİZİ YAPARKEN
ARKADAŞLARIMIZI RAHATSIZ ETMEMELİZ**

Etkinliğin Adı : LAB LAB
Yaş Grubu : 48-66 Ay

YETERLİK ALANI-KAZANIM-AÇIKLAMASI

Yeterlik Alanı: Eğitsel Gelişim

Kazanım:

Yönergeleri takip etmenin nedenlerini açıklar.

Kazanım Numarası: 12

Kazanımın Açıklaması:

Yaşamda yönergelerin var olduğunu, kendine verilen bir görevi yerine getirebilmesi için yönergelerin gerekli olduğunu fark etmesi beklenmektedir. Amaca ulaşma sürecinde; yönergelere dikkat etmenin ve uymanın kişinin başarısına, güvenliğine, zamanı etkili kullanmasına kısaca hedefine en doğru ve en kısa zamanda ulaşmasına imkân sağlayacağına yönelik farkındalık oluşturulmalı ve desteklenmelidir. *

Materyaller: Form-1 (Yönergelerin olmadığı bir labirent)

Form-2 (Görsel yönergelerin labirentin üzerine yerleştirildiği labirent)

Sözcükler - Kavramlar: Yönerge

Ortam: Sınıf Ortamı *

ETKİNLİK SÜRECİ

Yönergesiz ve görsel yönergelerin olduğu labirent resimleri A3 boyutunda çoğaltılır.

Labirent resimleri duvara yapıştırılır. Çocuklara; Labirentte, Kaan ile Eda'nın evlerine gitmek istedikleri ifade edilir.

➤ Kim Kaan ile Eda'ya yardım etmek ister?

Gönüllü çocuklara öncelikle görsel yönergelerin olmadığı labirentte, Kaan ile Eda'yı evlerine gitmelerine yardım etmeleri için süre verilir. Kolaylaştırıcı yönergeler verilmez.

Aynı çocuklara bu kez görsel yönergelerin olduğu labirentte Kaan ve Eda'nın evlerine gitmelerine yardım etmeleri için süre verilir. Görsel yönergelerin yanı sıra öğretmen sözel yönergeler de verebilir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Uygulama bittikten sonra çocuklar ile daire ya da U düzeninde oturulur. Aşağıdakilere benzer sorular ile grup etkileşimi devam eder.

- Yönergesiz labirentte çocukları evlerine götürmeye çalışırken neler yaşadınız?
- Görsel ve sözel yönergelerin olduğu labirentte çocukları evlerine götürürken neler yaşadınız?
- Görsel ve sözel yönergelere uydunuz mu?
- Görsel ve sözel yönergelere uymanız ne işinize yaradı?

Tüm öğrencilerin konuşmaları tamamlandıktan sonra, görsel ve sözel yönergelere uymanın, zamanı etkili kullanmayı, yapılacak işi en iyi şekilde yapılmasını sağladığı, gelebilecek zararlardan koruduğu gibi yararları dile getirilerek, yönergeleri takip etmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

2

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

❖ Çocukların arasında aile bireylerinden birinin ya da kendisinin "kayıp olma" yaşantısı olabilir ve bundan olumsuz etkilenmiş olabilir. Çalışmalar sırasında olumsuz yaşantısı olduğu fark edilen çocuklar ile ilgili olarak rehber öğretmen ile iş birliği yapılarak destekleyici çalışmalar yapılmalıdır.

❖ Yönergeleri algılamakta ya da takip etmekte zorlanan çocuklara daha fazla kolaylaştırıcı ifadeler, sunulmalı ve yüreklendirilerek gerekli destek sunulmalıdır.

❖ Labirentlerin çocuklar için zor olduğu düşünülüyor ise Form-1.1 ve Form-2.2 kullanılabilir ya da çocukların seviyesine uygun olarak daha da basitleştirilebilir.

*

AİLE KATILIMI

❖ Ailelere çocukları labirent ya da yol bulma oyunlarını oynamalarının gelişimini olumlu yönde destekleyeceği ifade edilerek dolaylı olarak da olsa okulda yapılan çalışmalara aile katılımı sağlanmalıdır.

❖ Ailelerin çocukları ile bir şey yapacakları zaman adım adım yapmaları ve kısa yönergeler içeren ifadeler kullanmalarının çocukların yönergeleri algılamalarını ve uymalarının önemine vurgu yapılmalıdır. *

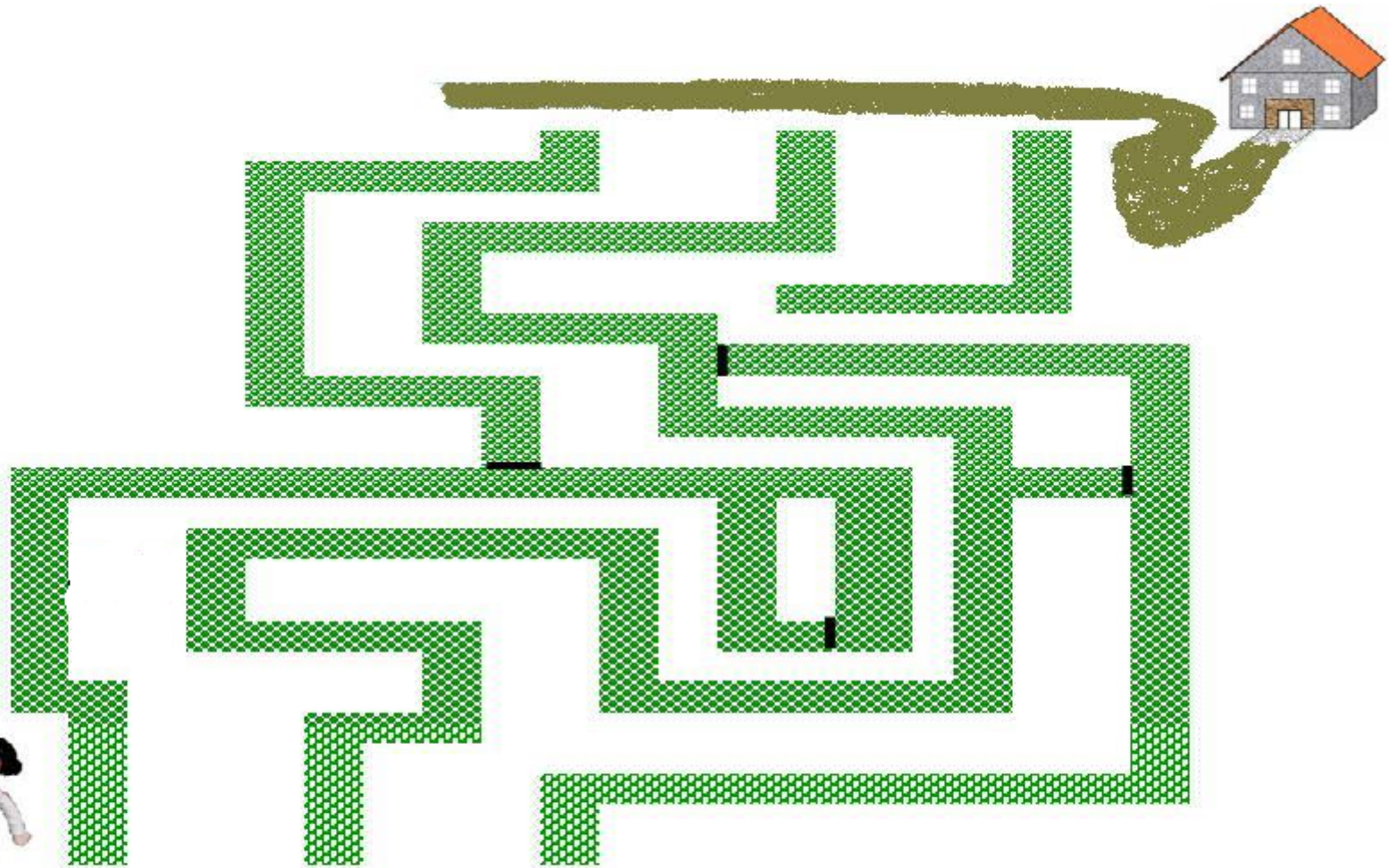
ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

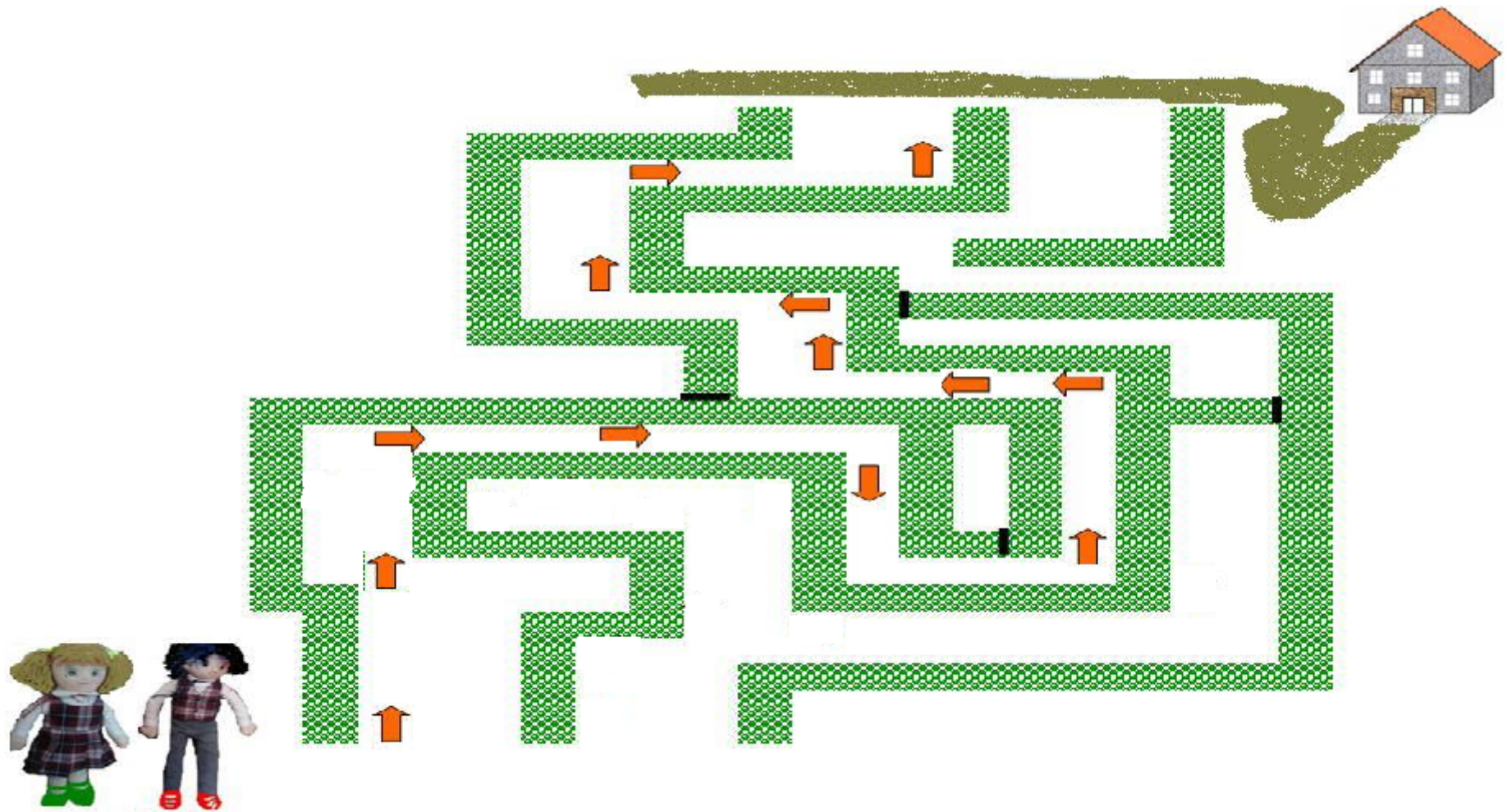
✓ Boyama kitaplarında, dergi ve gazete gibi kaynaklardan elde edilen labirent bulmacaları da kullanılabilir. *

DEĞERLENDİRME

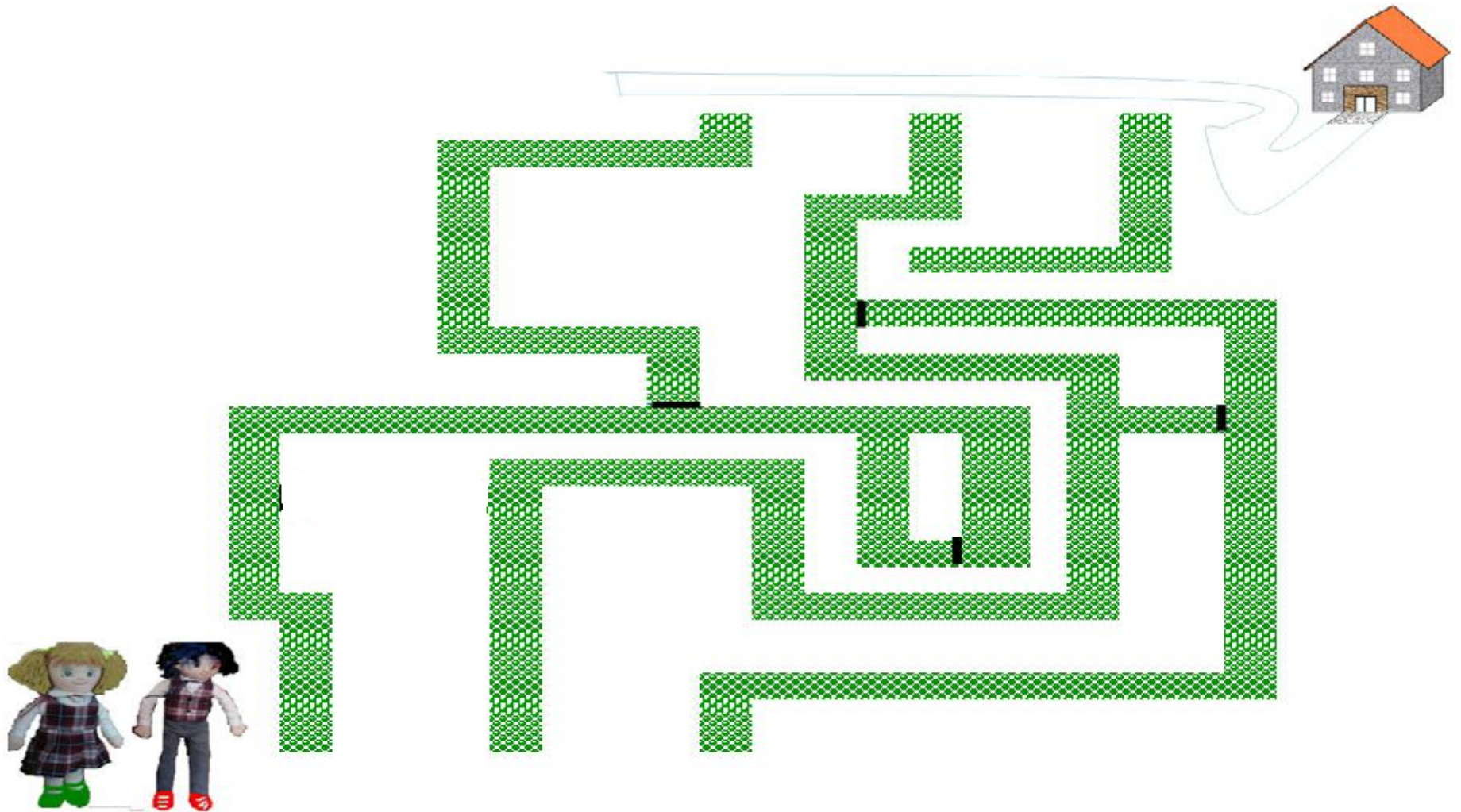
Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdakilere benzer sorular sorularak değerlendirilmesi yapılır.

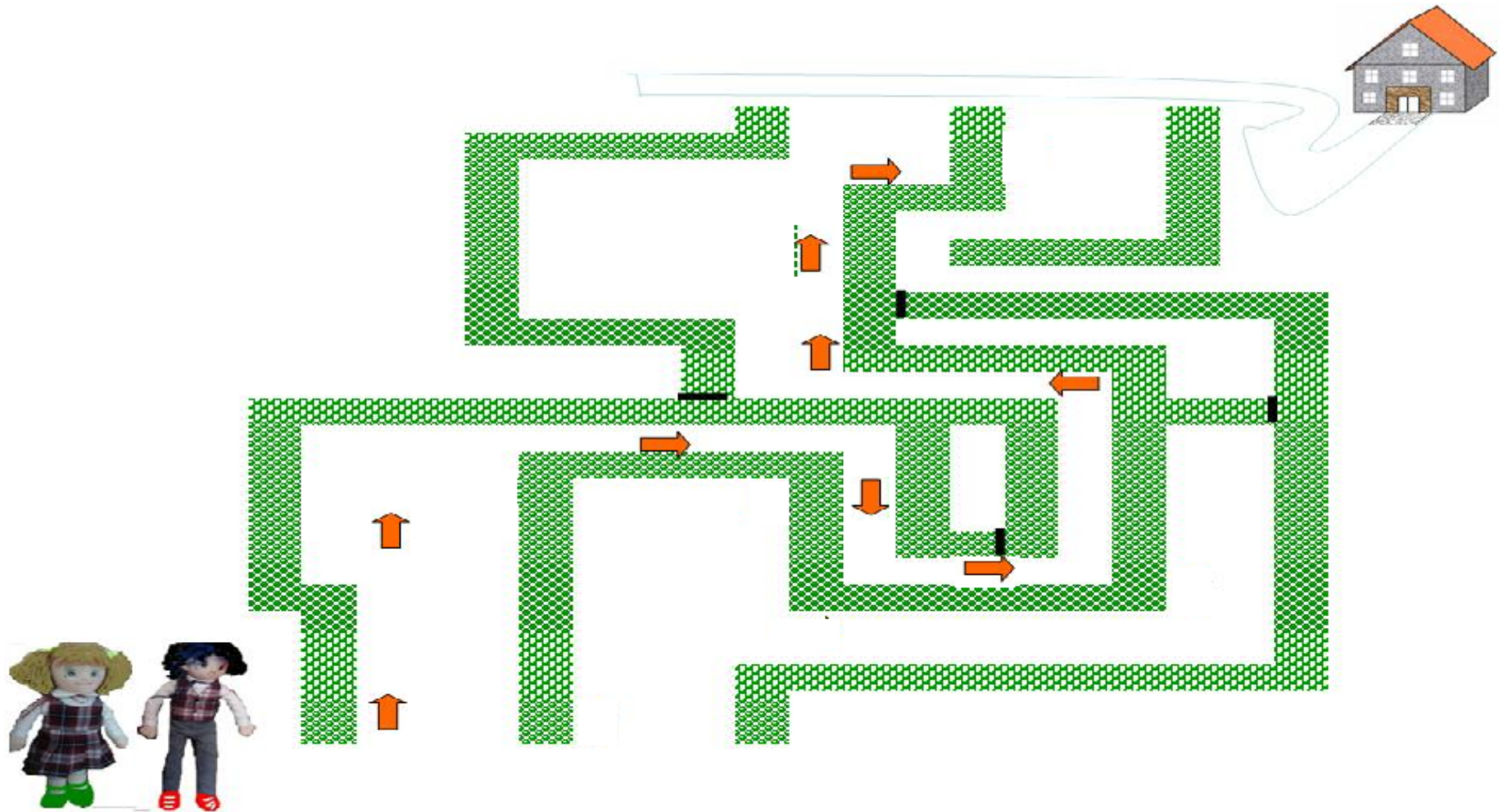
- Biz bu etkinlikte neler yaptık?
- Yönergesiz labirentte yolu bulmaya çalışmanızla görsel ve sözel yönergelerin olduğu labirentte yolu bulmaya çalışmanız arasındaki fark nedir?
- Yönergelere uymak neden önemlidir? *

FORM-1

FORM-2

FORM-1.1

FORM-2.2

Etkinliğin Adı : DUYGULAR DÜNYASI
Yaş Grubu : 48 - 66 Ay

YETERLİK ALANI-KAZANIM ve AÇIKLAMASI

Yeterlik Alanı: Kendini Kabul

Kazanım:

Temel duyguların (mutlu, üzgün, kızgın, korku, şaşkınlık) dışındaki duyguların neler olduğunu söyler.

Kazanım Numarası: 28

Kazanımın Açıklaması:

Bireylerin, kendini kabul ve kendini ifade etmede, başkaları ile kurduğu ilişkilerde duyguları fark etmesi, anlamlandırması iletişimini ve ilişkilerini güçlendirir. Temel duyguların dışındaki duyguları fark etmesi, bunu iletişimine ve ilişkilerine yansıtması çocuğun kendini daha doğru ifade etmesini, başkalarını da daha doğru anlamasına temel oluşturur.

1

Burada temel duyguların dışında; şaşkınlık, kırgınlık, heyecan, öfke, gurur, alınganlık, hayranlık, hüzn, sevinç, şefkat gibi duyguların olduğunu da bilmesi beklenmektedir.

2

Materyaller: Form-1 (Temel Duygu Kartları)
Form-2 (Farklı Duygu İsimlerinin Listesi)

Sözcükler - Kavramlar:

Ortam: Sınıf Ortamı

*

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocukların daire/U düzeninde oturmaları sağlanır.

Çocuklara aşağıdaki her bir temel duyguya ait örnek durum verilir. Çocuklara "bireylerin farklı duyguları aynı anda yaşayabilecekleri gibi farklı duygulardan birini daha yoğun yaşayabilecekleri hatırlatılarak, her bir örnek olayın ardından yoğun olarak hangi duygunun yaşanabileceği sorulur. Ardından da o duygu kartı çocuklara gösterilir.

🌈 Eda'nın, çok istediği bir oyuncak vardır. Akşam babası Eda'nın istediği oyuncak alır getirir.

➤ Sizce Eda daha çok hangi duyguyu yaşar?(mutluluk)

➤ Sizce Eda mutlu olmanın dışında böyle bir olay karşısında başka hangi duyguları hissediyor olabilir?

🌈 Deniz çikolatayı çok sevmektedir. Ama fazla yediğinde alerji olduğu için annesi yemesine müsaade etmez.

1

ETKİNLİK SÜRECİ

➤ Sizce Deniz en çok hangi duyguyu yaşar? (üzüntü)

➤ Sizce Deniz üzgün olmanın dışında böyle bir olay karşısında başka hangi duyguları hissediyor olabilir?

🌈 Efe'nin çok sevdiği bir suluğu vardır. Arkadaşı Efe'den izin almadan suluğunu alır ve kırar.

➤ Sizce Efe en çok hangi duyguyu yaşar? (kızgınlık)

➤ Sizce Efe kızgın olmasının dışında böyle bir olay karşısında başka hangi duyguları hissediyor olabilir?

🌈 Miray, evde oyun oynarken bir anda anlam veremediği yüksek bir ses duyar.

➤ Sizce Miray en çok hangi duyguyu yaşar? (korku)

➤ Sizce Miray korkmuş olmasının dışında böyle bir olay karşısında başka hangi duyguları hissediyor olabilir?

2

ETKİNLİK SÜRECİ

🌈 Arda, okulda faaliyet yaparken hiç beklemediği anda anne ve babası ona sürpriz yapar, yanına gelirler.

➤ Sizce Arda en çok hangi duyguyu yaşar? (şaşkınlık)

Sizce Arda şaşkın olmasının dışında böyle bir olay karşısında başka hangi duyguları hissediyor olabilir?

Aşağıdakilere benzer sorular ile grup etkileşimi devam eder.

➤ Hangi duygu isimlerini öğrendiniz?

➤ Önceden duymadığınız ama bu etkinlik sırasında öğrendiğiniz duygular nelerdir? gibi.

Tüm çocukların konuşmaları tamamlandıktan sonra, "mutluluk, üzüntü, kızgınlık, korku, şaşkınlık" gibi duyguların dışında farklı duyguların da olduğu ve bu duyguların neler olduğu tekrar hatırlatılarak etkinlik sonlandırılır.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

❖ Temel duygulara ilişkin verilen örneklerde, çocuklar farklı duygular söyleyebilirler. Yazılanın dışında farklı duygu ismi söylediğinde yargılanmamalıdır. "Böyle bir durumda böyle bir duygu yaşanır" gibi bir yönlendirme de yapılmamalıdır.

❖ Çocuklara bazı durumlarda aynı anda birden fazla duygunun yaşanabileceği hatırlatılır. Bireylerin kızgınlık duygusunu yaşarken aynı zamanda üzüntü duygusunu da yaşayabileceği gibi.

❖ Çocuklara yoğun duygunun dışında başka hangi duyguların yaşanabileceği sorulduğunda öğretmen Form-2 de yer alan duygu isimlerinden de faydalanarak çocuklara kolaylaştırıcılık yapabilir.

❖ Çocukların yoğun duyguyu bulmakta zorlandıkları gözlemlenir ise yoğun duygu sorulduktan sonra çocuklar tahminde bulunmadan önce duygu kartları gösterilerek "bunlardan hangisi daha çok hissediliyor olabilir" diye sorularak kolaylaştırıcılık yapılabilir.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

❖ Temel duygular ve bunların dışındaki duygulara ilişkin “duygu yumağı” adı verilen bir pano hazırlanıp, zaman zaman çocukların bu panodaki her bir duyguya ilişkin örnek vermeleri istenebilir. 2

AİLE KATILIMI

❖ Aileler, yaşanan olaylar sonrasında duygularını doğru bir şekilde ve içtenlikle ifade ederek hem duygularını ifade edebilme becerileri ile ilgili hem de duyguları tanımlarına yönelik model olmaları konusunda yönlendirilmelidirler.

❖ Ailelerin de evde çocukları ile duygu kartları aracılığı ile oyunlar oynamaları istenebilir. *

DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdakilere benzer sorular sorularak değerlendirilmesi yapılır.

- Biz bu etkinlikte neler yaptık?
- Hangi duygu isimlerini öğrendiniz?
- Bu duygu isimlerinden hangilerini ilk defa duydunuz?
- Çocukların yaşadığı yoğun duygulara, başka hangi duygular eşlik etmiş olabilir? *

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

✓ Bazen çocuklar içlerine kapanabilir ya da konuşmak istemeyebilirler. Böyle durumlarda sınıftaki duygu yumağı panosu kullanılarak çocuklara “Şu anda panodaki duygulardan daha çok hangisini yaşıyorsun?” diye sorulabilir.

✓ Yine çocuklarla duygu kartları ile oyunlar oynayarak onların dünyalarına girilebilir. *

KAYNAKÇA

✚ Etkinlikte Yer Alan 5 Temel Duyguya İlişkin Duygu İfadelerinin Resimleri, Nuray TOMAR tarafından resimlenen, Aktaş, N. (2007) "Duygusal Zekâ Uygulama Kitabı"ndan alınmıştır.

✚ Duygu İsimleri Listesi, "Yardım Becerileri" kitabından alınmıştır. *

Form-1 TEMEL DUYGULAR

MUTLU

Form-1 TEMEL DUYGULAR

KIZMIŞ

ÜZGÜN

KORKMUŞ

Form-1 TEMEL DUYGULAR

ACI	COŞKU	İNCİNİMLİK	MUTLULUK	ŞÜPHE
ACIMA	ÇILGINLIK	İNSAF	MUTSUZLUK	TAKDİR
AFFETME	ÇÖKKÜNLÜK	İŞE YARAMAMAZLIK	NEŞE	TEDİRGİNLİK
AİT OLMA	DEŞET	KABUL EDİLMİŞLİK	NEFRET	TIKSINMA
ALT ETME	ELEM	KABULLENME	ÖZGÜRLÜK	UMUTSUZLUK
ANLAMSIZLIK	GİPTA	KARARLILIK	ÖZLEM	ÜMİT
ANLAŞILMAMIŞLIK	GÜVEN	KARARSIZLIK	PİŞMANLIK	ÜRKEKLİK
ARZU	HASRET	KARMAŞA	REFAH	ÜRKÜNTÜ
AŞK	HAYRANLIK	KAYIP	SABIR	ÜSTÜNLÜK
BAŞARIMA	HAZMETME	KAYITSIZLIK	SADAKAT	ÜZGÜN
BAGLILIK	HEVES	KENDİNE GÜVEN	SALDIRGANLIK	YABANCILIK
BASKI	HEYECAN	KIRGINLIK	SAYGI	YALNIZLIK
BAŞETME	HİRS	KISKANÇLIK	SEMPATİ	YILGINLIK
BEDBİNLİK	HİÇLİK	KIZGINLIK	SEVGİ	ZAFER
BEGENİLME	HİDDET	KORKU	SIKINTI	ZEVK
BERABERLİK	HUZUR	MEMNUNİYET	ŞAŞKINLIK	Steven J Danish ,
BİKİNLİK	HUSURSUZLUK	MEMNUNİYETSİZLİK	ŞEFKAT	Anthony R.
CESARET	HÜZÜN	MEST OLMA	ŞEHVET	D'Augeill,
				Allan L.Hauer
				(1994)

Form-2 DUYGU İSİMLERİ LİSTESİ

Etkinliğin Adı :GÖKKUŞAĞI
Yaş Grubu : 48-66 Ay

YETERLİK ALANI-KAZANIM-AÇIKLAMASI

Yeterlik Alanı: Kişiler arası ilişkiler

Kazanım : Paylaşmanın önemini açıklar.

Kazanım Numarası: 34

Kazanımın Açıklaması:

Paylaşmak, bireylerin insani duygularının göstergelerinden birisidir. Hayatın herhangi bir noktasında bireyler, bir şeyleri paylaşma durumuna karşılıklı olarak ihtiyaç duyabilirler. Burada günlük hayatında paylaşmaya ve paylaşmanın önemine ilişkin model olmak, örnekler sunmak vb. etkili olacaktır. Paylaşmanın önemini fark etmesi ve bunu yaşamında uygulaması beklenmektedir. *

Materyaller: Form-1:Gökkuşağı Boyama Sayfası, Renkli Boya Kalemleri

Sözcükler - Kavramlar: Paylaşma

Ortam: Sınıf Ortamı *

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocukların daire ya da U düzeninde oturmaları sağlanır. Öğretmen, çocuklara gökkuşağı boyama sayfasını dağıtır. Her çocuğa tek renk boya kalemi vererek gökkuşağını boyamasını ister. Çocuklar resimlerini boyarken "Gökkuşağı tek renk olmaz" diye sorarsa öğretmen "Elindeki boya kalemi ile bir dene bakalım ortaya nasıl bir şey çıkacak. Ben de merak ediyorum." diye cevap verir.

Çocuklar boyamayı bitirdiklerinde öğretmen çocukların resimlerini toplar.

Sınıf küçük gruplara ayrılır. Öğretmen öğrencilere yeni bir boyama sayfası verir ve çocuklara "Yeniden gökkuşağı boyamanızı istiyorum

ETKİNLİK SÜRECİ

ama bu kez arkadaşlarınızla boyalarınızı paylaşabilirsiniz. Boya kalemi alışverişi yapabilirsiniz" der.

Boyanan gökkuşağı resimleri bittiğinde öğretmen ilk yaptıkları resimleri çocuklara geri dağıtır. Son yaptıkları resimle yan yana koymalarını ister.

Çocuklara şu sorular sorulur:

➤ Sizce yaptığımız resimlerden hangisi gökkuşağına benziyor?

➤ Tek renkle resim yaptığınızda neler hissettiniz?

➤ Arkadaşlarınızla boya kalemlerini paylaşıp resim yaptığınızda neler hissettiniz?

Çocuklara paylaşmanın önemi, sahip olduklarını çevresindekilerle paylaştığında olumlu duygular hissettikleri, mutlu oldukları ve daha güzel ürünler çıkardıkları vurgulanarak etkinlik bitirilir.

2

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

- Çocuklar önceden gökkuşağı görmemiş ve bilmiyor olabilirler. Gökkuşağı nedir ve nasıl oluşur anlatılmalıdır.
- Çocuklar güzel resim yapma kaygısı yaşayabilirler. Çocuklar içlerinden geldiği gibi resim yapmaya yöreklendirilmelidir. *

AİLE KATILIMI

Ailelere evdeki sorumlulukları paylaşmak istediklerinde çocukları cesaretlendirmeleri yönünde tavsiyelerde bulunulabilir. Ebeveynlerin paylaşma konusunda örnek olmalarının önemi vurgulanmalıdır. *

DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda aşağıdakilere benzer sorular sorularak etkinlik değerlendirmesi yapılır:

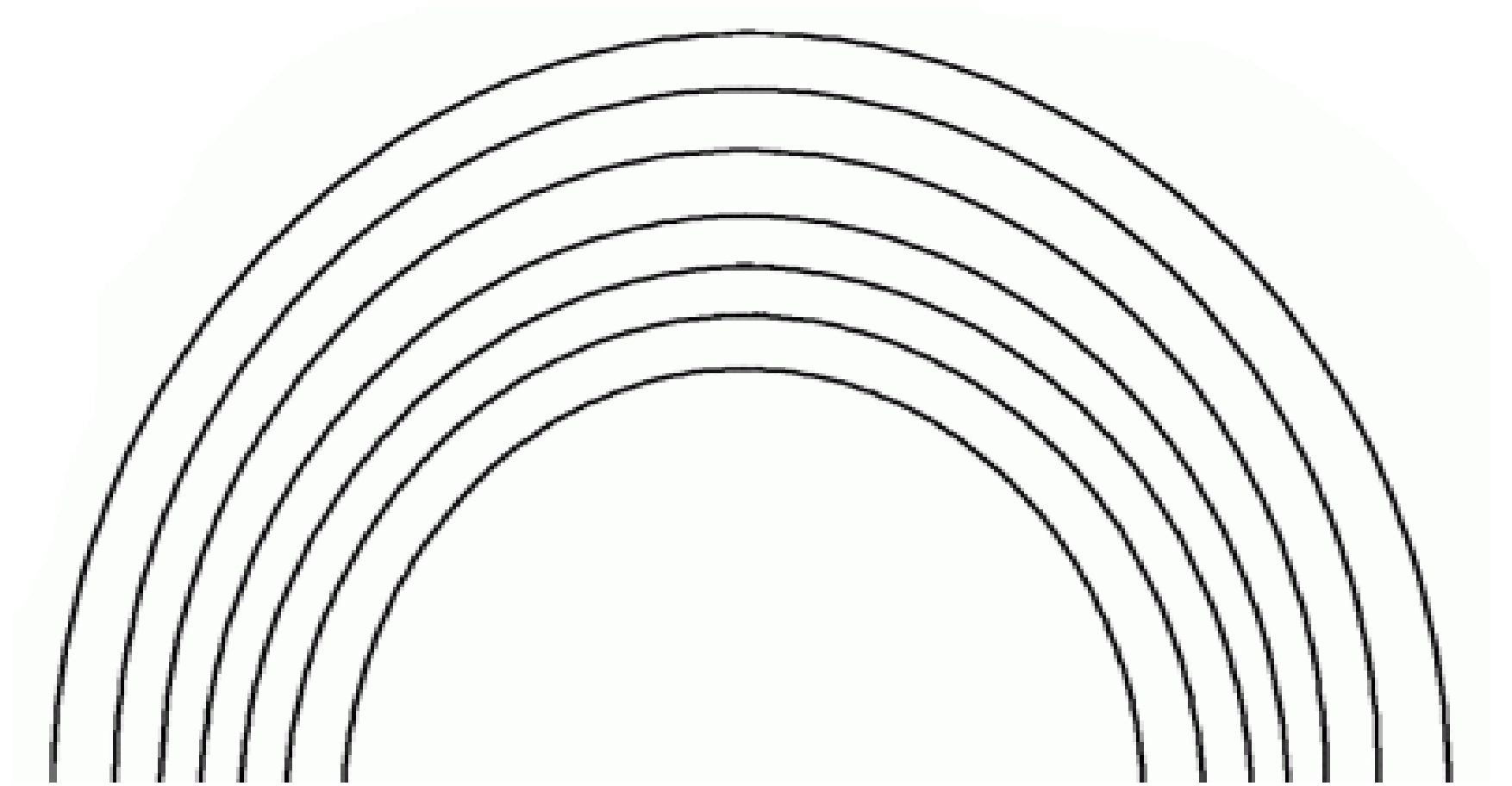
- Boya kalemelerini paylaşarak resim yaptıklarında neler hissettiler?
- Yaptıkları hangi resimden daha çok keyif aldılar?
- Paylaşmak neden önemlidir?
- Çevremizdeki insanlarla sahip olduğumuz şeyleri paylaşırsak neler olur?

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

- ✓ Okulda paylaşmanın önemini içeren projeler (kardeş okul gibi) üretilebilir.

FORM-1 GÖKKUŞAĞI BOYAMA SAYFASI

Etkinliğin Adı : TREN GELİR HOŞ GELİR
Yaş Grubu : 48-66 Ay

YETERLİK ALANI-KAZANIM-AÇIKLAMASI

Yeterlilik Alanı: Aile ve Toplum

Kazanım:

Hak ve sorumlulukların farkında olur.

Kazanım Numarası: 57

Kazanımın Açıklaması:

Bireylerin hak ve sorumlulukları vardır. Hakların kullanılabilmesi için de sorumlulukların yerine getirilmesi gerekmektedir. Yani çocuğun temiz bir sınıfta eğitim öğretim görme hakkı vardır ama bu hakkını kullanırken sınıfı da temiz tutma sorumluluğu vardır. Şiddete maruz kalmama, korunma hakkı vardır, başkalarına şiddet uygulamama, zarar vermeme sorumluluğu vardır. Bu bağlamda hak ve sorumlulukların verilmesi bireylerin özellikle ilerleyen yaşlarında haklarına vurgu yaparken, sorumlulukları yerine getirmeyi de gözetmelerine temel oluşturacaktır. *

YETERLİK ALANI-KAZANIM-AÇIKLAMASI

Çocukların hak ve sorumluluklarının farkına varmaları beklenmektedir. Bu farkındalık çocuğun gelişimi açısından da toplumsal düzen ve diğer insanların yaşam kalitesini korumak ve yükseltmek açısından da önemli bir yaklaşım olacaktır.

Çocukların hak ve sorumluluklarının farkına varmaları beklenmektedir. Öğretmenlerin ve velilerin bu konuda olumlu yaklaşım sergilemeleri ve model olmaları hak ve sorumlulukların yerine getirilmesinde önemli bir etkidir. *

Materyaller: Form-1 (Hayat Treni-1)

Form-2 (Hayat Treni-2)

Form-3 (Haklar ve haklarla ilgili sorumluluklara örnekler)

Çocukların vesikalık resmi

Sözcükler - Kavramlar:

Ortam: Sınıf Ortamı *

Genel Hatırlatma: Çocukların her birine bir gün öncesinden “Hayat Treni” resimleri çoğaltılarak verilir. Hayat treninde, lokomotifte yer alan pencereye çocuğun fotoğraflarının yapıştırılması istenir. Anne-babanın, akşam çocuk hakları ve sorumluluklarının neler olduğu ile ilgili sohbet etmeleri istenir. Öğretmen de “Hayat Treni”nin A3 boyutunda çıktısını alır. Lokomotifin penceresinden çıkaracağı okların her birinin ucuna sınıfta ki çocukların fotoğraflarını yapıştırır.

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocukların daire ya da U düzeninde oturmaları sağlanır. Öğretmen, lokomotifin penceresinden oklar çıkararak her bir çocuğun fotoğrafını yapıştırdığı “Hayat Treni”ni çocukların göz hizalarında olacak şekilde yerleştirir. Çocuklara akşam anne-babaları ile hakları ve sorumlulukları konusunda sohbet etmiş olmaları gerektiğini hatırlatır.

1

ETKİNLİK SÜRECİ

Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.

➤ Lokomotifin ardındaki vagonlarda hem sizin hem de başka çocukları ilgilendiren haklar var. Bu haklar neler? (Sağlıklı Yaşam Hakkı, Güvenli Yaşam Hakkı, Korunma Hakkı, Eğitim Hakkı, vb.)

➤ “Sağlıklı Yaşam Hakkı” ne demek olabilir?

➤ “Güvenli Yaşam Hakkı” ne demek olabilir?

➤ “Eğitim Hakkı” ne demek olabilir?

Öğretmen her bir hak ile ilgili tekrar bir özetleme yapar. Aşağıdakilere benzer sorular ile grup etkileşimi devam eder.

➤ “Sağlıklı Yaşam Hakkı”nızı kullanırken hangi sorumluluklarınızı yerine getirmeniz gerekir.

➤ “Güvenli Yaşam Hakkı”nızı kullanırken hangi sorumluluklarınızı yerine getirmeniz gerekir.

➤ “Eğitim Hakkı”nızı kullanırken hangi sorumluluklarınızı yerine getirmeniz gerekmektedir?

2

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen, hakların vagonlarının bağlantı yerlerindeki sorumlulukların başlığının çevresine de ilgili sorumlulukların resimlerini önceden hazırlayıp etkinlik sırasında her bir sorumlulukla ilgili konuşulduktan sonra ilgili yere yapıştırabilir.

Tüm öğrencilerin konuşmaları tamamlandıktan sonra, hakların kullanılabilmesi için sorumlulukların yerine getirilmesi gerektiğinin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

3

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

❖ Çocuklar, haklar ve sorumlulukları ile ilgili konuşmaları sırasında yaşadıkları olumsuzluklar varsa bunları dile getirebilirler, bunlar dikkate alınmalı, gerekli olursa rehberlik servisi ile iletişime geçilmelidir.

❖ Haklar ve sorumlulukları ifade etmekte zorlanan çocuklara gerekli kolaylaştırıcılık yapılmalıdır.

❖ Ayrıca çocukların arasında bu haklardan mahrum olanlar çıkabilir, diğer çocukların bu hakları kullandıklarını fark eden çocuklar kendilerini kötü hissedebilirler. Anne-baba ile ya da ilgili kişilerle iletişime geçilerek çocuğun gelişimine katkı sunulmalıdır.

★

AİLE KATILIMI

❖ "Hayat Treni", etkinliğin yapılacağı günden bir gün önce ailelere verilmelidir. Akşam çocukları ile çocukların hakları ve haklarla ilgili sorumluluklar konusunda sohbet etmeleri istenir.

❖ Ayrıca aileler, çocukların hakları ve sorumlulukları konusunda destekleyici anlamda model olmaları ile ilgili yönlendirilmelidirler. *

DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdakilere benzer sorular sorularak değerlendirilmesi yapılır.

- Biz bu etkinlikte neler yaptık.
- Hangi haklarınız varmış?
- Hangi sorumluluklarınız varmış?
- Haklarınızı kullanırken neleri yerine getirmeniz gerekiyormuş? *

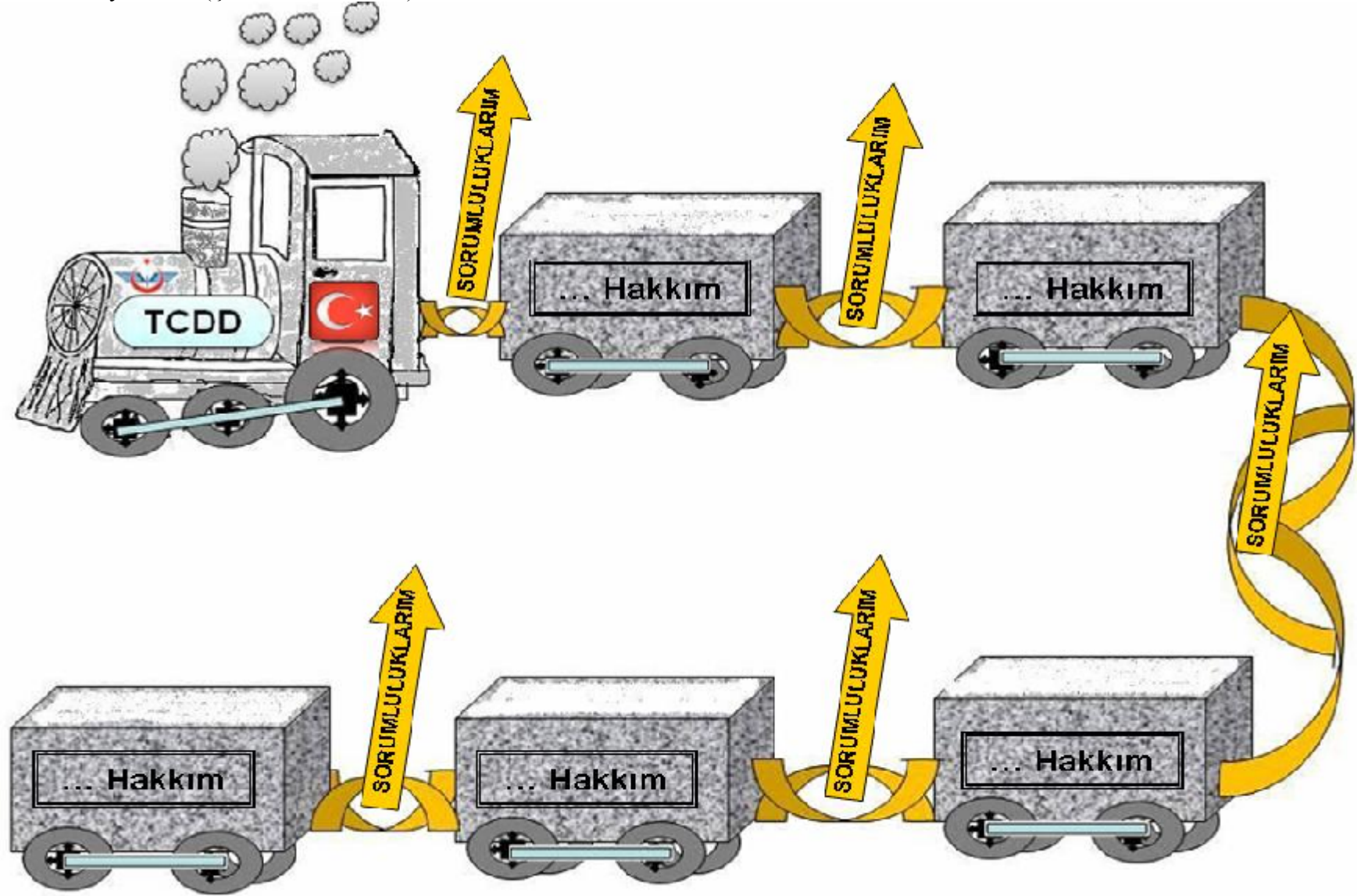
ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

- ✓ Bulundukları bölgenin çocuk meclisine ziyarete gidilebilir. *

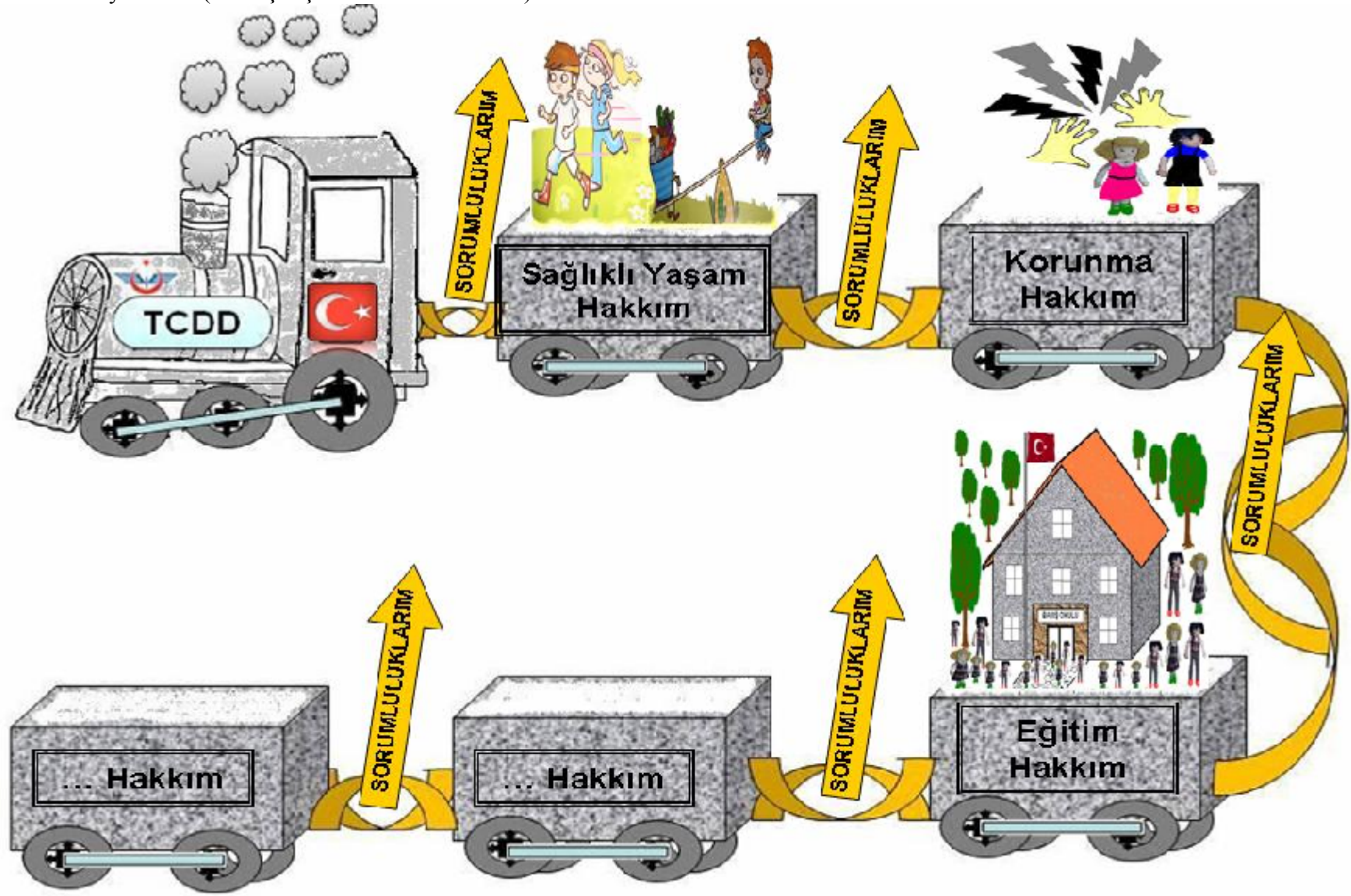
KAYNAKÇA:

Etkinlikte "Sağlıklı Yaşam Hakkı"nda yer alan resimler Göksu KARACA tarafından resimlenen Baş,M. (2011) "Sağlıklı Yaşam İçin Sağlıklı Beslen ve Hareket Et" kitabından alınmıştır. *

Form-1 Hayat Treni (Çocuklara verilecek)

Form-2 Hayat Treni (Sınıf Çalışmasında Kullanılacak)

Form-3 Haklar ve ilgili sorumluluklara örnekler

HAKLAR		SORUMLULUKLAR
SAĞLIKLI YAŞAM HAKKI	SAĞLIKLI ve DENGELİ BESLENMEK	Sağlıklı besinleri tüketmek, dengeli beslenmek, vb.
	SPOR YAPMAK	Yüzmek, jimnastik yapmak, vb.
	GELİŞİMİNİ DESTEKLEMEK	Uyumak, dinlenmek, müzik aleti çalmak, oyun oynamak, gerektiğinde doktora gitmek, gerekli aşıları olmak, vb.
	TEMİZLİK KURALLARINA UYMAK	Dişlerini fırçalamak, ellerini yıkamak, banyo yapmak, odasını düzenlemek, temiz tutmak, sınıfını-okulunu temiz tutmak, vb.
	BAŞKALARININ SAĞLIKLI YAŞAMINA ZARAR VERMEMEK	Başkalarının sağlıklı ve dengeli beslenmesine zarar vermemek Başkaları uyurken, dinlenirken, vb. onları rahatsız etmemek, Başkalarının temizlik kurallarına uymasını engellemek, vb.
GÜVENLİ YAŞAM HAKKI	BEDENİNİ KORUMAK	Zararlı dokunmalardan, şiddetten, bedeninde gelebilecek her türlü zarardan vb. korunmak
	KENDİSİNE AİT OLAN HER ŞEYİ KORUMAK	Sağlığını, eşyalarını vb. korumak
	BAŞKALARINA AİT OLAN HİÇ BİR ŞEYE ZARAR VERMEMEK	Başkalarının canına ve eşyalarına zarar vermemek,
	ZARARLI ŞEYLERDEN UZAK DURMAK	Sigara içilen yerlerde bulunmamak,
	BAŞKALARINA ZARAR VERMEMEK	Başkalarına şiddet uygulamamak, başkalarını üzmemek,
EĞİTİM HAKKI	OKULA GİTMEK	Okula gitmek, kurslara gitmek vb.
	OKUMA YAZMAYI ÖĞRENMEK	Okuma – yazmayı öğrenmek, rakamları-sayıları öğrenmek vb.
	KENDİNİ GELİŞTİRECEK YENİ ŞEYLER ÖĞRENMEK	Farklı bilgiler öğrenmek, beceriler geliştirmek vb.
<p>NOT: Çocukların sadece haklarını öğrenmelerini sağlamak yeterli değildir. Haklar, sorumlulukların yerine getirilmesiyle tam olarak anlam bulacaktır. Örneğin; çocuk, temiz bir sınıfta bulunma hakkını öğrenip bunu talep ederken, sınıfı temiz tutma, kirletmeme sorumluluğunun da olduğunu öğrenmelidir, bunu da yerine getirmelidir. Bu çocuğun gelişimi açısından da toplumsal düzen ve diğer insanların yaşam kalitesini korumak ya da yükseltmek açısından da önemli bir yaklaşım olacaktır.</p>		

Etkinliğin Adı : ACİL NUMARALAR
Yaş Grubu : 48-66

YETERLİK ALANI-KAZANIM-AÇIKLAMASI

Yeterlik Alanı: Güvenli ve Sağlıklı Hayat

Kazanım : Acil durumlarda nerelerden ve kimlerden yardım alınabileceğini ifade eder.

Kazanım Numarası: 70

Kazanımın Açıklaması:

Günlük yaşamda bazı acil durumlar olabileceği böyle durumlarda yardım alınacak kişilerle (komşu, hala, teyze, amca, okulda öğretmen, rehber öğretmen, müdür vb.), yardım alabileceği yerleri (polis imdat 155, ambulans 112, itfaiye 110) söylemesi beklenmektedir.

Veliler de evde dönem dönem yardım alınacak kişi ve kurumlarla ilgili çocukla pratik yapmaları konusunda bilgilendirilmelidir.

Materyaller:

Form 1-Acil Durumlarda Başvurulabilecek Olan Kurumlar İtfaiye, Polis, Acil Yardım Merkezinin Açıklamaları

Form 2-İtfaiye, Polis, Ambulans resimleri

Sözcükler - Kavramlar: Acil Durum

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocukların daire ya da U düzeninde oturmaları sağlanır. Öğretmen etkinliğin başında günlük yaşamda başlarına gelebilecek acil durumlarla ilgili örnekler verir. Duruma ilişkin sorular sorarak grup etkileşimine devam eder.

Durum1: "Berk parkta neşe içinde oynarken parkın yakınındaki küçük kulübenin yandığını gördü. Kulübenin sahibi telaşla kulübenin yanında dolaşıyordu.

➤ Sizce böyle bir durumda kulübe sahibi kimlerden/nerelerden yardım alabilir?

➤ Sizce böyle bir durumda Berk ve çevresindeki kişiler kimlerden/nerelerden yardım alabilir?" Çocuklar dinlenir ve cevapları alınır. Öğretmen çocuklara Form 1 deki Durum 1 ile ilgili açıklamaları yapar.

ETKİNLİK SÜRECİ

Durum 2: "Berk annesiyle yolda giderken bir adamın hızla yanından geçtiğini gördü. Biraz daha ilerleyince yaşlı bir teyzenin üzüntüyle "Çantamı çaldılar" diyerek bağırdığını duydu".

➤ Sizce öyle bir durumda yaşlı teyze kimlerden/nerelerden yardım alabilir?

➤ Sizce öyle bir durumda Berk ve annesi kimlerden/nerelerden yardım alabilir?

Çocuklar dinlenir ve cevapları alınır. Öğretmen çocuklara Form 1 deki Durum 2 ile ilgili açıklamaları yapar.

Durum 3: "Berk annesiyle evde otururken bir ses duydu. Merakla balkona çıkıp baktıklarında Sevgi'nin bisikletten düştüğünü ve bacağını acıyla tuttuğunu gördüler. Berk'in annesi Sevgi'nin bacağının kırılmış olabileceğini söyledi".

➤ Sizce Berk ve annesi kimlerden/nerelerden yardım alabilir?

➤ Çevrede olayı gören başka kişiler varsa kimlerden/nerelerden yardım alabilir?

2

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocuklar dinlenir ve cevapları alınır. Öğretmen çocuklara Form 1 deki Durum 3 ile ilgili açıklamaları yapar. Öğretmen elindeki İTFAİYE resmini gösterip yüksek sesle "Yangın var 110 İtfaiye" diyerek itfaiye grubunun yanına gelmesini sağlar.

Etkinliğin diğer sürecine geçilir. Öğretmen önceden hazırladığı "1.2.0.5" rakamlarından oluşan kartları çocuklara gösterir. Çocuklardan bu kartlarla, itfaiye, polis ve ambulans resimlerini gösterdiğinde telefon numaraları oluşturmalarını ister. Aralarından istekli olanlara ise oluşturdıkları bu numaraları panoya yapıştırmasını söyler.

Etkinlik sonlandırılırken, çocuklara onları üzebilecek başka durumlar olduğunda çevrelerindeki kişilerden de yardım alabilecekleri söylenir.

Okulda; öğretmeninden, rehber öğretmeninden, okul idarecilerinden, okul çalışanlarından yardım alabilir. Yakın çevresinde; komşusundan, teyze, hala, dayı, amca vb. akrabalarından yardım alabilir.

3

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

➤ Çocuklara gösterilen resimler aile katılımının sağlanması ve eve boyama ödevi olarak gönderileceği için boyanmamıştır. Öğretmen sınıfta etkinlik sırasında göstereceği resimleri önceden boyayarak hazırlamalıdır.

➤ Daha önce böyle travmatik yaşantısı olan çocuklar olabilir. Çalışmalar sırasında olumsuz yaşantısı olduğu fark edilen çocuklar ile ilgili rehber öğretmen ile işbirliği içerisinde destekleyici çalışmalar yapılmalıdır. *

AİLE KATILIMI

- Ailelerden çocuklarının acil durumlarda ulaşabilecekleri numaraları beslenme çantaları, künyeleri, çantaları vb yerlere koymaları istenebilir.
- Ailenin çocuğa acil durumlarda anne-baba/veli dışında kimlerden yardım alabileceğine ilişkin çocukları zaman zaman bilgilendirmeleri ya da verilen bilgilerin hatırlatılmasının önemi vurgulanarak tekrar yapmaları istenmelidir.
- Çalışma sırasında kullanılan resimler boyama sayfaları halinde eve gönderilerek ailelerle birlikte boyanması istenebilir.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdakilere benzer sorular sorularak değerlendirilmesi yapılır.

- Acil durumlarda nerelerden yardım alabilirsiniz?
- Yardım alabileceğiniz yerlerin telefon numaraları nedir?
- Çevrenizde başka kimlerden yardım alabilirsiniz?

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

- ✓ Aile katılımıyla boyama sayfalarının boyanması

KAYNAKÇA:

Etkinlikte araçlar ile ilgili resimler Kadriye ÜZER tarafından çizilmiştir.

İşitme yetersizliği olan çocuklar için etkinlik uyarlaması Öznur BAŞTUĞ tarafından yapılmıştır. *

ETKİNLİK UYARLAMASI

(İşitme Yetersizliği Olan Çocuk İçin)

➤ İşitme yetersizliği olan bir çocuğa bu durumların verilebilmesi için, görsel destekten yararlanılması gerekir. Durum 1-2-3 için sıralama kartı hazırlanabileceği gibi tek kart ya da konuya uygun hikâye kitabının resimlerinden yararlanılabilir. Resimler incelenirken, öğrencilerin öğretmenini, arkadaşlarını ve gösterilen resmi görebileceği en uygun oturma düzeni olan 'U' düzeni seçilmelidir. İşiten çocukların dikkati dağılmayacak şekilde işitme yetersizliği olan çocuğa ritmik tekrarlar (anlamalı ya da anlamsız çıkardığı sesleri düzelterek veya tamamlayarak öğretmenin söyleyip çocuğa tekrar ettirmesi) yaptırılır. Anlaşılır ve dil seviyesine uygun kısa ve anlamlı soruların sorulması gerekir. Sıra alma ve öğrencilerin birbirlerini dinlemelerinin sağlanması işitme yetersizliği olan çocuğun dinleme becerisinin gelişiminde önemlidir. Tahmin soruları sıralama veya hikâye kitaplarının resim geçişlerinde sorulması, soru türünü ayırt etmesinde önemlidir.

Sıralama kartına incelendiyse, son aşama olarak, kartların karıştırılıp olay sırasına göre sıralanırken, her kartta birer cümle ile açıklama yapmaları, dil tekrarının olmasını ve işitme yetersizliği olan çocuğun dinleme ve konuşma becerisini geliştirmesi için önemlidir.

➤ Durum1 için örnek sıralama kartı: 1.Kart: Berk parkta neşe içinde oynarken parkın yakınındaki küçük kulübenin yandığını gördü. Kulübenin sahibi telaşla kulübenin yanında dolaşıyordu, resmi. 2. Kart: Berk Kulübeye doğru koşuyor, kulübenin sahibi telefonla konuşuyor, resmi. (Kimi arıyor olabilir? Tahmin sorusu burada sorulabilir.) 3. Kart: Berk ve kulübenin sahibi uzaktan gelen itfaiye arabasına bakıyor. Arabanın üzerinde belirgin yazılı 110 numarası, resmi. 4. Kart: Kulübe sönmüş, Berk, kulübe sahibi ve itfaiyecilerin mutlu yüz ifadelerinin bulunduğu resim. .

2

➤ Öğretmen önceden hazırladığı "1, 2, 0, 5" rakamlarından oluşan kartlarla ilgili eğitim süreci, işitme yetersizliği olan çocuk için uygundur. Ayrıca, Durum 1-2-3 anlatımı bitiminde üç meslek, görevlisi ve numaralarının ayrı ayrı bulunduğu, kartlara yapılmış resimlerle eşleme çalışmalarının yapılması ve daha sonraki günlerde kolayca ulaşabilecekleri oyun kutularında bulundurulması, işitme yetersizliği olan çocuk bunlarla oynarken dil girdisinin verilmesi, dil tekrarı için yararlı olacaktır.

➤ Aile katılımında, işitme yetersizliği olan çocuk için, yakın çevresinden yardım alacağı bölümle ilgili olarak daha önceden bu kişilerin isimlerinin arkalarına yazılmış olan resimlerinin istenmesi, bu konu anlatılırken çocuğun duyduklarını anlamlandırabilmesinde önemlidir.

3

FORM-1:

Etkinlikte verilen durumlara ilişkin açıklamalar

Durum 1 Açıklama:

"Çevremizde herhangi bir yangın durumunda hemen İTFAİYEYİ aramalıyız. Çünkü İtfaiye çalışanlarının görevi, en yakın zamanda yangın yerine gelip yangını söndürmektir. Çocuklar İtfaiyeye 110 İTFAİYE numarasını arayarak ulaşabiliriz."

Öğretmen çocuklara Form 2 deki itfaiye resmini gösterip itfaiyenin görevini ve telefon numarasını tekrarlatarak pekiştirmeyi sağlar.

Durum 2 Açıklama:

"Çevremizde şiddet ve hırsızlık gibi bizi üzen olaylar olduğunda hemen polisi aramalıyız. Polisin görevi, bizim can ve mal güvenliğini sağlamak ve suçluları yakalamak için en yakın zamanda olay yerine gelmektir. Çocuklar Polise 155 POLİS İMDAT numarasını arayarak ulaşabiliriz".

Öğretmen çocuklara Form 2 deki Polis İmdat resmini gösterip Polis İmdat'ın görevini ve telefon numarasını tekrarlatarak pekiştirmeyi sağlar. **1**

FORM-1:

Etkinlikte verilen durumlara ilişkin açıklamalar

Durum 3 Açıklama:

"Çevremizde yaralanma veya hastalık gibi durumlarda hemen acil ambulansı aramalıyız. Acil ambulansın görevi, sağlık sorunu yaşadığımızda bizi en yakın hastaneye ulaştırmaktır. Çocuklar acil ambulansa 112 ACİL numarasını arayarak ulaşabiliriz."

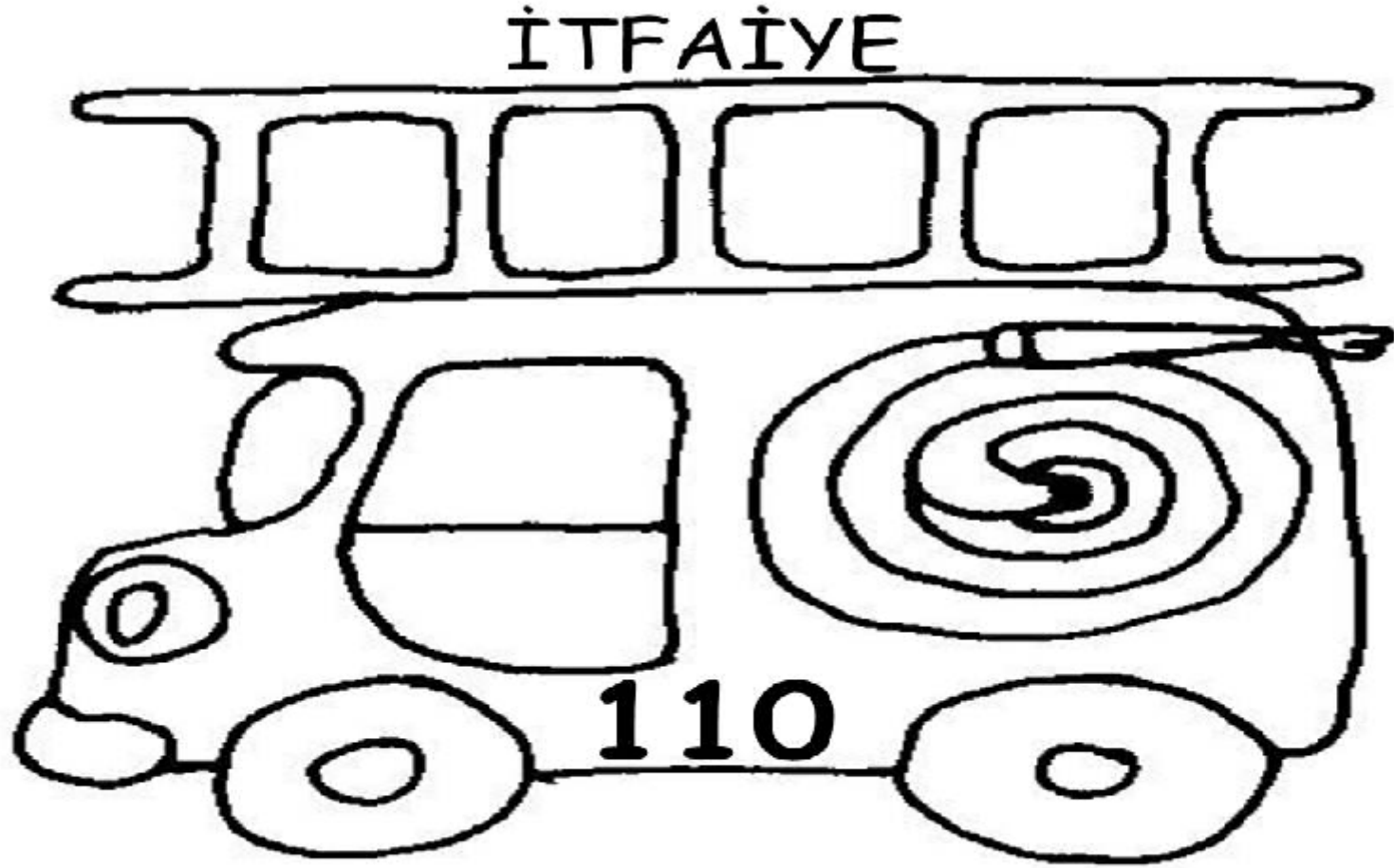
Öğretmen çocuklara Form 2 deki acil yardım merkezi resmini gösterip görevini ve telefon numarasını tekrarlatarak pekiştirmeyi sağlar.

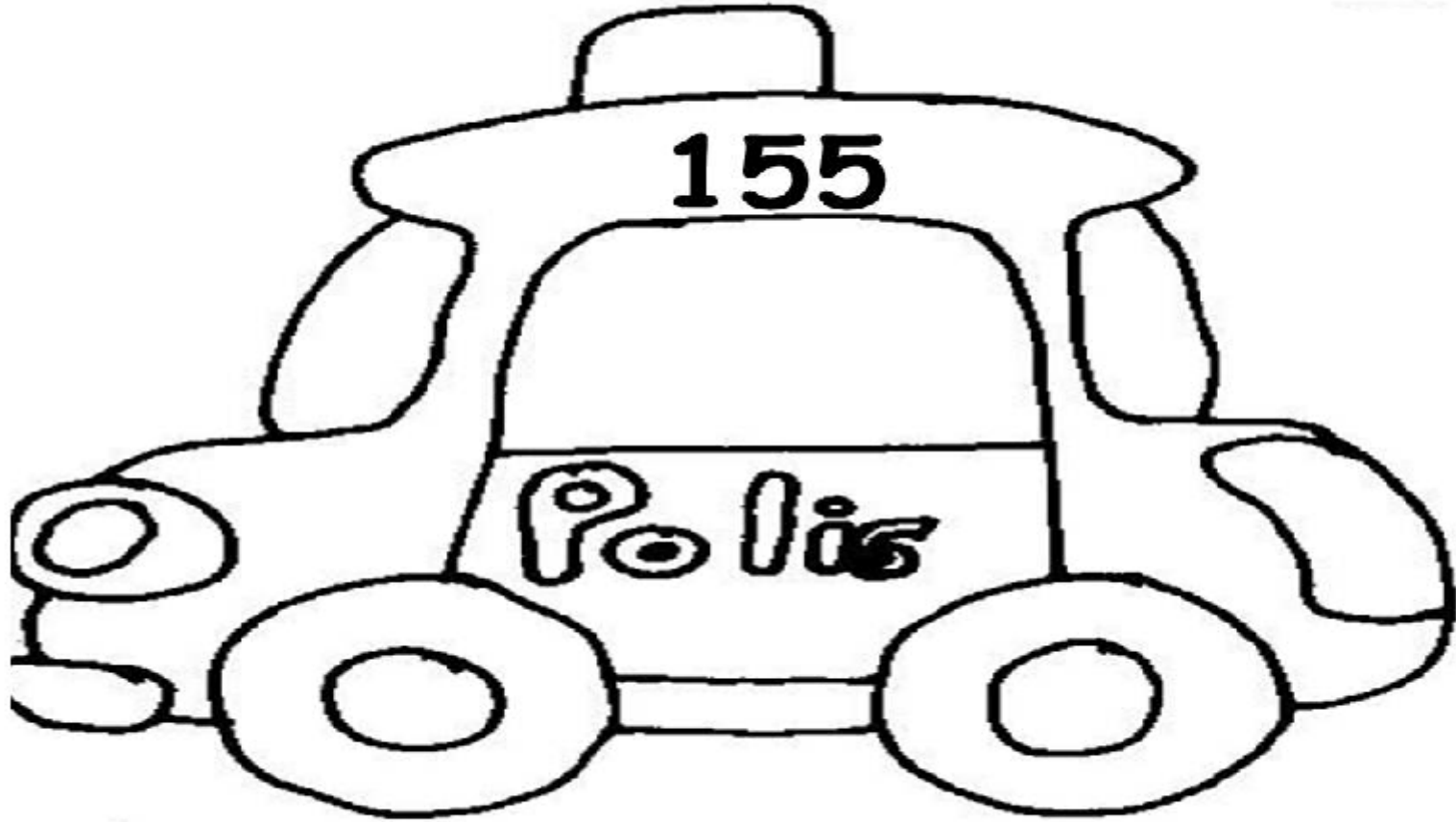
Etkinliğin sonunda;

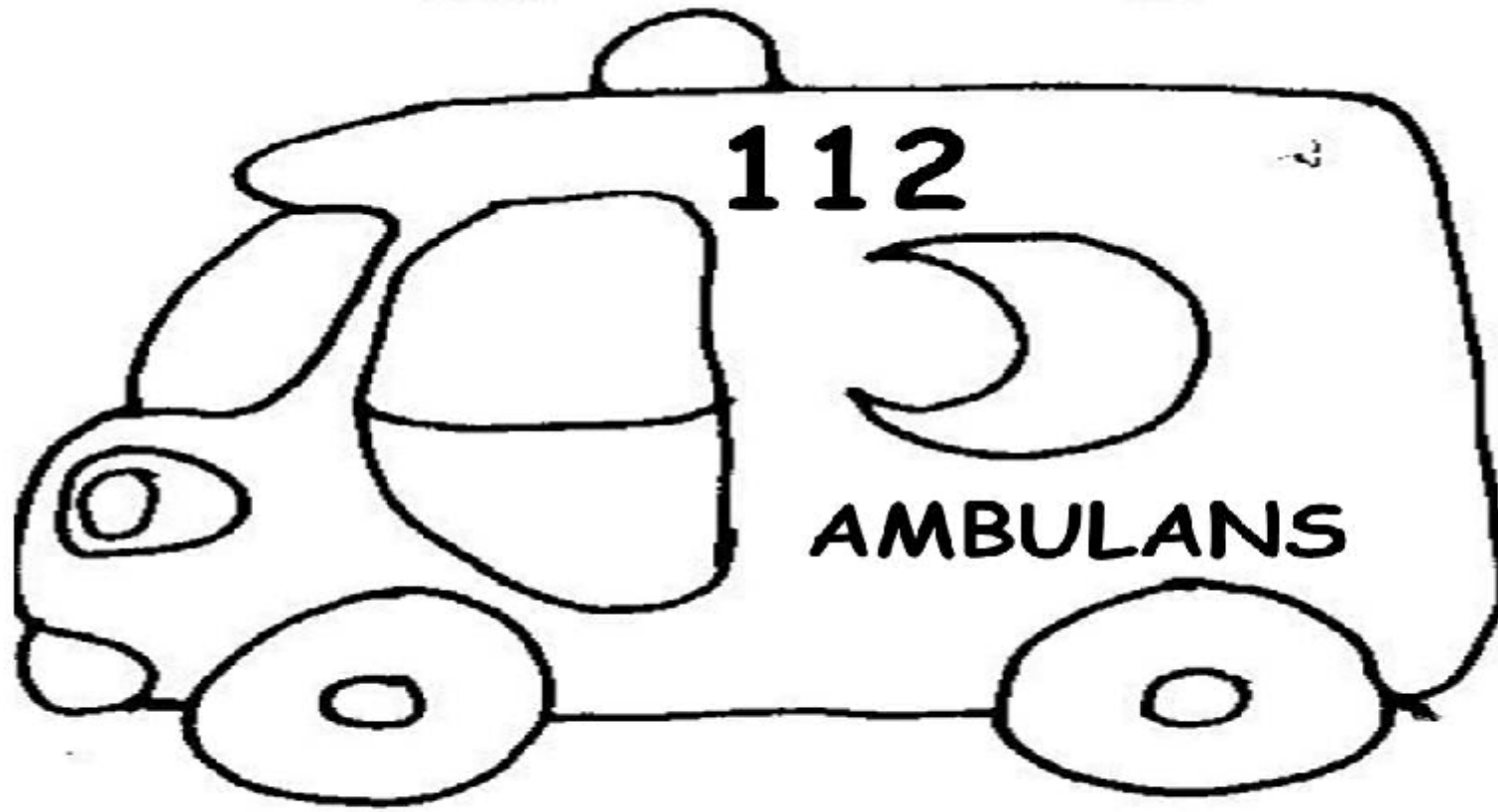
Çocuklara, başlarına onları üzebilecek başka durumlar geldiğinde çevrelerindeki kişilerden de yardım alabilecekleri söylenir:

Okulda; öğretmeninden, rehber öğretmeninden, okul idarecilerinden, okul çalışanlarından yardım alabilir.

Yakın çevresinde; komşusundan, teyze, hala, dayı, amca vb. akrabalarından yardım alabilir. **2**

Etkinliğin Adı : MESLEKLER KONUŞUYOR
Yaş Grubu :48-66 Ay

YETERLİK ALANI-KAZANIM-AÇIKLAMASI

Yeterlik Alanı: Mesleki Gelişim

Kazanım:

Bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğunu fark eder.

Kazanım Numarası: 83

Kazanımın Açıklaması:

Mesleklerin toplumda ne işe yaradığını, meslek elemanları olmadığında (Okulda aşçı olmadığında, servis şoförü olmadığında, market/bakkal olmadığında vb.) toplumda/okul hayatında/aile hayatında aksayan yönleri fark etmesi beklenmektedir. Meslekleri iyi ya da kötü diye nitelendirmeden, her mesleğin önemli olduğunu ve her meslek elemanına saygı duymaya ilişkin farkındalık geliştirmesi beklenmektedir. *

Materyaller: Form-1_Örnek Meslekler Ağacı,
Form-2_Meslekler Ağacında Yer Alan
Bazı Mesleklerin Resimleri
Form-3_Çocuğun avucuna
yerleştireceği meslek resmine örnek

Sözcükler-Kavramlar: Meslek,
Meslekler ağacında yer alan
meslek isimleri

Ortam: Sınıf Ortamı *

ETKİNLİK SÜRECİ

"Meslekler Ağacı"nda ya da ağaç şeklindeki "Meslekler Panosu"nda yer alan meslek resimleri çocukların avuçları büyüklüğünde hazırlanır. Kenarından karşılıklı gelecek şekilde lastik takılır. Çocukların avuçlarında mesleklerin resmi gözükecek şekilde, ellerine hazırlanan meslek maskesi geçirilir. Böylece her çocuğun ellerinde iki meslek resmi olması sağlanır.

Çocuklar daire / U düzeninde oturmaları sağlanır.

Her bir öğrenciye ellerinde ki meslek resminin hangi mesleğe ait olduğu sorulur. Cevaplar alındıktan sonra aşağıdakilere benzer sorular ile grup etkileşimi devam eder.

- Diş doktorları olmasaydı ne olurdu?
- Hasta bakıcılar olmasaydı ne olurdu?
- İtfaiyeciler olmasaydı ne olurdu?
- Çocuk doktorları olmasaydı ne olurdu?
- Astronotlar olmasaydı ne olurdu?

1

ETKİNLİK SÜRECİ

- Aşçılar olmasaydı ne olurdu?
- Balıkçılar olmasaydı ne olurdu?
- Polisler olmasaydı ne olurdu?
- Manavlar olmasaydı ne olurdu?
- Kasaplar olmasaydı ne olurdu?
- Askerler olmasaydı ne olurdu?
- Öğretmenler olmasaydı ne olurdu?

Bu ve benzeri sorular öncelikle meslek resmi avucunda olan çocuğa yönelik sorulur. Daha sonra diğer çocuklara "Arkadaşınızın söylediklerine eklemek istediğiniz şeyler var mı?" diye sorulur.

Tüm öğrencilerin konuşmaları tamamlandıktan sonra, bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğu vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

2

Genel Hatırlatma: Dönem başından itibaren mesleki gelişim yeterlilik alanında yer alan kazanımların (ebeveyninin, akrabalarının, okul çalışanlarının, yaşadığı çevredeki meslekler, vb.) etkinlikleri yapılırken her çalışma sonunda yeni öğrenilen mesleklerin, küçük birer resmi sınıfın köşesine yerleştirilecek süs ağacına asılır. Sınıfın köşesinde ağacı koymak için yer yok ise, çocukların göz hizasında olacak şekilde ağaç şeklinde yapılmış bir panoya meslek resimleri asılır.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

❖ Çocukların ellerine meslek resimleri seçilirken, bir elinde profesyonel mesleklerden (doktorluk, öğretmenlik, vb.) diğer elinde ara mesleklerden (hemşirelik, itfaiyecilik, vb.) olmasına özen gösterilmelidir.

❖ Sorulan sorulara cevap veremediği, cevap vermekte zorlandığı düşünülen çocuklar yüreklendirilmeli ve gerekli destek sunulmalıdır. *

AİLE KATILIMI

❖ Ailelerin, çocuklarının "..... mesleği olmasaydı neler olurdu?" gibi sorularla seçilen meslekler hakkında sohbet etmeleri istenir.

❖ Ailelerinde "bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğu" bilinci ve duyarlılığı ile çocuklarla sohbet etmeleri istenir.

❖ Aile bireylerinin farklı mesleklere ait resimleri ellerine geçirerek, benzer bir etkinlik yapmaları konusunda yönlendirilebilirler. *

DEĞERLENDİRME

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdakilere benzer sorular sorularak değerlendirilmesi yapılır.

- Biz bu etkinlikte neler yaptık?
- Ellerinizde hangi meslek resimleri vardı?
- Arkadaşlarınızın ellerinde hangi meslek resimleri vardı?
- Bu meslekler olmasaydı neler olurmuş?

NOT: Bu etkinlik sonrasında, kazanımın çocuklarda gerçekleşme düzeyini gözlemek amacıyla hazırlanan örnek gözlem formu Ek- 5 Form-D'de verilmiştir. *

ÖNERİLEN DİĞER ETKİNLİKLER

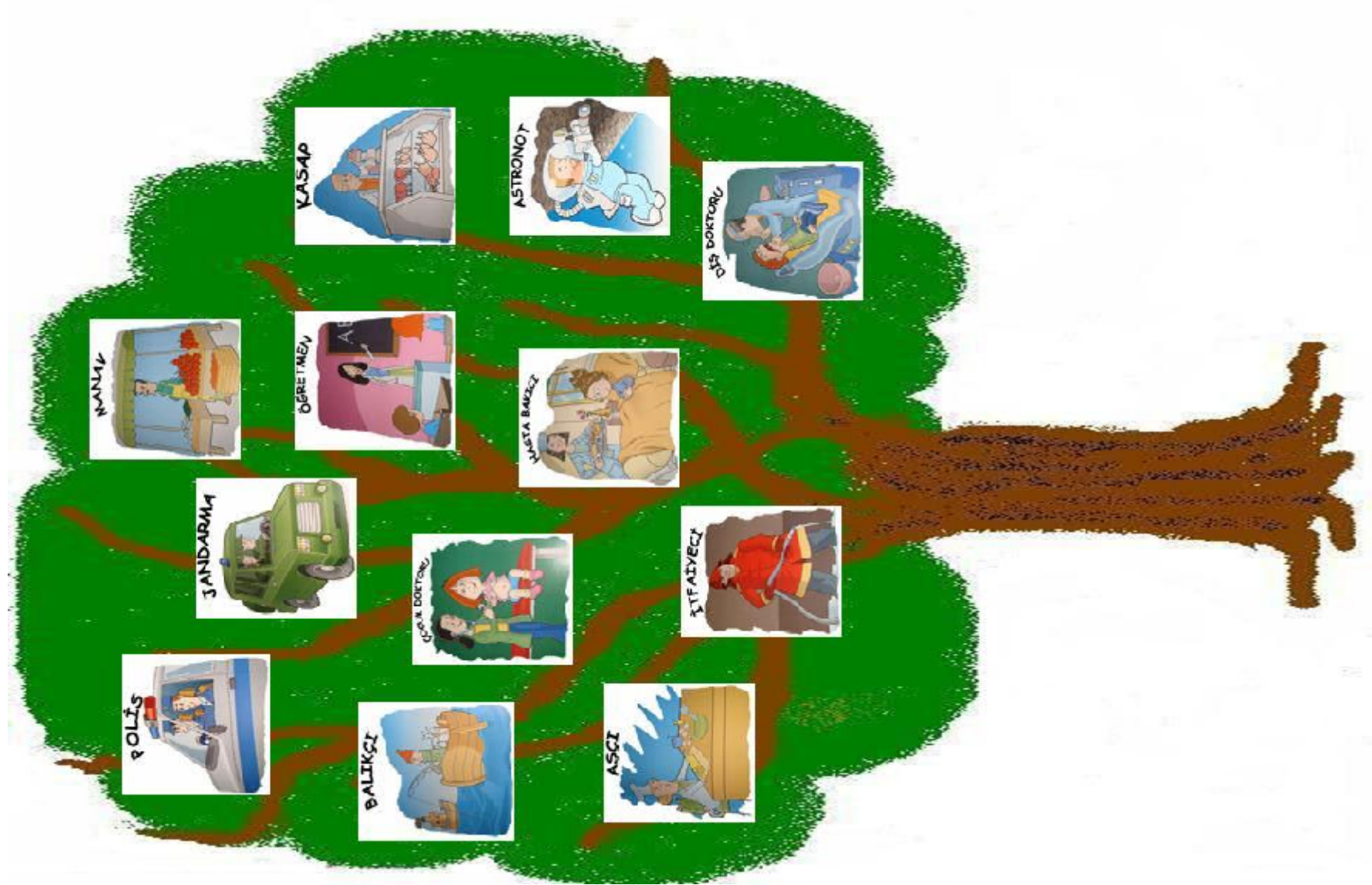
✓ Çocukların ellerindeki meslek resimleri değiştirilerek farklı meslekleri konuşturmaları da istenebilir. *

KAYNAKÇA:

🌈 Etkinlikte Yer Alan Mesleklere İlişkin Resimler
Özgür ALİCAN tarafından resimlenen, Bumin,A.
(2001) Kök Çocuk Ansiklopedisi Cilt-3'ten alınmıştır.

*

Form-1_Örnek Meslekler Ağacı,

Form-2_Meslekler Ağacında Yer Alan Bazı Mesleklerin Resimleri

Form-2_Meslekler Ağacında Yer Alan Bazı Mesleklerin Resimleri

MEB OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI 2012 **EK-3**
SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM ÖZELLİKLERİ, KAZANIM VE GÖSTERGELERİ İLE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK
PROGRAMININ YETERLİK ALANLARININ EŞLEŞTİRİLMESİ

GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ	EŞLEŞEN REHBERLİK YETERLİK ALANLARI
<u>36-48 AYLIK ÇOCUKLARIN SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİMİ</u> 1. Kendisi ile ilgili sorulara cevap verir. 2. Grup oyunlarına katılır. 3. Sıraya girer. 4. Sırasını bekler. 5. Nezaket sözcüklerini kullanır. 6. Duygularını ifade eder. 7. Başkalarının duygusal ifadelerini fark eder. 8. Yetişkin denetiminde kurallara uyar. 9. Basit sorumlulukları yerine getirir. 10. Kendisi hakkında olumlu ifadeler kullanır. 11. Kendine ait nesneleri paylaşır. 12. Gerekli durumlarda izin ister/ izin alır.	Kazanım 1: Kendisine ait özellikleri tanıtır. <u>Göstergeleri:</u> Adını, soyadını, yaşını, Fiziksel özelliklerini ve Duyuşsal özelliklerini söyler.	KENDİNİ KABUL
	Kazanım 2: Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır. <u>Göstergeleri:</u> Anne ve babasının adını, soyadını, mesleğini vb. söyler. Onların ten rengi, saç rengi, boyu, göz rengi gibi fiziksel özelliklerini söyler. Teyze ve amca gibi yakın akrabalarının isimlerini söyler. Telefon numarasını söyler. Evinin adresini söyler.	AİLE VE TOPLUM MESLEKİ GELİŞİM
	Kazanım 3: Olay ya da durumla ilgili duygu ve düşüncelerini özgün yollarla ifade eder. <u>Göstergeleri:</u> Duygu ve düşüncelerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin sonuçlarını söyler. Duygu ve düşüncelerini çeşitli yollarla gösterir. Duygu ve düşüncelerini özgün yollarla ifade eder.	KENDİNİ KABUL KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

<p><u>48–60 AYLIK ÇOCUKLARIN SOSYAL - DUYGUSAL GELİŞİMİ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adını-soyadını ve yaşını söyler. 2. Yetişkinlerin konuşmalarına katılır. 3. Duygularını jest ve mimiklerle ifade eder. 4. Başkalarının duygu durumlarına uygun tepkiler verir. 5. Yetişkin/akran liderliğine uyum gösterir. 6. Bir sorunu olduğu zaman yardım ister. 7. Başkalarına yardım etmeye karşı isteklidir. 8. Başladığı işi sürdürme çabası gösterir. 9. Sosyal problemlerini çözme konusunda çaba gösterir. 10. Gerekli durumlarda bağımsız davranır. <p><u>60–66 AYLIK ÇOCUKLARIN SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİMİ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Evinin adresini söyler. 2.Ebeveynin telefon numarasını söyler. 3.Duygularını belli eder. 4.Başkalarının duygusal ifadelerini açıklar. 5.Kendini özgün yollarla ifade eder. 6.Kurallara uyar. 7.Gerekli durumlarda kuralları başkalarına açıklar. 	<p>Kazanım 4: Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Başkalarının duygularını söyler.</p> <p>Başkalarının duygularının nedenlerini söyler.</p> <p>Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.</p>	<p>KENDİNİ KABUL</p> <p>KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER</p>
--	---	---

<p>8.Aldığı sorumluluğu yerine getirir.</p> <p>9.Kendine güven duyar.</p> <p>10. Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlar.</p> <p>11. Yeni tanıştığı bireylerle kolay iletişim kurar.</p> <p>12. Amaçları doğrultusunda davranır.</p> <p>13. Duygularını kontrol eder.</p> <p>14. Gerekli olduğu durumlarda liderliği üstlenir.</p>	.	
	<p>Kazanım 5: Bir olay ya da durumla ilgili olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Olumsuz duygularını olumlu sözel ifadeler kullanarak açıklar.</p> <p>Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.</p>	KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER
	<p>Kazanım 6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Haklarını söyler.</p> <p>Başkalarının hakları olduğunu söyler.</p> <p>Haksızlığa uğradığında tepki verir.</p> <p>Başkalarına haksızlık yapıldığında tepki verir.</p>	AİLE VE TOPLUM
	<p>Kazanım 7: Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Yetişkin yönlendirilmesi olmadan bir işe başlar.</p> <p>Başladığı işi zamanında bitirmek için çaba gösterir.</p>	EĞİTSEL GELİŞİM
	<p>Kazanım 8: Farklılıklara saygı gösterir.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Kendisinin farklı özellikleri olduğunu söyler.</p> <p>İnsanların farklı özellikleri olduğunu söyler.</p> <p>Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.</p>	KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER
	<p>Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Her ülkenin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.</p> <p>Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.</p> <p>Kendi kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler.</p>	-

	Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. <u>Göstergeleri:</u> Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir. Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir. Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.	AİLE VE TOPLUM
	Kazanım 11: Atatürk’le ilgili etkinliklerde sorumluluk alır. <u>Göstergeleri:</u> Atatürk’le ilgili etkinliklere katılır. Atatürk ile ilgili duygu ve düşüncelerini farklı etkinliklerle ifade eder.	-
	Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar. <u>Göstergeleri:</u> Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler. Kuralların gerekli olduğunu söyler. İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır. Nezaket kurallarına uyar.	OKULA VE ÇEVREYE UYUM EĞİTSEL GELİŞİM KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER AİLE VE TOPLUM
	Kazanım 13: Kendine güvenir. <u>Göstergeleri:</u> Kendine ait beğendiği ve beğenmediği özelliklerini söyler. Grup önünde kendini ifade eder. Gerekli durumlarda farklı görüşlerini söyler. Gerekliğinde liderliği üstlenir.	EĞİTSEL GELİŞİM KENDİNİ KABUL
	Kazanım 14: Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar <u>Göstergeleri:</u> Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler.	AİLE VE TOPLUM

	Aynı kişinin farklı rol ve görevleri olduğunu söyler.	
	Kazanım 15: Başkalarıyla sorunlarını çözer. <u>Göstergeleri:</u> Başkaları ile sorunlarını onlarla konuşarak çözer. Arkadaşlarıyla sorunlarını çözemediği zamanlarda yetişkinlerden yardım ister. Gerekli zamanlarda uzlaşmacı davranır.	KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT
	Kazanım 16: Estetik özellikleri dikkate alarak çevresini düzenler. <u>Göstergeleri:</u> Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler. Çevresini estetik özellikleri dikkate alarak düzenlemek için kendi yapabileceklerine örnek verir. Çevresini estetik bakımdan düzenlemede sorumluluk alır.	-
	Kazanım 17: Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur. <u>Göstergeleri:</u> Duygularını, düşüncelerini ve hayal gücünü kullanarak özgün ürünler yapar.	-
	Kazanım 18: Estetik özellikler taşıyan ürünler oluşturur. <u>Göstergeleri:</u> Etkinliklerde dokusu estetik olan ürünler yapar, rengi estetik olan ürünler yapar, şekli estetik olan ürünler yapar.	-
	Kazanım 19: Sanat eserlerinin estetik özelliklerini açıklar. <u>Göstergeleri:</u> Sanat eserlerinde gördüklerini, işittiklerini ve hissettiklerini söyler. Sanat eserlerinin özelliklerini söyler. Sanat eserlerinin kendisinde yarattığı duyguyu söyler.	-

MEB ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI 2012 **EK-3**
BİLİŞSEL GELİŞİM ÖZELLİKLERİ, KAZANIM VE GÖSTERGELERİ İLE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK
PROGRAMININ YETERLİK ALANLARININ EŞLEŞTİRİLMESİ

GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ	EŞLEŞEN REHBERLİK YETERLİK ALANLARI
<u>36-48 AYLIK ÇOCUKLARIN BİLİŞSEL GELİŞİMİ</u> 1) Zıt kavramları ayırt eder. 2) 1' den 10'a kadar sayar. 3) Bire bir eşleştirme yapar. 4) 8 küple kule yapar. 5) Üç küple köprü yapar. 6) 1'den 10'a kadar olan nesneler içinde istenilen sayıdaki nesneyi gösterir. 7) 4 parçalı yap-bozu tamamlar. 8) Renkleri tanır ve eşleştirir. 9) Resmini gördüğü nesneyi tanımlar. 10) Kendisine söylenen beden kısımlarını gösterir. 11) Cinsiyetini söyler. 12) Modele bakarak iki nesneden oluşan örüntüyü devam ettirir.	Kazanım 1: Nesneye/duruma/olaya dikkatini verir. <u>Göstergeleri:</u> Dikkat edilmesi gereken nesneye/duruma/olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Nesneyi/durumu/olayı ayrıntılarıyla açıklar.	EĞİTSEL GELİŞİM
	Kazanım 2:Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. <u>Göstergeleri:</u> Nesne/durum/olayın ipuçlarını söyler. İpuçlarını birleştirerek tahminini açıklar. Tahmini ile durumu karşılaştırır.	-
	Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar. <u>Göstergeleri:</u> Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler. Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.	-
	Kazanım 4: Nesneleri sayar. <u>Göstergeleri:</u> İleriye/geriye doğru birer birer ritmik sayar. Belirtilen sayı kadar nesneyi gösterir. Saydığı nesnelerin kaç tane olduğunu söyler. Sıra bildiren sayıyı söyler.	-

<p><u>48 – 60 AYLIK ÇOCUKLARIN BİLİŞSEL GELİŞİMİ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) İnsan resmini 6 ögeyi içerecek şekilde çizer. 2) 4 – 10 parçalı yap-bozu tamamlar. 4) Nesneler ile rakamlar arasında ilişki kurar. 5) Nesneleri ortak özelliklerine göre sınıflandırır. 6) 1'den 20'ye kadar birer ritmik sayar. 7) Aynı sayıdaki nesne gruplarını eşleştirir. 8) Verilen iki yarımı birleştirerek bütün oluşturur. 9) Mekânda konum ile ilgili yönergeleri uygular. 10) Bir olayı oluş sırasına göre sıralar. 11) 10 küple kule yapar. 12) Birkaç nesnenin hangi malzemeden 	10'a kadar olan sayılar içerisinde bir sayıdan önce ve sonra gelen sayıyı söyler.	
	<p>Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler. Göstergeleri: Adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, tadını, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler.</p>	-
	<p>Kazanım 6: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre eşleştirir. Göstergeleri: Rengine, şekline, büyüklüğüne, uzunluğuna, dokusuna, sesine, yapıldığı malzemeye, tadına, kokusuna, miktarına, kullanım amaçlarına ve dokunsal özelliklerine göre ayırt eder, eşleştirir. Nesne/varlıkları birebir eşleştirir. Eş nesne/varlıkları gösterir.</p>	-
	<p>Kazanım 7: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar. Göstergeleri: Rengine, şekline, büyüklüğüne, uzunluğuna, dokusuna, sesine, yapıldığı malzemeye, tadına, kokusuna, miktarına, kullanım amaçlarına ve dokunsal özelliklerine göre gruplar.</p>	-
	<p>Kazanım 8: Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır. Göstergeleri: Rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, tadını, miktarını ve kullanım amaçlarını ayırt eder, karşılaştırır.</p>	-

<p>yapıldığını söyler.</p> <p>13) Farklı dokulardaki nesneleri ayırt eder.</p> <p>14) Renkleri isimlendirir.</p> <p>15) Kısa bir süre önce gördüğü nesne/kışı/ resimle ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>16) Resimlerdeki eksik parçaları modele bakarak tamamlar.</p> <p>17) Gösterilen resimlerden öykü oluşturur.</p> <p>18) Neden-sonuç ilişkisi içeren sorulara cevap verir.</p> <p>19) Nesneleri çeşitli özelliklerine göre karşılaştırır.</p> <p>20) İki nesneden oluşan örüntüler kurar.</p> <p>21) Seslerdeki farklılıkları (yüksek ses, kalın/ince ses gibi) ayırt eder.</p>	<p>Kazanım 9: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre sıralar.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Uzunluklarına, büyüklüklerine, miktarlarına, ağırlıklarına, renk tonlarına göre sıralar.</p>	-
	<p>Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Nesnenin mekândaki konumunu söyler.</p> <p>Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir.</p> <p>Mekânda konum alır.</p>	-
	<p>Kazanım 11: Nesneleri ölçer.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Ölçme sonucunu tahmin eder.</p> <p>Standart olmayan birimlerle ölçer.</p> <p>Ölçme sonucunu söyler.</p> <p>Ölçme sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır.</p> <p>Standart ölçme araçlarını söyler.</p>	-
<p><u>60 -66 AYLIK ÇOCUKLARIN BİLİŞSEL GELİŞİMİ</u></p>	<p>Kazanım 12: Geometrik şekilleri tanır.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Geometrik şekillerin özelliklerini söyler.</p> <p>Geometrik şekillere benzeyen nesneleri gösterir.</p> <p>Gösterilen geometrik şeklin ismini söyler.</p>	-
<p>1) Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.</p> <p>2) 10–25 parçalı yap-bozu tamamlar.</p> <p>3) Geometrik şekilleri birleştirerek yeni şekiller oluşturur.</p> <p>4) 6–10 nesneyi herhangi bir özelliğine göre</p>	<p>Kazanım 13: Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır.</p> <p><u>Göstergeleri:</u></p> <p>Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir.</p> <p>Gösterilen sembolün anlamını söyler.</p>	<p>GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT</p>

<p>gruplandırır.</p> <p>5) 1'den 10'a kadar olan nesne grupları ile rakamlar arasında ilişki kurar.</p> <p>6) 1'den 10'a kadar olan nesneleri kullanarak toplama yapar.</p> <p>7) 1'den 10'a kadar olan nesneleri kullanarak çıkartma yapar.</p> <p>8) Yarım ve bütün olan nesneleri gösterir.</p> <p>9) 1'den 20'ye kadar olan rakamları sıralar.</p> <p>10) Eşleştirme, ilişki kurma, gruplandırma ve sıralamayı nasıl yaptığını açıklar.</p> <p>11) Neden sonuç ilişkilerini kurar.</p> <p>12) Kısa bir süre gösterilen bir resimdeki ayrıntıları hatırlar.</p> <p>13) Bir olaydan sonra ne olabileceğini tahmin eder.</p> <p>14) Nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.</p> <p>15) Bir dizi içerisindeki nesnelerin birbirlerine göre konumlarını söyler.</p> <p>16) Miktar bildiren kıyaslama ifadeleri kullanır.</p> <p>17) Haftanın günlerini sırasıyla söyler.</p> <p>18) 20'ye kadar ritmik sayar.</p> <p>19) Günün farklı zaman dilimlerinin isimlerini söyler.</p>	<p>Kazanım 14: Nesnelerle örüntü oluşturur. <u>Göstergeleri:</u> Modele bakarak nesnelerle örüntü oluşturur. En çok üç öğeden oluşan örüntüdeki kuralı söyler. Bir örüntüde eksik bırakılan öğeyi söyler, tamamlar. Nesnelerle özgün bir örüntü oluşturur.</p> <p>Kazanım 15: Parça-bütün ilişkisini kavrar. <u>Göstergeleri:</u> Bir bütünün parçalarını söyler. Bir bütünü parçalara böler. Bütün ve yarımı gösterir. Parçaları birleştirerek bütün elde eder.</p> <p>Kazanım 16: Nesneleri kullanarak basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapar. <u>Göstergeleri:</u> Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekler. Nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesneyi ayırır.</p> <p>Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar. <u>Göstergeleri:</u> Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.</p> <p>Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar. <u>Göstergeleri:</u> Olayları oluş zamanına göre sıralar. Zaman ile ilgili kavramları anlamına uygun şekilde açıklar. Zaman bildiren araçların işlevlerini açıklar.</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>
---	---	--

20) Yaptığı işe dikkatini verir. 21) Problem durumunun çözümüne yönelik akıl yürütür. 22) Somut nesneleri kullanarak grafik oluşturur. 23) Nesne grafiğini okur. 24) Üç öğeden oluşan örüntüler oluşturur.	Kazanım 19: Problemleri çözer. <u>Göstergeleri:</u> Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer.	KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER
	Kazanım 20: Nesne grafiği hazırlar. <u>Göstergeleri:</u> Nesneleri kullanarak grafik oluşturur. Grafiği oluşturan nesneleri ya da sembolleri sayar. Nesneleri sembollerle göstererek grafik oluşturur. Grafiği inceleyerek sonuçları açıklar.	-
	Kazanım 21: Atatürk'ü tanır. <u>Göstergeleri:</u> Atatürk'ün hayatıyla ilgili belli başlı olguları söyler. Atatürk'ün kişisel özelliklerini söyler.	-
	Kazanım 22: Atatürk'ün Türk toplumu için önemini açıklar. <u>Göstergeleri:</u> Atatürk'ün değerli bir insan olduğunu söyler. Atatürk'ün getirdiği yenilikleri söyler. Atatürk'ün getirdiği yeniliklerin önemini söyler.	-

MEB OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI – 2012 **EK-3**
ÖZBAKIM BECERİLERİNE İLİŞKİN KAZANIM VE GÖSTERGELERİ İLE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK
PROGRAMININ YETERLİK ALANLARININ EŞLEŞTİRİLMESİ

GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	KAZANIM VE GÖSTERGELERİ	EŞLEŞEN REHBERLİK YETERLİK ALANLARI
<u>36–48 AYLIK ÇOCUKLARIN ÖZBAKIM BECERİLERİ</u> 1) Kendi kendine yemek yer. 2) Düğmesiz ve bağısız giysileri yardımsız çıkarır. 3) Yardımla giyinir. 4) Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder. 5) Ellerini ve yüzünü yardımla yıkar, kurular. 6) Dişlerini yardımla fırçalar. 7) Saçını yardımla tarar. 8) Tuvalet gereksinimini yardımla karşılar. 9) Kendine ait eşyaları toplar.	Kazanım 1: Bedeniyle ilgili temizlik kurallarını uygular. <u>Göstergeleri:</u> Saçını tarar, dişini fırçalar, elini, yüzünü yıkar, tuvalet gereksinimine yönelik işleri yapar.	GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT
	Kazanım 2: Giyinme ile ilgili işleri yapar. <u>Göstergeleri:</u> Giysilerini çıkarır, giyer, düğme açar/kapar, ayakkabı bağcıklarını çözer/bağlar.	GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT EĞİTSEL GELİŞİM KENDİNİ KABUL
	Kazanım 3: Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar. <u>Göstergeleri:</u> Ev ve okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır, toplar, katlar, asar, yerleştirir.	GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT
	Kazanım 4: Yeterli ve dengeli beslenir. <u>Göstergeleri:</u> Yiyecek ve içecekleri yeterli miktarda yer/içer. Öğün zamanlarında yemek yemeye çaba gösterir. Sağlığı olumsuz etkileyen yiyecekleri ve içecekleri yemekten/içmekten kaçınır.	GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT
<u>48–60 AYLIK ÇOCUKLARIN ÖZBAKIM BECERİLERİ</u> 1) Saçını tarar. 2) Giysilerini yardımsız çıkarır, giyer. 3) Giysisindeki büyük düğmeleri ilikler, çözer. 4) Giysilerini asar. 5) Ayakkabılarını yardımla bağlar. 6) Ellerini ve yüzünü yardımsız yıkar.		

<p>7) Dişlerini fırçalar. 8) Sofra kurallarına uyar. 9) Yemekle ilgili araç gereçleri uygun kullanır. 10)Ev işlerine yardımcı olur. <u>60–66 AYLIK ÇOCUKLARIN ÖZBAKIM BECERİLERİ</u> 1) Dişlerini fırçalar. 2) Elini yüzünü yıkar, kurular. 3) Vücudunu yıkar. 4) Tuvalet gereksinimini kendi başına karşılar. 5) Günlük işlerde sorumluluk alır ve yerine getirir. 6) Hava şartlarına uygun giysiler seçer. 7) Giysilerini kendi kendine çıkarır, giyinir. 8) Giysilerinin düğme ve çıt çıtlarını çözer ilikler. 9) Ayakkabılarını bağlar. 10)Yemek araç gereçlerini yetişkin gibi kullanır. 11)Yemek tabaklarını ya da servis tepsisini taşır. 12)Temizlikle ilgili malzemeleri doğru kullanır. 13)Tehlike yaratacak durumları fark eder.</p>	<p>Yiyecekleri yerken sağlık ve görgü kurallarına özen gösterir.</p>	
	<p>Kazanım 5: Dinlenmenin önemini açıklar. <u>Göstergeleri:</u> Kendisi için dinlendirici olan etkinliklerin neler olduğunu söyler. Dinlendirici etkinliklere katılır. Dinlenmediğinde ortaya çıkabilecek sonuçları söyler.</p>	<p>GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT</p>
	<p>Kazanım 6: Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır. <u>Göstergeleri:</u> Beslenme sırasında uygun araç ve gereçleri kullanır. Beden temizliğiyle ilgili malzemeleri kullanır. Çevre temizliği ilgili araç ve gereçleri kullanır.</p>	<p>GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT</p>
	<p>Kazanım 7: Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur. <u>Göstergeleri:</u> Tehlikeli olan durumları söyler. Kendini tehlikelerden ve kazalardan korumak için yapılması gerekenleri söyler. Temel güvenlik kurallarını bilir. Tehlikeli olan durumlardan, kişilerden, alışkanlıklardan uzak durur. Herhangi bir tehlike ve kaza anında yardım ister.</p>	<p>GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT</p>
	<p>Kazanım 8: Sağlığı ile ilgili önlemler alır. <u>Göstergeleri:</u> Sağlığını korumak için yapması gerekenleri söyler. Sağlığına dikkat etmediğinde ortaya çıkabilecek sonuçları açıklar. Sağlığını korumak için yapması gerekenleri uygular.</p>	<p>GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT</p>

MEB OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI - 2012
DİL GELİŞİMİ ÖZELLİKLERİ, KAZANIM VE GÖSTERGELERİ İLE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMININ
YETERLİLİK ALANLARININ EŞLEŞTİRİLMESİ

GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	KAZANIM VE GÖSTERGELERİ	EŞLEŞEN REHBERLİK YETERLİK ALANLARI
<u>36-48 AYLIK ÇOCUKLARIN DİL GELİŞİMİ</u> 1. Sesin geldiği yönü söyler. 2. 3-4 sözcüklü cümleler kurar. 3. Neden, nasıl, kim gibi sorular sorar. 4. Geçmiş zaman ifadelerini kullanır. 5. Konuşmalarında isim ve fiilleri kullanır. 6. Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır. 7. Konuşmalarında sıfatları kullanır. 8. Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır. 9. Sohbeta katılır. 10. Duygularını sözel olarak ifade eder. 11. Nesnelerin işlevlerini anlar. 12. İfadelerinin çoğu anlaşılır. 13. Konuşmasında bazı ses hataları yapar. 14. 2 veya 3 ardışık yönergeyi yerine getirir. 15. Kendi kendine şarkı ve tekerleme söyler. 16. Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir. 17. İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	Kazanım 1: Sesleri ayırt eder. Göstergeleri: Sesin geldiği yönü söyler. Sesin kaynağının ne olduğunu söyler. Sesin özelliğini söyler. Sesler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler. Verilen sese benzer sesler çıkarır.	-
	Kazanım 2: Sesini uygun kullanır. Göstergeleri: Konuşurken/şarkı söylerken nefesini doğru kullanır. Konuşurken/şarkı söylerken sesinin tonunu ayarlar. Konuşurken/şarkı söylerken sesinin hızını ayarlar. Konuşurken/şarkı söylerken sesinin şiddetini ayarlar.	KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER
	Kazanım 3: Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar. Göstergeleri: Düz cümle, olumsuz cümle, soru cümlesi ve bileşik cümle kurar. Cümlelerinde öğeleri doğru kullanır.	-
	Kazanım 4: Konuşurken dilbilgisi yapılarını kullanır. Göstergeleri: Cümle kurarken ve tamamlarken isim, fiil, sıfat, bağlaç, çoğul ifadeler, zarf, zamir, edat, isim durumları ve olumsuzluk yapılarını kullanır.	

**48–60 AYLIK ÇOCUKLARIN
DİL GELİŞİMİ**

1. Sesin özelliğini söyler.
2. Sesin kaynağının ne olduğunu söyler.
3. Bileşik cümleler kurar.
4. 4–5 sözcüklü cümle kurar.
5. Konuşmalarında bağlaçları kullanır.
6. Konuşmalarında olumsuz sözcük yapıları kullanır.
7. Konuşmalarında edat kullanır.
8. Zıt anlamlı sözcükleri kullanır.
9. Sözcüklerin anlamlarını sorar.
10. Nesnelerin işlevlerini sorar.
11. Nesnelerin işlevleriyle ilgili soruları yanıtlar.
12. Neden, nasıl, kim gibi sorulara yanıt verir.
13. Üç veya dört ardışık yönergeyi yerine getirir.
14. Görüş alanı dışındaki nesnelerle ilgili yönergeleri yerine getirir.
15. Kısa, basit öykülerle ilgili soruları yanıtlar.
16. Az sayıda ses hatasıyla konuşur.
17. Deneyimleriyle ilgili konuşur.

60–66 AYLIK ÇOCUKLARIN

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.

Göstergeleri:

Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar.
Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır.
Konuşmayı sürdürür.
Konuşmayı sonlandırır.
Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır.
Sohbete katılır. Konuşmak için sırasını bekler.
Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.

**KİŞİLER ARASI
İLİŞKİLER**

<p><u>DİL GELİŞİMİ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sesler arasındaki farklılıkları söyler. 2. Sesler arasındaki benzerlikleri söyler. 3. Verilen sese benzer sesler çıkarır. 4. Sesinin tonunu, hızını, şiddetini ayarlar. 5. Sıralı ve bileşik cümleler kurar. 6. Cümlelerinde özneye uygun fiil kullanır. 7. 6 ve daha fazla sözcükten oluşan cümleler kurabilir. 8. Geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanı kullanır. 9. “Kim, ne, ne zaman, nerede, neden, nasıl?” gibi sorular sorar. 10. “Kim, ne, ne zaman, nerede, neden, nasıl?” gibi soruları yanıtlar. 11. Cümlelerinde “çünkü, daha sonra” gibi bağlaçlar kullanır. 12. İşaret ve kişi zamirlerini kullanır. 13. Konuşmalarında zaman zarflarını kullanır. 14. Çoğunlukla dilbilgisi kurallarını doğru kullanır. 15. Bazı sözcüklerin zıt, eş ve eşsesli anlamlarını söyler. 16. Sohbeta katılır ve sohbeti sürdürür. 17. Akıcı konuşur. 18. Dinlediği bir öyküyü anlatır. 19. Resim, nesne, ya da olaylar arasında ilişki kurarak anlamlı öykü anlatır. 20. Konuşmalarında mizahı kullanır. 21. Çevresindeki yazılı materyalleri tanır. 		
	<p>Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. <u>Göstergeleri:</u> Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır. Zıt anlamlı sözcükleri kullanır. Eş anlamlı sözcükleri kullanır. Eş sesli sözcükleri kullanır.</p>	<p>KENDİNİ KABUL</p>
	<p>Kazanım 7: Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. <u>Göstergeleri:</u> Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.</p>	<p>EĞİTSEL GELİŞİM</p>
	<p>Kazanım 8: Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. <u>Göstergeleri:</u> Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır. Dinlediklerini/izlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü gibi çeşitli yollarla sergiler.</p>	<p>-</p>
	<p>Kazanım 9: Sesbilgisi farkındalığı gösterir. <u>Göstergeleri:</u> Sözcüklerin başlangıç seslerini söyler. Sözcüklerin sonunda yer alan sesleri söyler. Aynı sesle başlayan sözcükler üretir. Aynı sesle biten sözcükler üretir. Şiir, öykü ve tekerlemedeki uyağı söyler. Söylenen sözcükle uyaklı başka sözcük söyler.</p>	<p>-</p>

<p>22. Yazının bir anlam ifade ettiğini bilir.</p> <p>23. Yetişkinlere duygu ve düşüncelerini anlatır.</p> <p>24. Okumanın günlük yaşamdaki yeriyle ilgili konuşmalara katılır.</p> <p>25. Yazının yönünü gösterir.</p> <p>26. Kitaplarda anlam taşıyan ögenin yazı olduğunu söyler.</p> <p>27. Kitaptaki resimlere bakarak okuyormuş gibi yapar.</p>	<p>Kazanım 10: Görsel materyalleri okur. Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.</p> <p>Kazanım 11: Okuma farkındalığı gösterir. Göstergeleri: Çevresinde bulunan yazılı materyaller hakkında konuşur. Yetişkinden kendisine kitap okumasını ister. Okumayı taklit eder. Okumanın günlük yaşamdaki önemini açıklar.</p> <p>Kazanım 12: Yazı farkındalığı gösterir. Göstergeleri: Çevresindeki yazıları gösterir. Gördüğü yazının ne ile ilgili olduğunu tahminen söyler. Yazılı materyallerde noktalama işaretlerini gösterir. Yazının yönünü gösterir. Duygu ve düşüncelerini yetiştikine yazdırır. Yazının günlük yaşamdaki önemini açıklar.</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>
---	--	----------------------------

**MOTOR GELİŞİM ÖZELLİKLERİ, KAZANIM VE GÖSTERGELERİ İLE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI
YETERLİK ALANLARININ EŞLEŞTİRİLMESİ**

GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	KAZANIM VE GÖSTERGELERİ	EŞLEŞEN REHBERLİK YETERLİK ALANLARI
<u>36–48 AYILIK ÇOCUKLARIN MOTOR GELİŞİMİ</u> 1) Düz çizgide yürür. 2) Kollarını sağ kol sol bacak/sol kol sağ bacak salınımı yaparak koşar. 3) Çift ayakla yerinde sıçrar. 4) Tek ayak üzerinde sıçrar. 5) Durduğu noktadan çift ayak öne doğru atlar. 6) Değişik yönlerle yuvarlanır. 7) Topu iki eliyle hedefe atar. 8) Topu yere vurup tutar. 9) Durduğu yerde ayakla sabit topa vurur. 10) Atılan topu tüm vücudu ile tutar. 11) Raketle yukarıya doğru topa vurur. 12) Tek ayak üzerinde 4–5 saniye durur. 13) Denge tahtasında kısa mesafe yürür. 14) Bisikletle pedal çevirerek ilerler. 15) Sıvıları bir kaptan başka bir kaba boşaltır. 16) Yumuşak malzemeleri kullanarak değişik şekiller oluşturur. 17) Verilen basit şekilleri keser.	Kazanım 1: Yer değiştirme hareketleri yapar. Göstergeleri: Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar. Yönergeler doğrultusunda yürür. Yönergeler doğrultusunda koşar. Belli bir yükseklikten atlar. Belli bir yüksekliğe zıplar. Belli bir yüksekliğe tırmanır. Tırmanılan yükseklikten iner. Engelin üzerinden atlar. Koşarak bir engel üzerinden atlar. Çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler. Tek ayak üzerinde sıçrayarak belirli mesafede ilerler. Belirlenen mesafede yuvarlanır. Belirlenen noktadan çift ayakla ileriye doğru atlar. Kayma adımı yaparak belirli mesafede ilerler. Galop yaparak belirli mesafede ilerler. Sekerek belirli mesafede ilerler. Öne yuvarlanır.	-
	Kazanım 2: Denge hareketleri yapar. Göstergeleri: Ağırlığını bir noktadan diğerine aktarır. Atlama, konma, başlama, durma ile ilgili denge hareketlerini yapar. Tek ayak üzerinde durur. Tek ayak üzerinde sıçrar.	-

- 18) Baskı-yapıştırma işlerini yapar.
19) Daire şeklini çizer.
20) 8 küple kule yapar.
21) Müzik eşliğinde serbest dans eder.

**48—60 AYLIK ÇOCUKLARIN
MOTOR GELİŞİMİ**

- 1) Dairesel çizgide yürür.
2) Koşarken komutla yön değiştirir.
3) 30 cm. yükseklikten atlar.
4) Engelin üzerinden çift ayak atlar.
5) Durduğu yerden kollarından kuvvet alarak çift ayakla ileri doğru atlar.
6) Tek ayak üzerinde ritmik olarak 4—6 kere sıçrar.
7) Galop hareketini yapar.
8) Kayma adımı yaparak ilerler.
9) Tek ayakla sekme hareketi yapar.
10) Topu yerde 3 kere sektirir.
11) Küçük topu tek elle atar.
12) Atılan topu elleriyle tutar.
13) Küçük topu yerden yuvarlar.
14) Koşarak sabit topa ayakla vurur.
15) Raket/sopa ile sabit topa vurur.
16) Tek ayak üzerinde 7-8 saniye durur.
17) Denge tahtasında ayak değiştirerek yürür.
18) Bisikletle köşeleri döner.
19) Yardımla öne yuvarlanır (takla atar).

Bireysel ve eşli olarak denge hareketleri yapar.
Çizgi üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.
Denge tahtası üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.

<p>20)Basit dans adımları yapar.</p> <p>21)Sembolleri kopya eder.</p> <p>22)Nesneleri ipe dizer.</p> <p><u>60–66 AYLIK ÇOCUKLARIN MOTOR GELİŞİMİ</u></p> <p>1) Engelin üzerinden koşarak atlar.</p> <p>2) Ritmik olarak galop hareketini yapar.</p> <p>3) Ritmik olarak seker.</p> <p>4) Tek ayak sıçrayarak 2-3 m. ilerler.</p> <p>5) Topu tek elle omuz üstünden atar.</p> <p>6) Topu tek elle yerden yuvarlar.</p> <p>7) Belli bir mesafedeki hedefi vurur.</p> <p>8) Topu yerde 5–6 kere sektirir.</p> <p>9) İp atlar.</p> <p>10)Vücudunun farklı bölümlerini kullanarak dengede durur.</p> <p>11)Tek ayak üzerinde 9–10 saniye durur.</p> <p>12)Yardımsız öne yuvarlanır (takla atar).</p> <p>13)Çeşitli hareketleri müzik ve ritim eşliğinde ardı ardına yapar.</p> <p>14)Yumuşak malzemeleri kullanarak 2-3 parçalı kompozisyonlar oluşturur.</p> <p>15)Model gösterildiğinde kâğıdı çapraz şekilde katlar.</p>	<p>Kazanım 3: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Bireysel ve eşli olarak nesneleri kontrol eder. Küçük top ile omuz üzerinden atış yapar. Atılan topu elleri ile tutar. Koşarak duran topa ayakla vurur. Küçük topu tek elle yerden yuvarlar. Raket/sopa ile sabit topa vurur. Topu olduğu yerde ritmik olarak sektirir. Farklı boyut ve ağırlıktaki nesneleri hedefe atar. İp atlar.</p> <p>Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri: Nesneleri toplar. Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri kopartır/yırtar, sıkar, çeker/gerer, açar/kapar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.</p>	<p>-</p> <p>-</p>
---	--	-------------------

<p>16) Yatay, dikey, eğri ve eğik çizgiler çizer ve bunlardan yeni bir şekil oluşturur.</p> <p>17) Kalem doğru tutar.</p>	<p>Kazanım 5: Ritim ve müzik eşliğinde hareket eder.</p> <p>Göstergeleri:</p> <p>Bedenini kullanarak ritim çalışması yapar.</p> <p>Nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar.</p> <p>Vurmalı çalgıları kullanarak ritim çalışması yapar.</p> <p>Basit dans adımlarını yapar.</p> <p>Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.</p> <p>Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.</p>	-
---	--	---

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI
İHTİYAÇ ANALİZİ FORMU (Anne-Baba Formu)**

Cocuğun Kaç Aylık Olduğu :

.... / / 20...

Cinsiyeti :

Sayın anne-baba / veli,

Sizden doldurmanız istenilen bu form, çocukların eğitsel, kişisel ve mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla uygulanan “Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı”nda yer alan kazanımlardan çocuğun gelişim düzeyine ve ihtiyaçlarına uygun olanların belirlenmesi amacıyla kullanılacaktır. Liste halinde verilmiş olan kazanım ifadelerini okuyunuz ve çocuğunuz için ihtiyaç olarak gördüğünüz ifadenin karşısına yeterli düzeyini “Hiç”, “Çok Az”, “Orta”, “Oldukça”, “Tamamen” derecelemelerinden uygun gördüklerinizi işaretleyiniz. Forma isim yazmak zorunda değilsiniz.

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ				
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen
OKULA VE ÇEVREYE UYUM	1.	Evinin çevresinde bulunan varlıkları söyler.					
	2.	Okula geliş gidiş yolunda gördüklerini söyler.					
	3.	Okulunun semtini, adını, sınıfının ismini söyler.					
	4.	Öğretmeninin dışındaki okul çalışanlarını tanır.					
	5.	Okuluna ilişkin duygularını açıklar.					
	6.	Sınıfın bir üyesi olduğunu fark eder.					
	7.	Okulun bir üyesi olduğunu fark eder.					
	8.	Kuralların neden var olduğunu söyler.					
	9.	Grup oyunlarının kurallarına uygun davranır.					
	10.	Sınıf kurallarına uyar.					
	11.	Okul kurallarına uyar.					

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ				
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen
EĞİTSEL GELİŞİM	12.	Yönergeleri takip etmenin nedenlerini açıklar.					
	13.	Öğretmenin sözel / görsel yönergelerine uyar.					
	14.	Sabırlı olmanın önemini açıklar.					
	15.	İsteklerini elde etmek için çaba gösterir.					
	16.	Başarıya ulaşmanın önemini açıklar.					
	17.	Başarılı olabilmenin ön koşulları olduğunu fark eder.					
	18.	Yeni bir şey öğrenmenin önemini fark eder.					
	19.	Amaç belirlemenin önemini açıklar.					
	20.	Bağımsız iş yapmanın önemini fark eder.					
	21.	Günlük yaşamda kendisine ait işleri yapar.					
	22.	İlkokula ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.					

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ				
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen
KENDİNİ KABUL	23.	Kendini tanıtan özellikleri söyler.					
	24.	Kendinde gördüğü olumlu özelliklerini söyler.					
	25.	Yapmaktan hoşlandığı ve hoşlanmadığı etkinlikleri / faaliyetleri açıklar.					
	26.	Bir olay ya da durumla ilgili duygularını açıklar.					
	27.	Temel duyguların (mutlu, üzgün, kızgın, korku, şaşkınlık) dışındaki duyguların neler olduğunu söyler.					
	28.	Hata yapılabilceğini fark eder.					
	29.	Evdeki basit işlerde sorumluluk alır.					
	30.	Basit düzeyde verilen görevleri tamamlar.					
	31.	Bir iş yaparken dikkat toplamanın önemini söyler.					
	32.	Bir işi istekli yapmanın önemini farkında olur.					

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ				
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen
KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER	33.	Kendini ifade etmenin önemini açıklar.					
	34.	Paylaşmanın önemini açıklar.					
	35.	Başkalarına yardım etmenin önemini söyler.					
	36.	İnsanların farklı özellikleri olduğunu açıklar.					
	37.	Farklı özelliklere sahip bireylere nasıl davranılması gerektiğine örnek verir.					
	38.	İletişimde nezaket sözcüklerini kullanır.					
	39.	Başkalarının başarılarını tebrik eder.					
	40.	Akranları ile oyun oynamanın önemini açıklar.					
	41.	Akranları ile oyun oynamaya istekli davranır.					
	42.	Her bireyin özel alanı olduğunu söyler.					
	43.	Bireylerin özel alanlarına saygı duyulması gerektiğini fark eder.					
	44.	Gerektiğinde “hayır” der.					
	45.	Kendisini üzen durumları başkası ile paylaşmanın önemini fark eder.					
	46.	Zorbalıkla karşılaştığında yapılması gerekenleri söyler.					
	47.	Olaylar karşısında başkalarının ne hissettiğini açıklar.					
	48.	Karar vermenin önemini açıklar.					
	49.	İsteklerini uygun yolla ifade etmenin önemini söyler.					
	50.	Günlük yaşamda sorunlarını çözmeye yönelik çaba gösterir.					
	51.	Kişiler arası ilişkilerde iletişimin önemini söyler.					
	52.	Beden dilinin iletişimde etkili olduğunu söyler.					
	53.	İşbirliği yapmanın önemini açıklar.					

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ				
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen
AİLE VE TOPLUM	54.	Ailede bireyler arası dayanışma ve yardımlaşmanın önemini söyler.					
	55.	Arkadaşlığın” önemini söyler.					
	56.	Olumlu iletişim kurmanın önemini fark eder.					
	57.	Hak ve sorumlulukların farkında olur.					
	58.	Haklarının ve sorumluluklarının olduğunu söyler.					
	59.	Aile içinde kuralların önemini ifade eder.					
	60.	Toplumu düzenleyen kuralları söyler.					
	61.	Toplumumuzun değerlerinin neler olduğunu söyler.					
	62.	Duyarlı olmaya örnek verir.					
	63.	Yakın akrabalarının kimler olduğunu söyler.					
	64.	Bireylerin farklı toplumsal rolleri olduğunu söyler.					
	65.	Kitle iletişim araçlarının insan hayatındaki önemini açıklar.					

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ				
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen
GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT	66.	Sağlıklı olmak için yapılması gerekenleri açıklar.					
	67.	Sağlıklı ve dengeli beslenmenin önemini açıklar.					
	68.	Günlük yaşamda tehlike oluşturabilecek durumları açıklar.					
	69.	Güvenli yaşam için yapması gerekenleri söyler.					
	70.	Acil durumlarda nerelerden ve kimlerden yardım alınabileceğini ifade eder.					
	71.	Kitle iletişim araçlarını bilinçli kullanmanın gereğini açıklar.					

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ				
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen
MESLEKİ GELİŞİM	72.	Sevdiği etkinlikleri söyler.					
	73.	Başarılı olduğu etkinlikleri açıklar.					
	74.	Ebeveynlerinin mesleklerini söyler.					
	75.	Akrabalarının mesleklerini söyler.					
	76.	Ebeveynlerinin mesleklerini basit düzeyde tanıtır.					
	77.	Okul çalışanlarının mesleklerini söyler.					
	78.	Yaşadığı çevredeki mesleklerin adını söyler.					
	79.	Yetişkinlerin neden meslek sahibi olmaları gerektiğini açıklar.					
	80.	Büyüyünce ne olmak istediği ile ilgili hayallerini söyler.					
	81.	Toplumda çeşitli mesleklerin olduğunu söyler.					
	82.	Mesleklerin benzer ve farklı yönlerini açıklar.					
	83.	Bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğunu fark eder.					

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI
İHTİYAÇ ANALİZİ FORMU (Öğretmen Formu)**

Çocuğun Adı Soyadı:

.... / / 20...

Kaç Aylık Olduğu :

Cinsiyeti :

Sayın öğretmen,

Sizden doldurmanız istenilen bu form, çocukların eğitsel, kişisel ve mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla uygulanan “Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı”nda yer alan kazanımlardan, çocuğun gelişim düzeyine ve ihtiyaçlarına uygun olanların belirlenmesi amacıyla kullanılacaktır. Liste halinde verilmiş olan kazanım ifadelerini okuyunuz ve çocuğunuz için ihtiyaç olarak gördüğünüz ifadenin karşısına yeterlik düzeyini “Hiç”, “Çok Az”, “Orta”, “Oldukça”, “Tamamen” derecelemelerinden uygun gördüklerinizi işaretleyiniz. Ayrıca kazanımların öncelik derecesini de yeterlik alanı içindeki sıralamasını yapınız.

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ					Öncelik Derecesi
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen	
OKULA VE ÇEVREYE UYUM	1.	Evinin çevresinde bulunan varlıkları söyler.						
	2.	Okula geliş gidiş yolunda gördüklerini söyler.						
	3.	Okulunun semtini, adını, sınıfının ismini söyler.						
	4.	Öğretmeninin dışındaki okul çalışanlarını tanır.						
	5.	Okuluna ilişkin duygularını açıklar.						
	6.	Sınıfın bir üyesi olduğunu fark eder.						
	7.	Okulun bir üyesi olduğunu fark eder.						
	8.	Kuralların neden var olduğunu söyler.						
	9.	Grup oyunlarının kurallarına uygun davranır.						
	10.	Sınıf kurallarına uyar.						
	11.	Okul kurallarına uyar.						

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ					Öncelik Derecesi
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen	
EĞİTSEL GELİŞİM	12.	Yönergeleri takip etmenin nedenlerini açıklar.						
	13.	Öğretmenin sözel / görsel yönergelerine uyar.						
	14.	Sabırlı olmanın önemini açıklar.						
	15.	İsteklerini elde etmek için çaba gösterir.						
	16.	Başarıya ulaşmanın önemini açıklar.						
	17.	Başarılı olabilmenin ön koşulları olduğunu fark eder.						
	18.	Yeni bir şey öğrenmenin önemini fark eder.						
	19.	Amaç belirlemenin önemini açıklar.						
	20.	Bağımsız iş yapmanın önemini fark eder.						
	21.	Günlük yaşamda kendisine ait işleri yapar.						
	22.	İlkokula ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.						

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ					Öncelik Derecesi
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen	
KENDİNİ KABUL	23.	Kendini tanıtan özellikleri söyler.						
	24.	Kendinde gördüğü olumlu özelliklerini söyler.						
	25.	Yapmaktan hoşlandığı ve hoşlanmadığı etkinlikleri / faaliyetleri açıklar.						
	26.	Bir olay ya da durumla ilgili duygularını açıklar.						
	27.	Temel duyguların (mutlu, üzgün, kızgın, korku, şaşkınlık) dışındaki duyguların neler olduğunu söyler.						
	28.	Hata yapılabileceğini fark eder.						
	29.	Evdeki basit işlerde sorumluluk alır.						
	30.	Basit düzeyde verilen görevleri tamamlar.						
	31.	Bir iş yaparken dikkat toplamanın önemini söyler.						
	32.	Bir işi istekli yapmanın öneminin farkında olur.						

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ					Öncelik Derecesi
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen	
KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER	33.	Kendini ifade etmenin önemini açıklar.						
	34.	Paylaşmanın önemini açıklar.						
	35.	Başkalarına yardım etmenin önemini söyler.						
	36.	İnsanların farklı özellikleri olduğunu açıklar.						
	37.	Farklı özelliklere sahip bireylere nasıl davranılması gerektiğine örnek verir.						
	38.	İletişimde nezaket sözcüklerini kullanır.						
	39.	Başkalarının başarılarını tebrik eder.						
	40.	Akranları ile oyun oynamanın önemini açıklar.						
	41.	Akranları ile oyun oynamaya istekli davranır.						
	42.	Her bireyin özel alanı olduğunu söyler.						
	43.	Bireylerin özel alanlarına saygı duyulması gerektiğini fark eder.						
	44.	Gerektiğinde “hayır” der.						
	45.	Kendisini üzen durumları başkası ile paylaşmanın önemini fark eder.						
	46.	Zorbalıkla karşılaştığında yapılması gerekenleri söyler.						
	47.	Olaylar karşısında başkalarının ne hissettiğini açıklar.						
	48.	Karar vermenin önemini açıklar.						
	49.	İsteklerini uygun yolla ifade etmenin önemini söyler.						
	50.	Günlük yaşamda sorunlarını çözmeye yönelik çaba gösterir.						
	51.	Kişiler arası ilişkilerde iletişimin önemini söyler.						
	52.	Beden dilinin iletişimde etkili olduğunu söyler.						
	53.	İşbirliği yapmanın önemini açıklar.						

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ					Öncelik Derecesi
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen	
AİLE VE TOPLUM	54.	Ailede bireyler arası dayanışma ve yardımlaşmanın önemini söyler.						
	55.	Arkadaşlığın” önemini söyler.						
	56.	Olumlu iletişim kurmanın önemini fark eder.						
	57.	Hak ve sorumlulukların farkında olur.						
	58.	Haklarının ve sorumluluklarının olduğunu söyler.						
	59.	Aile içinde kuralların önemini ifade eder.						
	60.	Toplumu düzenleyen kuralları söyler.						
	61.	Toplumumuzun değerlerinin neler olduğunu söyler.						
	62.	Duyarlı olmaya örnek verir.						
	63.	Yakın akrabalarının kimler olduğunu söyler.						
	64.	Bireylerin farklı toplumsal rolleri olduğunu söyler.						
	65.	Kitle iletişim araçlarının insan hayatındaki önemini açıklar.						

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ					Öncelik Derecesi
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen	
GÜVENLİ VE SAĞLIKLİ HAYAT	66.	Sağlıklı olmak için yapılması gerekenleri açıklar.						
	67.	Sağlıklı ve dengeli beslenmenin önemini açıklar.						
	68.	Günlük yaşamda tehlike oluşturabilecek durumları açıklar.						
	69.	Güvenli yaşam için yapması gerekenleri söyler.						
	70.	Acil durumlarda nerelerden ve kimlerden yardım alınabileceğini ifade eder.						
	71.	Kitle iletişim araçlarını bilinçli kullanmanın gereğini açıklar.						

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ					Öncelik Derecesi
			Hiç	Çok Az	Orta	Oldukça	Tamamen	
MESLEKİ GELİŞİM	72.	Sevdiği etkinlikleri söyler.						
	73.	Başarılı olduğu etkinlikleri açıklar.						
	74.	Ebeveynlerinin mesleklerini söyler.						
	75.	Akrabalarının mesleklerini söyler.						
	76.	Ebeveynlerinin mesleklerini basit düzeyde tanıtır.						
	77.	Okul çalışanlarının mesleklerini söyler.						
	78.	Yaşadığı çevredeki mesleklerin adını söyler.						
	79.	Yetişkinlerin neden meslek sahibi olmaları gerektiğini açıklar.						
	80.	Büyüyünce ne olmak istediği ile ilgili hayallerini söyler.						
	81.	Toplumda çeşitli mesleklerin olduğunu söyler.						
	82.	Mesleklerin benzer ve farklı yönlerini açıklar.						
	83.	Bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğunu fark eder.						

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI
KAZANIM KONTROL LİSTESİ

Çocuğun Adı Soyadı:

.... / / 20...

Kaç Aylık Olduğu :

Cinsiyeti :

Sayın öğretmen,

Sizden doldurmanız istenilen bu form “Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı” kapsamında, kazanımların çocukta gerçekleşme düzeyini belirlemek için hazırlanmıştır. Bu formdan elde edilen bilgiler, çocuğun gelişimini destekleyecek çalışmaların belirlenmesinde kullanılacaktır. Çocuğu /öğrenciyi düşünerek kazanımların gerçekleşme düzeyini “EVET”, “KISMEN”, “HAYIR” derecelemelerinden uygun gördüklerinizi işaretleyiniz.

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ		
			EVET	KISMEN	HAYIR
OKULA VE ÇEVREYE UYUM	1.	Evinin çevresinde bulunan varlıkları söyler.			
	2.	Okula geliş gidiş yolunda gördüklerini söyler.			
	3.	Okulunun semtini, adını, sınıfının ismini söyler.			
	4.	Öğretmeninin dışındaki okul çalışanlarını tanır.			
	5.	Okuluna ilişkin duygularını açıklar.			
	6.	Sınıfın bir üyesi olduğunu fark eder.			
	7.	Okulun bir üyesi olduğunu fark eder.			
	8.	Kuralların neden var olduğunu söyler.			
	9.	Grup oyunlarının kurallarına uygun davranır.			
	10.	Sınıf kurallarına uyar.			
	11.	Okul kurallarına uyar.			

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ		
			EVET	KISMEN	HAYIR
EĞİTSEL GELİŞİM	12.	Yönergeleri takip etmenin nedenlerini açıklar.			
	13.	Öğretmenin sözel / görsel yönergelerine uyar.			
	14.	Sabırlı olmanın önemini açıklar.			
	15.	İsteklerini elde etmek için çaba gösterir.			
	16.	Başarıya ulaşmanın önemini açıklar.			
	17.	Başarılı olabilmenin ön koşulları olduğunu fark eder.			
	18.	Yeni bir şey öğrenmenin önemini fark eder.			
	19.	Amaç belirlemenin önemini açıklar.			
	20.	Bağımsız iş yapmanın önemini fark eder.			
	21.	Günlük yaşamda kendisine ait işleri yapar.			
	22.	İlkokula ilişkin duygu ve düşüncelerini söyler.			

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ		
			EVET	KISMEN	HAYIR
KENDİNİ KABUL	23.	Kendini tanıtan özellikleri söyler.			
	24.	Kendinde gördüğü olumlu özelliklerini söyler.			
	25.	Yapmaktan hoşlandığı ve hoşlanmadığı etkinlikleri / faaliyetleri açıklar.			
	26.	Bir olay ya da durumla ilgili duygularını açıklar.			
	27.	Temel duyguların (mutlu, üzgün, kızgın, korku, şaşkınlık) dışındaki duyguların neler olduğunu söyler.			
	28.	Hata yapılabileceğini fark eder.			
	29.	Evdeki basit işlerde sorumluluk alır.			
	30.	Basit düzeyde verilen görevleri tamamlar.			
	31.	Bir iş yaparken dikkat toplamanın önemini söyler.			
	32.	Bir işi istekli yapmanın öneminin farkında olur.			

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ		
			EVET	KISMEN	HAYIR
KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER	33.	Kendini ifade etmenin önemini açıklar.			
	34.	Paylaşmanın önemini açıklar.			
	35.	Başkalarına yardım etmenin önemini söyler.			
	36.	İnsanların farklı özellikleri olduğunu açıklar.			
	37.	Farklı özelliklere sahip bireylere nasıl davranılması gerektiğine örnek verir.			
	38.	İletişimde nezaket sözcüklerini kullanır.			
	39.	Başkalarının başarılarını tebrik eder.			
	40.	Akranları ile oyun oynamanın önemini açıklar.			
	41.	Akranları ile oyun oynamaya istekli davranır.			
	42.	Her bireyin özel alanı olduğunu söyler.			
	43.	Bireylerin özel alanlarına saygı duyulması gerektiğini fark eder.			
	44.	Gerektiğinde “hayır” der.			
	45.	Kendisini üzen durumları başkası ile paylaşmanın önemini fark eder.			
	46.	Zorbalıkla karşılaştığında yapılması gerekenleri söyler.			
	47.	Olaylar karşısında başkalarının ne hissettiğini açıklar.			
	48.	Karar vermenin önemini açıklar.			
	49.	İsteklerini uygun yolla ifade etmenin önemini söyler.			
	50.	Günlük yaşamda sorunlarını çözmeye yönelik çaba gösterir.			
	51.	Kişiler arası ilişkilerde iletişimin önemini söyler.			
	52.	Beden dilinin iletişimde etkili olduğunu söyler.			
	53.	İşbirliği yapmanın önemini açıklar.			

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ		
			EVET	KISMEN	HAYIR
AİLE VE TOPLUM	54.	Ailede bireyler arası dayanışma ve yardımlaşmanın önemini söyler.			
	55.	Arkadaşlığın” önemini söyler.			
	56.	Olumlu iletişim kurmanın önemini fark eder.			
	57.	Hak ve sorumlulukların farkında olur.			
	58.	Haklarının ve sorumluluklarının olduğunu söyler.			
	59.	Aile içinde kuralların önemini ifade eder.			
	60.	Toplumu düzenleyen kuralları söyler.			
	61.	Toplumumuzun değerlerinin neler olduğunu söyler.			
	62.	Duyarlı olmaya örnek verir.			
	63.	Yakın akrabalarının kimler olduğunu söyler.			
	64.	Bireylerin farklı toplumsal rolleri olduğunu söyler.			
	65.	Kitle iletişim araçlarının insan hayatındaki önemini açıklar.			

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ		
			EVET	KISMEN	HAYIR
GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT	66.	Sağlıklı olmak için yapılması gerekenleri açıklar.			
	67.	Sağlıklı ve dengeli beslenmenin önemini açıklar.			
	68.	Günlük yaşamda tehlike oluşturabilecek durumları açıklar.			
	69.	Güvenli yaşam için yapması gerekenleri söyler.			
	70.	Acil durumlarda nerelerden ve kimlerden yardım alınabileceğini ifade eder.			
	71.	Kitle iletişim araçlarını bilinçli kullanmanın gereğini açıklar.			

YETERLİK ALANI	KAZANIMLAR		YETERLİK DÜZEYİ		
			EVET	KISMEN	HAYIR
MESLEKİ GELİŞİM	72	Sevdiği etkinlikleri söyler.			
	73	Başarılı olduğu etkinlikleri açıklar.			
	74	Ebeveynlerinin mesleklerini söyler.			
	75	Akrabalarının mesleklerini söyler.			
	76	Ebeveynlerinin mesleklerini basit düzeyde tanıtır.			
	77	Okul çalışanlarının mesleklerini söyler.			
	78	Yaşadığı çevredeki mesleklerin adını söyler.			
	79	Yetişkinlerin neden meslek sahibi olmaları gerektiğini açıklar.			
	80	Büyüyünce ne olmak istediği ile ilgili hayallerini söyler.			
	81	Toplumda çeşitli mesleklerin olduğunu söyler.			
	82	Mesleklerin benzer ve farklı yönlerini açıklar.			
	83	Bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğunu fark eder.			

Not: Örnek olarak hazırlanan bu kazanım kontrol listesi, Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programı'nda yer alan kazanımların tamamından hazırlanmıştır; fakat uygulamada, sınıfın sorumlusu öğretmen ve okul rehber öğretmeni birlikte eğitim öğretim dönemi için hangi kazanımları seçmişler ise, eğitimciler kontrol listesini o kazanımlara yönelik hazırlamalıdır. Form-C, içeriği itibarı ile Okul Öncesi Eğitim Kurumu'nu tamamlamış olan çocuğa uygulanarak, bir sonraki eğitim kurumuna yönlendirilmesinde kullanılabilir içeriktedir.

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REHBERLİK PROGRAMI
GÖZLEM FORMU ÖRNEĞİ**

Çocuğun Adı Soyadı:

.... / / 20...

Kaç Aylık Olduğu :

Cinsiyeti :

Sayın öğretmen,

Bu form, sınıfınızda bulunan çocukların etkinlik sonrasında ulaştıkları yeterlik düzeylerini gözlemlemek amacıyla hazırlanmıştır. Sizlerden beklenen, etkinlik sonrasında çocukları gözlemlemek ve çocukta yeterince gelişmeyen veya desteklenmesi gereken davranışları tespit etmektir. Çocukları değerlendirirken, ifadelerde yer alan davranışları sergileme derecesine göre “her zaman”, “kısmen”, “hiçbir zaman” seçeneklerinden uygun olanı (X) işareti ile belirleyiniz.

GÖZLEM SONUÇLARI		Her Zaman	Kısmen	Hiçbir Zaman
1	Mesleklerin toplumda ne işe yaradığını söyler.			
2	Mesleklerin toplumda ne işe yaradığının farkındadır.			
3	Diş doktorlarının ne iş yaptığını söyler.			
4	Hasta bakıcılarının ne iş yaptığını söyler.			
5	İtfaiyecilerin ne iş yaptığını söyler.			
6	Çocuk doktorlarının ne iş yaptığını söyler.			
7	Astronotların ne iş yaptığını söyler.			
8	Aşçıların ne iş yaptığını söyler.			
9	Balıkçıların ne iş yaptığını söyler.			
10	Polislerin ne iş yaptığını söyler.			
11	Manavcılarının ne iş yaptığını söyler.			
12	Kasapların ne iş yaptığını söyler.			
13	Jandarmaların ne iş yaptığını söyler.			
14	Öğretmenlerin ne iş yaptığını söyler.			
15	Tüm mesleklerin gerekli ve önemli olduğunun farkındadır.			

Not: Gözlem formu gösterge yazılabilecek kazanımlardan birinin etkinliği için örnek olarak hazırlanmıştır. Uygun olan diğer kazanımların etkinlik sonrasında da kullanılması için benzer formlar hazırlanabilir.

KAYNAKÇA:

AKTAŞ, N. (2007). **Duygusal Zekâ Uygulama Kitabı**. Ankara: Nasa Yayınları.

BAŞ, M. (2011). **Sağlıklı Yaşam İçin Sağlıklı Beslen ve Hareket Et**. Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü. Ankara: Ames Matbaacılık.

BUMİN, A. (2001). **Kök Çocuk Ansiklopedisi**, Cilt-3. Ankara: Kök Yayıncılık.

BÜKEL, Sündüz; GÜLSARAN, Didem; GÜLEBAĞLAN, Cevriye; ÇETİN, Hicran. (2007). **İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı İlköğretim Etkinlik Örnekleri**. (Edt. / Akademik Danışman: Serdar ERKAN). MEB. Özel Eğitim Rehberlik Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

(e-kitap) http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/sinif_reh_progmm.html 14.05.2012

Darıca, M. (2004). **Okul Öncesi Eğitimcileri İçin Etkinlik Örnekleri Kılavuz Kitabı**. İstanbul: Bem Koza Yayıncılık.

Erkan, S. (2006). **Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Hazırlanması**. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Erkan, S. ve Bükel, S.; Çetin, H.; Gülebağlan, C.; Gülsaran, D.; Güven, M.; Kılıç, S.; Sırıklı, K. A. (2006). **Yeni Okul PDR Hizmetleri Program Modeli**. Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İlköğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı Formatörlük Kursu Hizmet İçerisi Eğitim Ders Notu. Kusadası. <http://orgm.meb.gov.tr/> 12.03.2007

Erkan, S. (2011). **Okul Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Programlarının Hazırlanması**. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

KILIÇ, Ş. ve SIRIKLI, A. (2007) **İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı Ortaöğretim Etkinlik Örnekleri**. (Edt. / Akademik Danışman: Serdar ERKAN). MEB. Özel Eğitim Rehberlik Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü (e-kitap) http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/sinif_reh_progmm.html 14.05.2012

Ömeroğlu, E ve Diğerleri. (2012). TUBİTAK. KAMAG.(109-G047). Ankara

Sınıf Rehberlik programı (2006). **İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı Kitabı**. MEB yayınları, Ankara e-kitap http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/sinif_reh_progmm.html

Steven J. Danish, Anthony R. D'Augelli, Allan, L.Hauer (1994). Yardım Becerileri-Temel Eğitim Programı. Çeviren: Füsün Akkoyun. Ankara: Form Ofset.